

การนำนิติวิทยาศาสตร์มาใช้ในการสืบสวนคดียาเสพติดประเภทเมทแอมเฟตามีนไฮโดรคลอไรด์

โดย

นางสาวทรศนี นวลสิทธิ์ไพศาล

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชานิติวิทยาศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2553

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

การนำนิติวิทยาศาสตร์มาใช้ในการสืบสวนคดียาเสพติดประเภท
เมทแอมเฟตามีนไฮโดรคลอไรด์

โดย
นางสาวทรงศนี นวลพิพิธไพศาล

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชานิติวิทยาศาสตร์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา 2554
ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

**The use of Forensic Science in Drug Investigation Crystalline Methamphetamine
Hydrochloride**

By

Tassanee Nawasitpaisan

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree

Master of Science Program in FORENSIC SCIENCE

Program of forensic science

Graduate School, Silpakorn University

Academic Year 2011

Copyright of Graduate School, Silpakorn University

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร อนุมัติให้งานวิจัยเรื่อง “การนำนิติวิทยาศาสตร์
มาใช้ในการสืบสวนคดียาเสพติดประเภทเมทแอมเฟตามีนไฮโดรคลอไรด์” เสนอโดย นางสาว
ทรงศนีย์ นวสิทธิ์ไพศาล เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชานิติวิทยาศาสตร์

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปานใจ ธารทัศน์วงศ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่.....เดือน..... พ.ศ.....

อาจารย์ที่ปรึกษา

ศาสตราจารย์ พันตำรวจเอก หญิง ดร.พัชรา สีนลอยมา

คณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ

(พันตำรวจโท ดร. สฤณี สืบพงษ์ศิริ)

...../...../.....

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุณีย์ กัลยะจิตร)

...../...../.....

..... กรรมการ

(ศาสตราจารย์ พันตำรวจเอก หญิง ดร.พัชรา สีนลอยมา)

...../...../.....

52312314 : สาขาวิชานิติวิทยาศาสตร์

คำสำคัญ : การสืบสวนคดียาเสพติด

พรรณนีย์ นวสิทธิ์ไพศาล : การใช้นิติวิทยาศาสตร์ในการสืบสวนยาเสพติดประเภทเมทแอมเฟตามีนไฮโดรคลอไรด์. อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ : ศ.พ.ต.อ.หญิง พัชรา สีนลอยมา. 71 หน้า.

การศึกษาวิจัย เรื่อง การใช้นิติวิทยาศาสตร์ในการสืบสวนยาเสพติดประเภทเมทแอมเฟตามีนไฮโดรคลอไรด์(ยาไอซ์) เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ด้านการสืบสวนคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด จำนวน 10 ราย เพื่อรวบรวมองค์ความรู้ ประสบการณ์ที่ได้จากการดำเนินงาน รวมไปถึงปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการนำนิติวิทยาศาสตร์มาใช้ ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นระหว่างการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ฝ่ายสืบสวน ผลการวิจัยพบว่า

เจ้าหน้าที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการสืบสวนคดีความผิดเกี่ยวกับเมทแอมเฟตามีนไฮโดรคลอไรด์(ยาไอซ์) ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ฝ่ายสืบสวน และ เจ้าหน้าที่ฝ่ายปราบปราม โดยพบว่าการแพร่ระบาดของยาเสพติดประเภทยาไอซ์ในเขตพื้นที่จังหวัดราชบุรีมีปริมาณการแพร่ระบาดสูงในพื้นที่ที่มีสถานบันเทิงจำนวนมาก

วิธีการในการนำความรู้แขนงต่างๆ ของนิติวิทยาศาสตร์มาใช้ในการสืบสวนคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดประกอบด้วย การใช้ความรู้ทางฟิสิกส์ ทางเคมี และทางเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยปัจจัยที่ส่งผลทำให้การสืบสวนสอบสวนประสบความสำเร็จคือ ประสิทธิภาพของเจ้าหน้าที่ การได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์รวมถึงเครื่องมือวิทยาศาสตร์ และการปฏิบัติงานที่มีระบบระเบียบแบบแผน รวมทั้งมีประสิทธิภาพ

ปัญหาและอุปสรรคในการนำนิติวิทยาศาสตร์มาใช้ประโยชน์ในการสืบสวนคือ จำนวนเจ้าหน้าที่ เครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์และงบประมาณยังไม่เพียงพอสำหรับการปฏิบัติงาน ข้อเสนอแนะในการพัฒนางานด้านนิติวิทยาศาสตร์ พบว่า ควรมีการสนับสนุนด้านงบประมาณในการตอบแทนเจ้าหน้าที่ การส่งเสริมให้มีการอบรมเจ้าหน้าที่ การศึกษาวิจัย และการจัดหาเครื่องมือให้มีจำนวนเพียงพอต่อความต้องการในการใช้งาน

สาขาวิชานิติวิทยาศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2554

ลายมือชื่อนักศึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

52312314 : MAJOR : FORENSIC SCIENCE

KEY WORDS : DRUG INVESTIGATION

TASSANEE NAWASITPAISAN : THE USE OF FORENSIC SCIENCE IN DRUG INVESTIGATION TYPE ICE (DRUG).THESIS ADVISORS : PATCHARA SINLOYMA. PROF.POL.COL. 71 pp.

The study of forensic application of methamphetamine investigation is a quantitative research by interviewed 10 drug's investigator case which is for knowledgestorming, raise up the experience including factor of accomplishment of forensic science in the order to solve the problem during the operation of investigator. The result showed that the officer who related with the methamphetamine investigation consists with investigator, enforcement officer would found the spread of methamphetamine in Ratchaburi province, there was a high prevalence in an entertainment area.

Methods of using various of forensic knowledge in drug offense investigation would be consist with the physics, chemical and information technology. Factors which affecting to the success of investigation is a performance of officer, to support the budget, material, science equipment and work under organization and efficient.

Barriers of using forensic's benefit in investigation is manpower, equipment and budget which isn't enough for the operations. Recommendations for forensic developing show that should be supported the budget to officer, training officer, education, research and the sufficient equipment to be parallel with the demand of implementations.

Program of Forensic Science Graduate School, Silpakorn University Academic Year 2011

Student's signature

Thesis Advisors' signature

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยครั้งนี้สามารถสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีเนื่องจากได้รับความร่วมมือและช่วยเหลือจากบุคคลหลายท่านที่ได้สละเวลามาให้คำแนะนำ ข้อคิดและความรู้ต่างๆ อันเป็นประโยชน์ต่อการทำวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณ ศาสตราจารย์พันธุ์พันธุ์พจน์ ดร.พัชรา สีนลอยมาที่ได้กรุณาเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ และตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณพันธุ์พันธุ์พจน์ ดร. สฤณี สืบพงษ์ศิริ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุณีย์ กัลยะจิตร กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาสละเวลาอันมีค่ามาเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ และให้คำแนะนำ ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

สุดท้ายนี้ขอขอบคุณ ครอบครัว เพื่อนๆ และผู้ที่มีได้เอื้อนามมา ณ ที่นี้ทุกท่าน ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือ แนะนำ และเป็นกำลังใจให้ จนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ณ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	3
กรอบแนวความคิดในการวิจัย	3
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
แนวคิดเกี่ยวกับความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับยาเสพติด	7
แนวคิดเกี่ยวกับความหมายของนิติวิทยาศาสตร์	22
แนวคิดเกี่ยวกับการสืบสวน	23
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	34
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	39
รูปแบบการวิจัย	39
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	39
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	40
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	40
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	41
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	42

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	43
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	58
สรุปผลการวิจัย	58
อภิปรายผล.....	60
ข้อเสนอแนะ... ..	62
บรรณานุกรม.....	65
ภาคผนวก.....	66
ภาคผนวก แบบสัมภาษณ์.....	67
ประวัติผู้วิจัย.....	71

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ข้อหาและบทลงโทษของยาเสพติดให้โทษประเภทที่ 1	11
2	คุณสมบัติทางเคมีของเมทแอมเฟตามีน	12
3	ยาเสพติดให้โทษประเภท 1 ตามบัญชีท้ายประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 135.....	13

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	แผนภาพกรอบแนวคิดในการศึกษา	4
2	ยาไอซ์	9
3	ส่วนประกอบพื้นฐานของ GC.....	21

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติดยังคงเป็นปัญหาสำคัญในสังคมไทย เนื่องจากยังมีการลักลอบผลิตตามแนวชายแดนที่ติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้านทางภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และนำเข้าสู่ประเทศไทยในหลายช่องทาง และกระจายไปยังผู้ค้า ผู้เสพทุกส่วนในขณะเดียวกันก็มีการลักลอบส่งยาเสพติดออกไปยังต่างประเทศ จึงเป็นปัญหาสำคัญของทุกรัฐบาลที่จะเร่งรัดปราบปรามการค้ายาเสพติด ลดปริมาณผู้เสพและป้องกันมิให้กลุ่มเสี่ยงเข้าไปเป็นเหยื่อของยาเสพติด

ตามที่ รัฐบาลได้กำหนดให้ปัญหายาเสพติด เป็น “วาระแห่งชาติ” โดยยึดหลักนิติธรรมในการปราบปรามลงโทษผู้ผลิต ผู้ค้า ผู้มีอิทธิพล และผู้ประพฤตินิยมชอบ โดยบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด ยึดหลัก ผู้เสพคือผู้ป่วยที่ต้องได้รับการบำบัดรักษาให้กลับมาเป็นคนดีของสังคม พร้อมทั้งมีกลไกติดตามช่วยเหลืออย่างเป็นระบบดำเนินการอย่างจริงจังในการป้องกันปัญหาด้วยการแสวงหาความร่วมมือเชิงรุกกับต่างประเทศในการควบคุมและสกัดกั้น ยาเสพติด สารเคมี และสารตั้งต้นในการผลิตยาเสพติด ที่ลักลอบเข้าสู่ประเทศภายใต้การบริหารจัดการอย่างบูรณาการและมีประสิทธิภาพ รวมทั้งดำเนินการป้องกันกลุ่มเสี่ยงและประชาชนทั่วไปไม่ให้เข้าไปเกี่ยวข้องกับ ยาเสพติด ด้วยการรวมพลังทุกภาคส่วนเป็นพลังแผ่นดินในการต่อสู้กับยาเสพติด เพื่อให้การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดเป็นไปตามนโยบายของรัฐบาล (ศูนย์อำนวยการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดแห่งชาติ :2555)

มาตรการปราบปรามเป็นมาตรการที่สำคัญประการหนึ่งของรัฐที่จะนำไปสู่การแก้ไขปัญหายาเสพติดให้บรรลุผลสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งหมายความว่า การปราบปรามยาเสพติดจะบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์สูงสุดได้นั้น ย่อมหมายความว่าความรวมถึงการดำเนินคดีในชั้นสอบสวนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีความถูกต้อง บริสุทธิ์ยุติธรรมด้วย

การบังคับใช้กฎหมายในกระบวนการยุติธรรมของไทยได้กำหนดผู้เกี่ยวข้องไว้หลายฝ่าย โดยเริ่มตั้งแต่เจ้าพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจมีหน้าที่ในการสืบสวน จับกุมผู้กระทำความผิด พนักงานสอบสวนมีหน้าที่สอบสวนว่าเป็นความผิดจริงตามนั้นหรือไม่ พนักงานอัยการมีหน้าที่ตรวจสอบกลั่นกรองก่อนที่จะสั่งฟ้องหรือสั่งไม่ฟ้อง ศาลจะพิจารณาพยานหลักฐานว่าจำเลยกระทำความผิดจริงหรือไม่และควรได้รับโทษอย่างไร หากพิจารณาลงโทษ ทางราชทัณฑ์ก็รับหน้าที่นำตัวผู้กระทำความผิดไปบังคับคดีให้เป็นไปตามคำพิพากษาของศาล

การจับกุม การแจ้งข้อหา และการสอบสวน มีความยุ่งยาก ซับซ้อน ละเอียดอ่อน และเป็นส่วนสำคัญอย่างมากต่อการดำเนินคดีอาชญากรรม ระบบวิธีพิจารณาความผิดในศาลไทยใช้ระบบกล่าวหา ซึ่งฝ่ายโจทก์ต้องหาพยานหลักฐานมาสืบแสดงต่อศาลให้เห็นความผิดของฝ่ายจำเลย โดยเปิดโอกาสให้จำเลยซักไซ้ต่อผู้ ดังนั้นการหาและรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อพิสูจน์ความผิดเป็นสิ่งสำคัญต้องสมบูรณ์เชื่อถือได้และต้องคำนึงถึงทุกขั้นตอน ในหลายคดีผู้กระทำความผิดได้รับการยกฟ้องเนื่องจากสาเหตุต่างๆ ในหลายประการ จากลักษณะพิเศษของอาชญากรรมคดีอาชญากรรมที่มีรูปแบบการดำเนินงานเป็นเครือข่ายงานและใช้ประโยชน์เจ้าหน้าที่ของรัฐสร้างอิทธิพลให้ตนเองเพื่อให้หลบรอดจากการถูกจับกุม ดังนั้นการปราบปรามผู้กระทำความผิดในคดีอาชญากรรมจะมีประสิทธิภาพส่วนสำคัญส่วนหนึ่งคือบุคลากรผู้ทำการสืบสวนติดตามผู้กระทำความผิดที่จะมีความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ และการประยุกต์ใช้ข้อมูลโดยการนำความรู้จากวิทยาการด้านงานนิติวิทยาศาสตร์ซึ่งมีการพัฒนาตลอดเวลามาร่วมในการทำงาน

นิติวิทยาศาสตร์ที่นำมาใช้ประโยชน์ในงานด้านการสืบสวนและสอบสวนนั้นมีอยู่มากมาย อาทิ การตรวจสถานที่เกิดเหตุและการถ่ายรูป การตรวจลายนิ้วมือ ฝ่ามือ ฝ่าเท้า การตรวจเอกสาร เช่น ตรวจลายเซ็น ลายมือเขียน การตรวจทางฟิสิกส์ เช่น ตรวจร่องรอยการเฉี่ยวชนรถ และการตรวจทางชีววิทยา เช่น การตรวจ DNA โดยใช้ความรู้ทางวิทยาศาสตร์เพื่อช่วยในการค้นหาความจริงในกระบวนการยุติธรรม กรณีที่เกิดปัญหาทางกฎหมาย และคดีความให้มีประสิทธิภาพและเป็นธรรม รวมทั้งการนำความรู้ทางด้านนิติวิทยาศาสตร์สาขาต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้เพื่อคลี่คลายคดี

พื้นฐานความรู้ทั้งทางด้านการสืบสวนและด้านนิติวิทยาศาสตร์ได้ถูกนำมาใช้ร่วมกันในการปราบปรามอาชญากรรมที่มีการแพร่ระบาดในหลายชนิด เช่น ยาบ้า ยาไอซ์ กัญชา และเฮโรอีน เป็นต้น โดยเฉพาะยาไอซ์ที่พบว่ามียอดการแพร่ระบาดสูงขึ้นในกลุ่มวัยรุ่นซึ่งเป็นกำลังสำคัญของประเทศ ลักษณะของเม็ดยาเป็นผลึกคล้ายน้ำแข็งเป็นที่มาของชื่อยาไอซ์ ความบริสุทธิ์ของยาก่อนข้างสูง ออกฤทธิ์แรงกว่ายาบ้ามากจึงมีคนเรียกว่าห่วยยาบ้า การนำไปใช้ โดยการละลายน้ำแล้วฉีดเข้าเส้น บางคนนำไปเผาแล้วสูดดมควันเหมือนการเสพยาบ้า ยาตัวนี้ทำให้อารมณ์เคลิบเคลิ้ม สนุกสนานสดชื่นกระปรี้กระเปร่าทำให้ติดได้ง่ายกว่า และมีอันตรายต่อร่างกาย อารมณ์และสังคมของผู้เสพมากกว่ายาในกลุ่ม amphetamines อื่นๆ เป็นยาเสพติดที่ราคาก่อนข้างแพง มักจะใช้กันในสังคมไฮโซ (วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี: 2555)

ด้วยเหตุผลดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยสนใจในการศึกษาเกี่ยวกับการใช้นิติวิทยาศาสตร์ในการสืบสวนคดีอาชญากรรมโดยเลือกศึกษาอาชญากรรมประเภทยาไอซ์ซึ่งพบว่ามีกระบาดอย่างหนักในกลุ่มเด็กและเยาวชนซึ่งเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติ

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการนำนิติวิทยาศาสตร์มาใช้ในการสืบสวนคดีของเมทแอมเฟตามีนไฮโดรคลอไรด์
2. เพื่อศึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ฝ่ายสืบสวนในการสืบสวนคดีของเมทแอมเฟตามีนไฮโดรคลอไรด์
3. เพื่อศึกษาแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในการสืบสวนคดีของเมทแอมเฟตามีนไฮโดรคลอไรด์

3. ขอบเขตของการวิจัย

3.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาและวิจัยครั้งนี้ เป็นการถอดบทสัมภาษณ์จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) ซึ่งเป็นการศึกษาแบบผสมผสานระหว่างการวิจัยเอกสาร (Document Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยทำการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informant) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นบทเรียนเกี่ยวกับขั้นตอนและวิธีการสืบสวนโดยนำความรู้ทางด้านนิติวิทยาศาสตร์มาใช้ในการทำงาน ปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดความสำเร็จในการทำงาน ทั้งปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก เช่น การทำงานเป็นทีม การประสานงานที่ดีระหว่างหน่วยงาน การตั้งประเด็นคำถาม ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน และแนวทางการแก้ไข แล้วนำบทเรียนที่ได้มาวิเคราะห์และสังเคราะห์ เพื่อรวบรวมข้อมูลในการนำเสนอต่อไป

3.2 ขอบเขตด้านประชากรกลุ่มเป้าหมาย

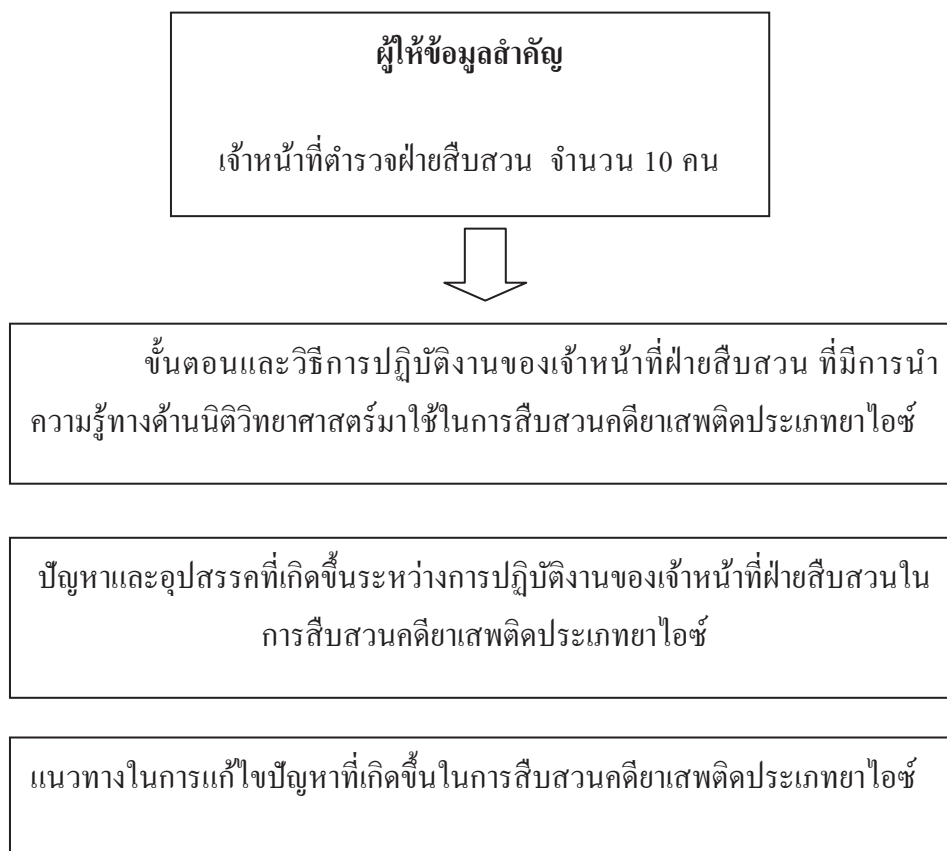
กลุ่มเป้าหมายที่ใช้การวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ เจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่ายสืบสวน จำนวน 10 คน

3.3 ขอบเขตด้านระยะเวลา

กำหนดขอบเขตด้านระยะเวลาที่จะศึกษาเรื่อง “การใช้นิติวิทยาศาสตร์ในการสืบสวนคดียาเสพติดประเภทยาไอซ์” โดยผู้ทำการวิจัยจะทำการเก็บข้อมูลภาคสนามในช่วงเดือนธันวาคม 2554 – เดือน กุมภาพันธ์ 2555

4. กรอบแนวคิดในการศึกษา

กรอบแนวคิดในการศึกษาครั้งนี้ เริ่มจากการศึกษาที่มาและความสำคัญของปัญหา การศึกษาวัตถุประสงค์ของการวิจัย ขอบเขตงานวิจัย กลุ่มเป้าหมาย เพื่อกำหนดกรอบความคิดที่จะทำการศึกษานิติวิทยาศาสตร์ในการสืบสวนคดียาเสพติดประเภทยาไอซ์ ซึ่งสามารถแสดงให้เห็นโดยแผนภูมิได้ดังนี้

ภาพที่ 1 แผนภาพกรอบแนวคิดในการศึกษา

5. นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

ยาไอซ์ หมายถึง เมทแอมเฟตามีน เป็นอนุพันธ์หนึ่งของยาบ้า มีโครงสร้างทางเคมีคล้ายๆ กันจัดเป็นยาเสพติดที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทประเภทที่ 1 ตาม พ.ร.บ.ยาเสพติดปี 2522 ลักษณะของเม็คดาเป็นผลึกคล้ายน้ำแข็งเป็นที่มาของชื่อ ยาไอซ์ ความบริสุทธิ์ของยาก่อนข้างสูง ออกฤทธิ์แรงกว่ายาบ้ามากจึงมีคนเรียกว่าห่วยยาบ้า ไม่ได้มีแพร่หลายกันทั่วไปเนื่องจากหายากและราคาค่อนข้างแพง

พยานหลักฐาน หมายถึง สิ่งใดก็ตามที่สามารถจับต้องได้ตามกฎหมายและเป็นสิ่งที่สามารถเสนอในชั้นศาลเพื่อพิสูจน์ถึงข้อเท็จจริงในคดีได้

การพิสูจน์หลักฐาน (Criminalistics) หมายถึง กฎเกณฑ์ทั้งทางวิชาชีพและทางวิทยาศาสตร์ ที่มุ่งเน้นการให้การรับรองการชี้เฉพาะ การจำแนกและการตีความหมายของพยานวัตถุ โดยนำวิทยาศาสตร์ธรรมชาติมาประยุกต์ใช้ในกรณีที่เกี่ยวข้องกันระหว่างกฎหมายกับวิทยาศาสตร์

นิติวิทยาศาสตร์ คือ การนำหลักการทางวิทยาศาสตร์ทุกสาขามาประยุกต์ใช้ในการสืบสวนคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

การสืบสวน (Investigation) หมายถึง การแสวงหาข้อเท็จจริงและหลักฐานเท่าที่กฎหมายอนุญาตให้ทำได้เพื่อตัดสินตามความจริงที่ได้พบ

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ได้ทราบองค์ความรู้ ประสบการณ์ ที่ได้จากการดำเนินงาน ขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ฝ่ายสืบสวน ที่มีการนำความรู้ทางด้านนิติวิทยาศาสตร์มาใช้ในการสืบสวนคดียาเสพติดประเภทยาไอซ์

2. ทำให้ทราบปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการนำนิติวิทยาศาสตร์มาใช้ในการสืบสวนคดียาเสพติดประเภทยาไอซ์

3. เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาและกำหนดมาตรการในการปฏิบัติงานด้านการสืบสวนคดียาเสพติดประเภทยาไอซ์แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยเรื่อง การใช้นิติวิทยาศาสตร์ในการสืบสวนคดียาเสพติดประเภทยาไอซ์ ผู้วิจัยได้เสนอข้อมูลด้านแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาประกอบในการศึกษาเพื่อก่อให้เกิดความชัดเจนต่อผลงานวิจัยในเรื่องนี้ โดยแบ่งสาระสำคัญของหัวข้อในการศึกษาได้ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับยาเสพติด
2. แนวคิดเกี่ยวกับความหมายของนิติวิทยาศาสตร์
3. แนวคิดเกี่ยวกับการสืบสวน
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับยาเสพติด

1.1 ความหมายของยาเสพติด

สิ่งเสพติด หรือที่เรียกว่า “ยาเสพติด” ในความหมายขององค์การอนามัยโลก (World Health Organization : WHO) จะหมายถึง ยาหรือสารเคมี หรือวัตถุชนิดใดๆ ที่อาจเป็นผลิตภัณฑ์จากธรรมชาติ หรือ จากการสังเคราะห์ ซึ่งเมื่อเสพเข้าสู่ร่างกายไม่ว่าจะโดยวิธีการกิน ดม สูด ฉีด หรือวิธีใดๆก็ตาม เป็นช่วงระยะเวลาๆ หรือนานติดกัน จนทำให้ร่างกายทรุดโทรมและตกอยู่ภายใต้อำนาจหรือเป็นทาสของสิ่งนั้น ทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ หรือจิตใจเพียงอย่างเดียว เนื่องจาก

1.1.1 ต้องเพิ่มขนาดการเสพมากขึ้นเรื่อยๆ เพราะเมื่อเสพเข้าไปสักระยะจะเกิดภาวะคือยาปริมาณเดิมไม่สามารถทำให้เมาได้

1.1.2 เมื่อถึงเวลาเสพ หากไม่ได้เสพจะทำให้เกิดอาการขาดยา ทำให้ทรมานทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ หรือจิตใจเพียงอย่างเดียว

1.2 ประเภทของยาเสพติด

ยาเสพติด แบ่งได้หลายรูปแบบ ตามลักษณะต่าง ๆ ดังนี้

1.2.1 แบ่งตามแหล่งที่เกิด ซึ่งจะแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

2.2.1.1 ยาเสพติดธรรมชาติ (Natural Drugs) คือยาเสพติดที่ผลิตมาจากพืช เช่น ฝิ่น กระบือ กัญชา เป็นต้น

2.2.1.2 ยาเสพติดสังเคราะห์ (Synthetic Drugs) คือยาเสพติดที่ผลิตขึ้นด้วยกรรมวิธีทางเคมี เช่น เฮโรอีน แอมเฟตามีน เป็นต้น

2.2.2 แบ่งตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.2522 ซึ่งจะแบ่งออกเป็น 5 ประเภท คือ

2.2.2.1 ยาเสพติดให้โทษ ประเภทที่ 1 ได้แก่ เฮโรอีน แอลเอสดี แอมเฟ – ตาไมน์ หรือยาบ้า ยาอีหรือยาเลิฟ

2.2.2.2 ยาเสพติดให้โทษ ประเภทที่ 2 ยาเสพติดประเภทนี้สามารถนำมาใช้เพื่อประโยชน์ทางการแพทย์ได้ แต่ต้องใช้อยู่ภายใต้การควบคุมของแพทย์ และใช้เฉพาะกรณีที่จำเป็นเท่านั้น ได้แก่ ผีน มอร์ฟีน โคเคน หรือโคคาอิน โคเคอิน และเมทาโดน

2.2.2.3 ยาเสพติดให้โทษ ประเภทที่ 3 ยาเสพติดประเภทนี้ เป็นยาเสพติดให้โทษที่มียาเสพติดประเภทที่ 2 ผสมอยู่ด้วย มีประโยชน์ทางการแพทย์ การนำไปใช้เพื่อจุดประสงค์อื่น หรือเพื่อเสพติด จะมีบทลงโทษกำกับไว้ ยาเสพติดประเภทนี้ ได้แก่ ยาแก้ไอ ที่มีตัวยาโคเคอิน ยาแก้ท้องเสีย ที่มีฝิ่นผสมอยู่ด้วย ยาฉีกระงับปวดต่าง ๆ เช่น มอร์ฟีน เพทิดีน ซึ่งสกัดมาจากฝิ่น

2.2.2.4 ยาเสพติดให้โทษ ประเภทที่ 4 คือสารเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดให้โทษ ประเภทที่ 1 หรือประเภทที่ 2 ยาเสพติดประเภทนี้ไม่มีการนำมาใช้ประโยชน์ในการบำบัดโรคแต่อย่างใด และมีบทลงโทษกำกับไว้ด้วย ได้แก่ น้ำยาอะเซติกแอนไฮไดรด์ และ อะเซติลคลอไรด์ ซึ่งใช้ในการเปลี่ยนมอร์ฟีนเป็นเฮโรอีน สารคลอซูไดอีเฟลรีน สามารถใช้ในการผลิตยาบ้าได้ และวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตประสาทอีก 12 ชนิด ที่สามารถนำมาผลิตยาอีและยาบ้าได้ในยาเสพติดประเภทที่ 1 ถึง 4 ได้แก่ ทุกส่วนของพืชกัญชา ทุกส่วนของพืชกระท่อม เห็ดขี้ควาย เป็นต้น

2.2.2.5 ยาเสพติดให้โทษ ประเภทที่ 5 ยาเสพติดให้โทษที่มีใ้ได้อยู่ในประเภทที่ 1 ถึง 4 เช่น กัญชา พืชกระท่อม

2.2.3 แบ่งตามการออกฤทธิ์ต่อจิตประสาทซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ประเภท คือ

2.2.3.1 ยาเสพติดประเภทกดประสาท ได้แก่ ผีน มอร์ฟีน เฮโรอีน สารระเหย และยากดประสาท

2.2.3.2 ยาเสพติดประเภทกระตุ้นประสาท ได้แก่ แอมเฟตามีน กระท่อม และ โคคาอิน

2.2.3.3 ยาเสพติดประเภทหลอนประสาท ได้แก่ แอลเอสดี ดีเอ็มพี และ เห็ดขี้ควาย

2.2.3.4 ยาเสพติดประเภทออกฤทธิ์ผสมผสาน กล่าวคือ อาจกดกระตุ้น หรือ หลอนประสาทได้พร้อมๆกัน ตัวอย่าง เช่น กัญชา

จากทฤษฎีดังกล่าวทำให้สามารถสรุปได้ว่า สารเสพติดสิ่งที่ไม่เข้าไปในร่างกายแล้วทำให้ร่างกายต้องการสารนั้นในปริมาณที่เพิ่มขึ้นไม่สามารถหยุดได้ มีผลทำให้ร่างกายทรุดโทรมและสภาวะจิตใจผิดปกติ

2.3 ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับยาไอซ์ (ice)

2.3.1 ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับยาไอซ์ (ice) หรือเมทแอมเฟตตามีน เป็นอนุพันธ์หนึ่งของยาบ้า มีโครงสร้างทางเคมีคล้ายๆ กันจัดเป็นยาเสพติดที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทประเภทที่ 1 ตาม พ.ร.บ.ยาเสพติดปี 2522 ลักษณะของเม็ดยาเป็นผลึกคล้ายน้ำแข็งเป็นที่มาของชื่อยาไอซ์ ความบริสุทธิ์ของยาก่อนข้างสูง ออกฤทธิ์แรงกว่ายาบ้ามากจึงมีคนเรียกว่าหัวยาบ้า การนำไปใช้โดยการละลายน้ำแล้วฉีดเข้าเส้น บางคนนำไปเผาแล้วสูดดมควันเหมือนการเสพยาบ้า ยาตัวนี้ทำให้อารมณ์เคลิบเคลิ้มสนุกสนานสดชื่นกระปรี้กระเปร่าทำให้ติดได้ง่ายกว่า และมีอันตรายต่อร่างกาย อารมณ์และสังคมของผู้เสพมากกว่ายาในกลุ่ม amphetamines อื่นๆ ไม่ได้มีแพร่หลายกันทั่วไปเนื่องจากหายากและราคาค่อนข้างแพง มักจะใช้กันในสังคมไฮโซ

ภาพที่ 1 ยาไอซ์ [ระบบออนไลน์] เข้าถึงวันที่ 20 พฤษภาคม 2555 เข้าถึงได้จาก http://regist53.blogspot.com/2009/09/4_12.html

ผลของยาไอซ์ที่มีต่อร่างกายมีดังต่อไปนี้ รูปร่างผอมบาง เหงื่อออกมาก การมองพร่ามัว วิงเวียน ริมฝีปากแห้ง ความดันโลหิตสูงขึ้น อัตราการหายใจสูงขึ้น อุณหภูมิร่างกายสูงขึ้น ปวดหัวอย่างรุนแรง อัตราการเต้นของหัวใจเร็วขึ้นและผิดปกติ มือและนิ้วสั่น คลื่นเหียนอาเจียนที่สำคัญคือ มีภาวะผิดปกติเสียหายอย่างถาวรของเส้นโลหิตในสมอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่ใช้ในปริมาณสูงและมีผลต่อพฤติกรรมของคนดังต่อไปนี้ มีกิจกรรมทางร่างกายมากขึ้น มีอาการหวาดระแวงและวิตก

กังวลสูงขีด (panic) เกิดขึ้นเนื่องจากพักผ่อนน้อยและมีความวิตกกังวลจากอาการประสาทหลอนนำไปสู่โรคนอนไม่หลับ เรือรัง พุดมากขึ้นและมีการทำงานหรือทำอะไรซ้ำๆ มีพฤติกรรมหุนหันพลันแล่น มีอาการทางจิต โดยผู้ไชยาไอซ์เป็นระยะเวลานานจะมีผลต่อไปนี้มี อาการซึมเศร้ารุนแรง ลดความอยากอาหารและน้ำหนักลดอย่างรวดเร็ว หวาดระแวง ย้ำคิดย้ำทำ มีความผิดปกติของปอดและไต ซึ่งอาจถึงตายได้ ประสาทหลอน มีปัญหาเกี่ยวกับฟัน มีโรคต่างๆ เกี่ยวกับหัวใจ นอกจากนั้นการฉีดยาไอซ์เข้าทางเส้นเลือดทำให้ผู้ใช้มีความเสี่ยงสูงต่อการติดเชื้อไวรัสทางกระแสเลือด เช่น ดับอักเสบบางแบบ B และ C เชื้อเอดส์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้ามีการใช้อุปกรณ์ฉีดยาร่วมกัน สำหรับการบำบัดรักษามีรายงานว่าผู้ไชยาไอซ์และยาในกลุ่ม Methamphetamine อื่นๆ ไม่ค่อยได้รับการบำบัดรักษาเหมือนผู้ไชยาเสพติดอื่น การบำบัดรักษาที่เป็นไปได้ขณะนี้คือ ใช้ร่วมกันระหว่างการบำบัดทางจิตสังคมและพฤติกรรมรวมทั้งการใช้ยา นอกจากปัญหาสุขภาพและมีความผิดตามกฎหมายแล้ว ยาไอซ์ยังทำให้เกิดปัญหาอื่นๆ อาทิ ปัญหาครอบครัว การเงิน กฎหมาย และปัญหาส่วนตัวตามมา เช่นเดียวกับยาเสพติดทุกชนิดคือ ผลักไสคล้ายกับน้ำแข็ง มีอยู่ 2 ชนิด คือ ไอซ์บริสุทธิ์ กับ ไอซ์ไม่บริสุทธิ์ ส่วนมากเล่นในสังคมไฮโซเพราะมีราคาแพง และ หาได้ยาก

2.3.2 วิธีการเสพยาไอซ์

วิธีการเสพยาไอซ์มี 4 วิธี ดังนี้

2.3.2.1 กิน เป็นวิธีดั้งเดิมที่ใช้เสพจนถึงปัจจุบัน

2.3.2.2 ฉีดเข้าเส้น มักผสมยาเสพติดตัวอื่น เช่น ผงขาว หรือยาแก้ลม

ประสาท

2.3.2.3 สูบ โดยบดคลุกกับบุหรี่สูบ

2.3.2.4 สูดควันระเหย คล้ายคลึงกับวิธีสูบบุหรี่ แต่จะบดแล้วฉนวนไฟโดย

แบ่งเป็น สูบป้องกันน้ำ เพื่อลดการระคายเคือง ใส่กระดาษฟรอยด์ เรียกว่า “เรือ” แล้วฉนวนไฟ จึงใช้หลอดกาแฟดูดควันที่ระเหยออกมา เรียกว่า “จับมังกร” เป็นวิธีที่นิยมแพร่หลายในหมู่นักเรียนที่เสพติดในปัจจุบัน

2.3.3 การออกฤทธิ์ของยาไอซ์

ยาบ้าจะออกฤทธิ์กระตุ้นประสาท อาการเสพติดทั้งทางร่างกายและจิตใจ โดยผู้เสพในระยะแรกจะรู้สึกกระชุ่มกระชวย กระฉับกระเฉง ร่างกายตื่นตัว มีพลังมากขึ้น เกิดความมั่นใจ หัวใจเต้นเร็ว ความดันโลหิตสูง ใจสั่น ประสาทตึงเครียด แต่เมื่อหมดฤทธิ์ยาจะพุดมาก ก้าวร้าว ย้ำคิดย้ำทำ กระวนกระวาย บางครั้งมีอาการประสาทหลอนทางสายตาหรือทางหู จะรู้สึกอ่อนเพลีย

มากกว่าปกติ ประสาทล้าทำให้การตัดสินใจช้า และผิดพลาด หรือในกรณีที่เสพในปริมาณมากๆ จะไปกดประสาทและระบบหายใจทำให้หมดสติ และถึงแก่ความตายได้

2.3.4 โทษของการเสพยาไอซ์

การเสพยาบ้าก่อให้เกิดโทษหลายประการดังนี้

2.3.4.1 ผลทางจิตใจ เมื่อเสพยาบ้าเป็นระยะเวลานานๆหรือใช้เป็นจำนวนมาก จะทำให้ผู้เสพมีความผิดปกติทางด้านจิตใจ กลายเป็นโรคจิตชนิดหวาดระแวง ส่งผลให้มีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไป เช่น เกิดอาการหวาดกลัว ประสาทหลอน ซึ่งโรคนี้หากเกิดขึ้นแล้วอาการจะคงอยู่ตลอดไป แม้ช่วงเวลาที่ไม่ได้เสพยาก็ตาม

2.3.4.2 ผลทางระบบประสาท ในระยะแรกจะออกฤทธิ์กระตุ้นประสาท ทำให้ประสาทตึงเครียด แต่เมื่อหมดฤทธิ์ยาจะมีการประสาทล้า ทำให้การตัดสินใจเรื่องต่างๆช้า และผิดพลาด หากใช้ติดต่อกันเป็นเวลานานจะทำให้สมองเสื่อม หรือกรณีที่ใช้นานในปริมาณมาก จะไปกดประสาทและระบบหายใจทำให้หมดสติ และถึงแก่ความตายได้

2.3.4.3 ผลทางพฤติกรรม ฤทธิ์ของยาจะกระตุ้นประสาทส่วนที่ควบคุมความก้าวร้าวและความกระวนกระวายใจ ดังนั้น เมื่อเสพยาบ้าไปนานๆ จะก่อให้เกิดพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไป คือผู้เสพจะมีความก้าวร้าวเพิ่มขึ้นและหากถ้าใช้ต่อไปจะมีโอกาสเป็นโรคจิตชนิดหวาดระแวง เกรงว่าจะมีคนมาทำร้ายตนเองจึงต้องทำร้ายผู้อื่นก่อน (สถานีตำรวจภูธร อุตรดิตถ์, 2552)

2.3.4.4 ผลทางกฎหมาย จัดเป็นยาเสพติดให้โทษประเภท 1 ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522

สรุปข้อหาและบทลงโทษดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ข้อหาและบทลงโทษของยาเสพติดให้โทษประเภทที่ 1

ข้อหา	บทลงโทษ
ผลิต นำเข้า ส่งออก	- จำคุกตลอดชีวิต (ม.65 ว.1) – ถ้ากระทำเพื่อจำหน่าย ประหารชีวิต (ม.65 ว.2) - จำนวนเป็นสารบริสุทธิ์ 20 กรัมขึ้นไป ถือว่ากระทำเพื่อจำหน่าย (ม.15)
จำหน่าย ครอบครองเพื่อจำหน่าย	- จำนวนเป็นสารบริสุทธิ์ไม่เกิน 100 กรัม จำคุก 5 ปี ถึงตลอดชีวิต และปรับ 50,000 - 500,000 บาท (ม.66 ว.1) - จำนวนเป็นสารบริสุทธิ์เกิน 100 กรัม จำคุกตลอดชีวิต หรือ ประหารชีวิต (ม.66 ว.2)
ครอบครอง	- จำนวนเป็นสารบริสุทธิ์ไม่ถึง 20 กรัม จำคุก 1-10 ปี และปรับ 10,000-100,000 บาท (ม.67) - จำนวนเป็นสารบริสุทธิ์ 20 กรัมขึ้นไป ถือว่าครอบครองเพื่อจำหน่าย (ม.15)
เสพ	- จำคุก 6 เดือน ถึง 10 ปี และปรับ 5,000–100,000 บาท (ม.91)
ใช้อุบาย หลอกลวง ชูเชิญใช้กำลังประทุษร้าย ให้ผู้อื่นเสพ	- จำคุก 2-20 ปี และปรับ 20,000 -200,000 บาท และถ้าเป็นการกระทำต่อหญิงหรือบุคคลซึ่ง ยังไม่บรรลุนิติภาวะระวางโทษ ประหารชีวิต – ถ้ากระทำโดยมีอาวุธหรือร่วมกัน 2 คนขึ้นไป จำคุก 4-30 ปี และปรับ 40,000-300,000 บาท
ยุยงส่งเสริมให้ผู้อื่นเสพ	-จำคุก 1-5 ปี และปรับ 10,000 – 50,000 บาท

ที่มา: สถาบันตำรวจราชทัณฑ์ นครราชสีมา, *ผลทางกฎหมายครอบครองยาเสพติด* [ออนไลน์], เข้าถึงเมื่อ 28 กุมภาพันธ์ 2554. เข้าถึงได้จาก http://chakkarat.nmpp.go.th/web/law_detail.php?law_id=9.

2.4 โครงสร้างทางเคมีและคุณสมบัติทางเคมีของสารประกอบในยาไอซ์

เมทแอมเฟตามีน (Methamphetamine)

ตารางที่ 2 คุณสมบัติทางเคมีของเมทแอมเฟตามีน

ชื่อสารเคมีในระบบ IUPAC	<i>N</i> -methyl-1-phenylpropan-2-amine
สูตรเคมี	C ₁₀ H ₁₅ N
โครงสร้างทางเคมี	
น้ำหนักโมเลกุล	149.233 g/mol
ชื่อพ้อง	Desoxyephedrine , Pervitin , Anadrex , Methedrine Methylamphetamine , Syndrox , Desoxyn
จุดหลอมเหลว	172-174 °C
สภาพละลายในน้ำ	1 in 2 of water , 1 in 4 of ethanol , and 1 in 5 of chloroform ; practically insoluble in ether
ครึ่งชีวิต	9–12 hours

ที่มา: **Methamphetamine** [Online], accessed 28 February 2011. Available from
<http://en.wikipedia.org/wiki/Methamphetamine>

2.5 กฎหมายและบทกำหนดโทษที่เกี่ยวข้องกับเมทแอมเฟตามีน

“กฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด” หมายความว่า กฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ กฎหมายว่าด้วยวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท กฎหมายว่าด้วยการป้องกันการใช้สารระเหยและกฎหมายว่าด้วยมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

เมทแอมเฟตามีนจัดว่าเป็นวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทแล้ว ยังจัดว่าเป็นยาเสพติดประเภท 1 ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2534 (ฉบับที่ 2) อีกด้วย การแบ่งประเภทยาเสพติดให้โทษนี้ แบ่งตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องว่าเป็นยาเสพติดตามกฎหมายใด แบ่งเป็น 3 ประเภทคือ

1. ยาเสพติดให้โทษตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522
2. วัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทตามพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518
3. สารระเหย ตามพระราชกำหนดป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ. 2533

2.5.1 พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 มาตรา 4

“ยาเสพติดให้โทษ” หมายความว่า สารเคมีหรือวัตถุใดๆ ซึ่งเมื่อเสพเข้าสู่ร่างกายไม่ว่าจะโดยรับประทาน ดม สูบ ฉีด หรือด้วยประการใดๆ แล้วทำให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจในลักษณะสำคัญ เช่น ต้องการเพิ่มขนาดการเสพขึ้นเป็นลำดับ มีอาการถอนยาเมื่อขาดยา มีความต้องการเสพทั้งทางร่างกาย และจิตใจอย่างรุนแรงตลอดเวลาและสุขภาพโดยทั่วไปจะทรุดโทรมลง กับให้รวมตลอดถึงพืชหรือส่วนของพืชที่เป็นหรือให้ผลผลิตเป็นยาเสพติดให้โทษ หรืออาจใช้ผลิตเป็นยาเสพติดให้โทษและสารเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดให้โทษด้วย ทั้งนี้ตามที่รัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษา แต่ไม่หมายความถึงยาสามัญประจำบ้านบางตำรับ ตามกฎหมายว่าด้วยยาที่มียาเสพติดให้โทษผสมอยู่

“เสพ” หมายความว่า การรับยาเสพติดให้โทษเข้าสู่ร่างกายไม่ว่าด้วยวิธีใด

“ติดยาเสพติด” หมายความว่า เสพเป็นประจำติดต่อกันและตกอยู่ในสภาพที่จำเป็นต้องพึ่งยาเสพติดให้โทษนั้น โดยสามารถตรวจพบสภาพเช่นนั้นได้ตามหลักวิชาการ

“การบำบัด” หมายความว่า การบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดให้โทษ ซึ่งรวมตลอดถึงการฟื้นฟูสมรรถภาพ และการติดตามผลหลังการบำบัดรักษาด้วย

การที่จะพิจารณาได้ว่าเมทแอมเฟตามีนนั้นเป็นยาเสพติดให้โทษประเภทใดนั้น ก็พิจารณาตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 135 (พ.ศ. 2539) เรื่อง ระบุชื่อและประเภทยาเสพติดให้โทษตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 17

ตารางที่ 3 ยาเสพติดให้โทษประเภท 1 ตามบัญชีท้ายประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 135

1. Acetorphine	2. Acetyl-alpha-methylfentanyl
3. Alpha-methylfentanyl	4. Alpha-methylthiofentanyl
5. Amphetamine	6. Beta-hydroxy-3- methylfentanyl
7. Beta-hydroxyfentanyl	8. Desomorphine
9. Dexamphetamine	10. 2,5-dimethoxy-4-ethylamphetamine , DOET
11. Dimethoxyamphetamine ,DMA	12. Dimethoxybromoamphetamine ,DOB
13. Etorphine	14. Heroin
15. Ketobemidone	16. Levamphetamine
17. Levomethamphetamine	18. (+)-Lysergide
19. Mecloqualone	20. Methamphetamine
21. Methaqualone	22. 5-Methoxy-3,4- methylenedioxyamphetamine,MMDA
23. Methylenedioxyamphetamine	24. 3,4-methylenedioxy methamphetamine
25. 3-methylfentanyl	26. methylthiofentanyl
27. MPPP	28. Para-fluorofentanyl
29. para-methoxyamphetamine ,PMA	30. PEPAP
31. Thiofentanyl	32. Trimethoxyamphetamine , TMA

ทั้งนี้ให้รวมถึงวัตถุที่เรียกชื่อเป็นอย่างอื่น แต่มีสูตรโครงสร้างทางเคมีอย่างเดียวกันกับยาเสพติดให้โทษดังกล่าว ไอโซเมอร์ใดๆ ของยาเสพติดให้โทษประเภท 1 และประเภท 2 ยกเว้นไอโซเมอร์อื่นของยาเสพติดให้โทษที่ได้ระบุตัวไอโซเมอร์นั้น เป็นยาเสพติดให้โทษไว้แล้ว เป็นการเฉพาะเอสเทอร์และอีเทอร์ใดๆ ของยาเสพติดประเภท 1 และประเภท 2 ยกเว้นตัวที่ได้ระบุว่าเป็นยาเสพติดให้โทษแล้วเป็นการเฉพาะเกลือใดๆ ของยาเสพติดให้โทษประเภท 1 และประเภท 2 เอสเทอร์ และอีเทอร์ของยาเสพติดให้โทษประเภท 1 และประเภท 2 ทั้งนี้ ไม่ว่าจะมีความเข้มข้นใดหรือในไปใช้เพื่อการใด เว้นแต่จะมีการระบุความเข้มข้นหรือเงื่อนไขไว้เป็นการเฉพาะ มาตรา 57 ห้ามมิให้ผู้ใดเสพยาเสพติดให้โทษประเภท 1 หรือประเภท

2.5.2 บทกำหนดโทษที่เกี่ยวข้องกับผู้มีส่วนได้เสียตามพระราช -

บัญญัติ ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522

มาตรา 91 ผู้ใดเสพยาเสพติดให้โทษประเภท 1 อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 57 หรือ ยาเสพติดให้โทษประเภท 2 อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 58 ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงสิบปี และปรับตั้งแต่ห้าพันบาทถึงหนึ่งแสนบาท

2.6 การตรวจพิสูจน์สารเสพติด

การตรวจพิสูจน์สารเสพติด สามารถแยกออกเป็นการตรวจพิสูจน์เบื้องต้นและการตรวจยืนยันผล โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.6.1 ความรู้เกี่ยวกับการใช้ชุดตรวจสอบตรวจหาสารเสพติดในปัสสาวะ

ในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขยาเสพติดที่ผ่านมา การตรวจสอบหาสารเสพติดในปัสสาวะด้วยชุดทดสอบสำเร็จรูปได้ถูกนำมาใช้อย่างได้ผล ก่อนอื่นเราทำความเข้าใจกับชุดทดสอบนี้กันก่อน ชุดทดสอบนี้เป็นชุดทดสอบสำเร็จรูป ใช้ **ทดสอบเบื้องต้น** ในการหาสารเสพติดในร่างกาย ซึ่งผลที่ได้จะเป็นเครื่องคัดแยกบุคคลหรือส่งตัวอย่างนั้น ๆ ไปยืนยันผลต่อไป

ชุดทดสอบสำเร็จรูปแยกได้เป็น 2 ประเภท ตามหลักการที่ใช้หาสารเสพติดคือ

- ชุดทดสอบหลักการเคมี อาศัยปฏิกิริยาทางเคมี การเกิดสี ระหว่างตัวยาเสพติดกับน้ำยาทดสอบ ซึ่งทำให้น้ำยาทดสอบเปลี่ยนสีไปจากเดิมตัวอย่างของชุดทดสอบประเภทนี้คือชุดน้ำยาตรวจยาบ้าในปัสสาวะของกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์
- ชุดทดสอบหลักภูมิคุ้มกันวิทยา อาศัยหลักการทางภูมิคุ้มกันวิทยา ในการตรวจหาสารเสพติด ชุดทดสอบประเภทนี้สามารถตรวจได้หลายชนิดในชุดเดียว

การเลือกใช้ชนิดชุดตรวจ

ชุดตรวจแต่ละชนิด มีข้อจำกัด ข้อดี ข้อด้อย ที่แตกต่างกัน ดังนั้นผู้ใช้ต้องศึกษาคุณสมบัติของชุดตรวจในเรื่อง ความไว ความจำเพาะ ราคา เพื่อสามารถเลือกใช้ชุดตรวจได้อย่างเหมาะสม

- ชุดน้ำยาตรวจหายาบ้าในปัสสาวะ ชนิดที่ใช้ปฏิกิริยาการเกิดสี

มีความไว สามารถตรวจหายาบ้าในปัสสาวะ ในขนาดความเข้มข้นตั้งแต่ 3 ไมโครกรัม/มิลลิลิตร และความจำเพาะ 60 – 85 เปอร์เซ็นต์

- ชุดตรวจยาบ้าในปัสสาวะ ชนิดภูมิคุ้มกันวิทยา

มีความไว สามารถตรวจหายาบ้าในปัสสาวะ ในขนาดความเข้มข้นตั้งแต่ 1 ไมโครกรัม/มิลลิลิตร และความจำเพาะ ประมาณ 95 เปอร์เซ็นต์

ชุดทดสอบทั้ง 2 ชนิด มีข้อดีและข้อด้อยที่แตกต่างกันไป ชุดน้ำยาตรวจยาบ้าในปัสสาวะ หลักการสารเคมี จะมีราคาถูกกว่าชุดทดสอบยาเสพติดในปัสสาวะหลักการภูมิคุ้มกันวิทยา มีราคาแพงกว่าแต่ก็มีความจำเพาะในการตรวจหาหาเสพติดสูงกว่า และสามารถตรวจพบยาบ้าในปริมาณที่ต่ำกว่า ซึ่งสิ่งเหล่านี้ผู้ใช้ควรนำมาพิจารณา และเลือกใช้ให้เหมาะสมกับการกิจและงบประมาณที่มีอยู่

ข้อเสนอแนะในการเลือกใช้ชุดตรวจ

1. ตรวจเพื่อเฝ้าระวังการป้องปราม ในคนหมู่มาก เช่น ผับ หรือสถานประกอบการ ควรใช้ชุดตรวจ 2 ชนิดร่วมกัน โดยปฏิบัติดังนี้

- ตรวจตัวอย่างทั้งหมด ด้วยชุดตรวจชนิดที่ให้ปฏิกิริยาทางเคมี
- ตรวจตัวอย่างที่ให้ผลบวกในขั้นที่ 1 อีกครั้ง ด้วยชุดตรวจทางภูมิคุ้มกันวิทยา

2. การตรวจเพื่อการปราบปรามและการจับกุม ควรใช้ ชุดตรวจชนิดภูมิคุ้มกันวิทยา เนื่องจากมีความจำเพาะและมีความไวสูงการเก็บตัวอย่างปัสสาวะมีความสำคัญเป็นอย่างมาก เพราะหากปัสสาวะที่ทำการตรวจมีการปลอมปน หรือเก็บอย่างไม่เหมาะสมในแต่ละขั้นตอน อาจส่งผลให้การทดสอบผิดพลาดได้

การเตรียมการเก็บตัวอย่างปัสสาวะ มี 3 ส่วนคือ

1. เตรียมบุคลากร

ผู้เก็บตัวอย่างต้องได้รับการอบรม ชี้แจง ให้เข้าใจถึงความสำคัญของการเก็บรักษา การส่งตัวอย่าง และขั้นตอนการดำเนินงานที่ถูกต้อง รวมทั้งกำกับดูแลไม่ให้ผู้ต้องสงสัยทำการสับเปลี่ยน ปน หรือนำสิ่งอื่นมาแทนปัสสาวะ

2. เตรียมสถานที่

ในการปฏิบัติการกิจตรวจค้น ส่วนมากจะใช้ห้องน้ำของสถานที่นั้น ๆ ซึ่งจะต้องไม่ให้มีน้ำยาล้างห้องน้ำ น้ำยาคับกลิ่น พงชักฟอก หรือสารอื่นใดที่จะใช้ปนลงในปัสสาวะได้ รวมทั้งต้องปิดวาล์วท่อน้ำให้หมด ถ้าเป็นห้องน้ำแบบชักโครก ให้ใส่สีฟาลงไปในโถ

3. เตรียมวัสดุอุปกรณ์

อุปกรณ์ในการเก็บตัวอย่าง อย่างน้อยควรมีขวดที่สะอาดแห้ง มีฝาปิดเรียบร้อย มีฉลากอุปกรณ์ผนึกขวดเช่น กระดาษกาว ปากกากันน้ำใช้สำหรับเขียนกระดาษและควรมีแบบฟอร์มบันทึกความยินยอม พร้อมรายชื่อของผู้รับการตรวจ รับรองรายละเอียดของตัวอย่าง และผลการตรวจเบื้องต้น

วิธีการใช้ชุดทดสอบเบื้องต้น

1. ชุดน้ำยาตรวจยาบ้าในปัสสาวะ

การใช้ชุดทดสอบไม่ว่าจะเป็นของบริษัทใด ก่อนอื่นควรศึกษาคู่มือที่บริษัทผู้ผลิต แนะนำให้เข้าใจก่อน และตรวจสอบอุปกรณ์ที่มีว่าครบถ้วนหรือไม่ สำหรับขั้นตอนการใช้ชุดทดสอบ มี 3 ขั้นตอนดังนี้

- ใช้ที่ดูด ดูดปัสสาวะตัวอย่างใส่ลงในหลอดทดสอบ จนถึงขีดหมายเลข 1
- ปิดฝา แล้วเขย่าหลอดทดสอบกลับไปมา จนผงเคมีละลาย
- เปิดฝาหลอดทดสอบออก แล้วหยคน้ำยาทดสอบลงไป 5 – 7 หยด ปิดฝาแล้ว เขย่าหลอด

ทดสอบกลับไปมา ประมาณ 10 ครั้ง ตั้งทิ้งไว้ประมาณ 1 นาที เพื่อให้แยกชั้น สังเกตสีที่เกิดขึ้น ในชั้นของน้ำยาทดสอบ ซึ่งเป็นชั้นล่าง โดยเทียบกับแถบเทียบสี หากไม่ปรากฏสีม่วงในชั้นล่าง ของน้ำยาทดสอบแสดงว่าได้ผลลบ หมายความว่าในตัวอย่างปัสสาวะที่ทดสอบนั้นไม่มีสารในกลุ่มยาบ้า คือ Med. Amphetamine , Amphetamine , ยาอี , ยาไอซ์ หรือมีอยู่แต่ต่ำกว่า 3 ไมโครกรัม/มิลลิลิตร แต่หากปรากฏสีม่วงในชั้นของน้ำยาทดสอบ แสดงว่าได้ผลบวก หมายความว่า ในปัสสาวะที่ทดสอบ **อาจมี** สารในกลุ่มยาบ้า คือ Med. Amphetamine , Amphetamine , ยาอี , ยาเลิฟ หรือ **อาจมี** ยาในกลุ่มสารประกอบ อาร์มีน ซึ่งทั้งนี้ยังสรุปไม่ได้ว่าในปัสสาวะ จะมียาบ้าอยู่หรือไม่ การจะทราบผลที่แน่นอน จำเป็นต้องนำปัสสาวะในส่วนที่เหลือส่งให้สถานตรวจพิสูจน์ทำการตรวจขั้นสูงต่อไป

2. ชุดทดสอบภูมิคุ้มกันวิทยา มีอยู่ 2 ประเภทตามลักษณะการใช้งานคือ

- เป็นคัลบ์ ใช้โดย หยดตัวอย่างปัสสาวะลงในหลุมตัวอย่างบนคัลบ์จะบรรจุอยู่ในช่องอวลูมิเนียมที่ปิดสนิท ในช่องประกอบด้วย
 - คัลบ์ทดสอบ
 - หลอดพลาสติกสำหรับดูดและหยดตัวอย่างปัสสาวะ
 - สารกันความชื้น
- เป็นแถบ ใช้โดยจุ่มลงในตัวอย่างปัสสาวะจะบรรจุอยู่ในช่องอวลูมิเนียมที่ปิดสนิท ในช่องประกอบด้วย
 - แถบทดสอบ
 - สารกันความชื้น

ทั้ง 2 ประเภท มีทั้งที่เป็น Single Drug Test ที่ตรวจหาหาเสพติดได้ที่ละชนิด และชนิด Multi Drug Test ซึ่งสามารถตรวจหาหาเสพติดได้หลายชนิด ในชุดเดียวกัน บนของชุดทดสอบจะมี

ข้อความระบุชนิดของยาเสพติดที่ใช้ตรวจได้ ปริมาณยาเสพติดน้อยที่สุดที่ตรวจพบได้ (ชุดทดสอบชนิดนี้จะตรวจพบยาเสพติดชนิดนั้นได้ จะต้องมียาเสพติดชนิดนั้น ในปัสสาวะในปริมาณอย่างน้อยเท่าใด) หมายเลขรุ่นที่ผลิต และวันหมดอายุ เราจะไม่ใช่ชุดทดสอบที่หมดอายุในการทดสอบเนื่องจากจะให้ผลการตรวจที่ผิดพลาดได้

องค์ประกอบของชุดทดสอบ

ชุดทดสอบประเภทลับ ประกอบด้วย

- ช่องสำหรับหยดตัวอย่างปัสสาวะ
- ช่องสำหรับอ่านผล

สำหรับชุดทดสอบที่ตรวจหา ยาเสพติดได้ที่ละชนิด บนตลับทดสอบจะมีตัวอักษรภาษาอังกฤษที่เป็นคำย่อของชื่อยาเสพติดที่ตรวจสอบได้ เช่น M-AMP สำหรับ Med. Amphetamine, MOR สำหรับมอร์ฟีน , (THC) สำหรับ กัญชา ,COC สำหรับ โคเคน และบริเวณช่องอ่านผล จะมีตัวอักษร C และ Tปรากฏอยู่ ตำแหน่ง C หมายถึงตำแหน่งควบคุม ส่วนตำแหน่ง T หมายถึง ตำแหน่งทดสอบสำหรับชุดทดสอบ ที่ตรวจหา ยาเสพติดได้หลายชนิด ในชุดเดียว จะมีตัวอักษรภาษาอังกฤษ C ที่ตำแหน่งควบคุม ส่วนที่ตำแหน่งทดสอบจะมีคำย่อของชื่อยาเสพติดปรากฏอยู่

ชุดทดสอบประเภทแถบ ประกอบด้วย

- ปลายสำหรับจับ จะมีสัญลักษณ์รูปมืออยู่
- ปลายสำหรับจุ่ม ลงในตัวอย่างปัสสาวะ จะมีสัญลักษณ์ รูปลูกศร และขีดบอกระดับ
- บริเวณสำหรับอ่านผล จะอยู่ใกล้ปลายสำหรับจุ่มลงปัสสาวะ และตำแหน่งควบคุมจะอยู่ใกล้ปลายสำหรับจับ บนแถบทดสอบจะมีตัวอักษรภาษาอังกฤษที่เป็นคำย่อของชื่อยาเสพติด บอกว่าชุดทดสอบนี้ ใช้สำหรับตรวจหา ยาเสพติดชนิดใด

ขั้นตอนการทดสอบ

สำหรับชุดทดสอบแบบลับ

1. หากเก็บชุดทดสอบในตู้เย็นให้นำออกจากตู้เย็น แล้วรอให้ชุดทดสอบหายเย็น คือมีอุณหภูมิเท่ากับอุณหภูมิห้อง
2. ถีกของชุดทดสอบออก ห้ามถีกของชุดทดสอบในขณะที่ของเย็นอยู่ เพราะจะเกิดการจับตัวของหยดน้ำ ทำให้ผลการทดสอบผิดพลาดได้

3. สำหรับชุดทดสอบแบบตลับ วางตลับทดสอบบนพื้นราบ เช่นโต๊ะ จากนั้นใช้หลอดทดสอบที่นำมาในชุดทดสอบ คูดตัวอย่างปัสสาวะตามปริมาณที่กำหนด แล้วหยดลงในหลุมตัวอย่างในแนวตั้งฉาก

สำหรับชุดทดสอบแบบแถบ

1. จับแถบทดสอบจุ่มลงในตัวอย่างปัสสาวะ ในแนวตั้งฉากเป็นเวลา 10 – 15 วินาที โดยไม่ให้จับบอกระดับจุ่มลงในปัสสาวะ จากนั้นวางแผ่นทดสอบบนพื้นราบ เช่น บนโต๊ะ

2. สังเกตการเกิดสีม่วงแดง ในช่วงสำหรับอ่านผล ณ เวลาที่กำหนดไว้

การอ่านผลและการแปลผล

ผลลบ คือเกิดแถบสีม่วงแดง ทั้งที่ตำแหน่งควบคุม และตำแหน่งทดสอบ

ผลบวก คือเกิดแถบสีม่วงแดง เฉพาะที่ตำแหน่งควบคุมเท่านั้น

ถ้าไม่มีสีม่วงแดงเกิดขึ้นที่ตำแหน่งควบคุม C แสดงว่าชุดทดสอบนั้นเสื่อมคุณภาพ ไม่สามารถนำมาใช้ทดสอบได้ กรณีชุดทดสอบที่ตรวจหายาเสพติดได้ที่ละชนิด เช่นชุดทดสอบ Med. Amphetamine 1,000 นาโนกรัม/มิลลิตร ถ้าผลการทดสอบพบว่าเกิดสีม่วงแดง ทั้งที่ตำแหน่งควบคุมและตำแหน่งทดสอบ คือให้ผลลบแสดงว่า ในตัวอย่างปัสสาวะนั้นไม่มี Med. Amphetamine หรือมีอยู่ในปริมาณน้อยกว่า 1,000 นาโนกรัม/มิลลิตร ถ้าผลการทดสอบพบว่าเกิดสีม่วงแดงเฉพาะที่ตำแหน่งควบคุมเท่านั้น คือให้ผลบวก แสดงว่าตัวอย่างปัสสาวะนั้นอาจมี Med. Amphetamine การใช้ชุดทดสอบเบื้องต้นอาจใช้แบบใดแบบหนึ่ง หรือใช้ทั้ง 2 แบบเลยก็ได้ ขึ้นอยู่กับประเภทของสารเสพติดและความมั่นใจของการตรวจสอบเบื้องต้น “แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นแม้ผลทดสอบออกมาเป็นบวก ก็ไม่สามารถยืนยันได้อย่างชัดเจนว่า เจ้าของปัสสาวะนั้น ๆ จะเป็นผู้ที่เสพยาเสพติด ทั้งนี้เป็นเพราะว่ายังมีอีกหลายสิ่งหลายอย่าง ที่ทำให้เกิดผลลวงขึ้นมาได้ เช่นยาลดความอ่อน ยาแก้ไอ ยาแก้หวัด ยารักษาโรคกระเพาะ ยารักษาโรคมalariaเรีย ยารักษาโรคจิตโรคประสาท ดังนั้นต้องนำเอาตัวอย่างปัสสาวะนั้น ไปทำการตรวจยืนยันผลอีกครั้งก่อนจึงจะสรุปผลได้การส่งตัวอย่างปัสสาวะเพื่อตรวจยืนยันผลนั้น จะต้องเข้าใจในวิธีการที่ถูกต้อง ดังนี้

1. ตรวจสอบข้อมูลต่าง ๆ บนฉลาก ให้ครบถ้วน เรียบร้อย ปิดผนึกและลงรายมือชื่อกำกับ

2. เก็บปัสสาวะตัวอย่างในสภาพเย็น ห้ามแช่แข็ง หากจะใส่ในถังน้ำแข็งต้องใส่ขวดตัวอย่างลงในถุงพลาสติกและมัดปากถุงก่อน เพื่อกันฉลากเลอะเลือน จากนั้นนำส่งโดยเร็วที่สุด โดยเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานนั้น ๆ พร้อมหนังสือนำส่งที่มีรายละเอียดจำนวนตัวอย่าง ผลการตรวจเบื้องต้น ในระหว่างการนำส่งต้องควรวาง ไม่ให้เกิดการสับเปลี่ยน ปลอมปน สูญหาย รวมทั้งการ

เสื่อมสลายของตัวอย่างเนื่องจากความร้อนการส่งตัวอย่างเพื่อการยืนยันผลนั้นท่านสามารถส่งไปยังสถานที่ดังต่อไปนี้

- หน่วยงานสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ได้แก่ สำนักงานและวัตถุเสพติด และศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ สถาบันยาเสพติด วิทยุตำรวจ โรงพยาบาลศูนย์และโรงพยาบาลทั่วไป
- หน่วยงานในสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้แก่ สถาบันนิติเวชเทคนิค

ข้อควรระวังคือ

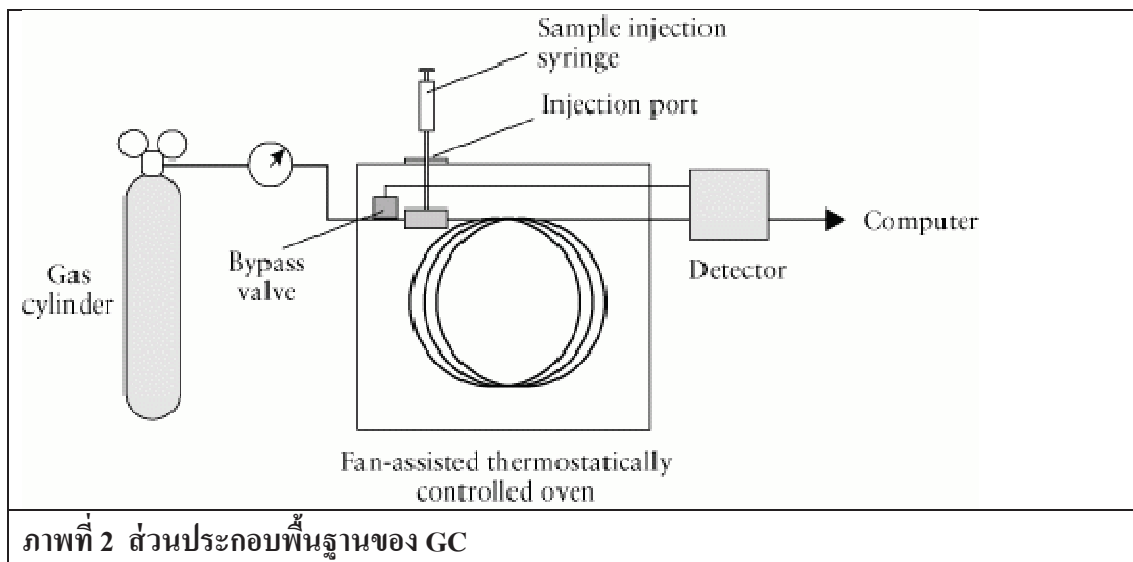
1. ข้อควรระวังที่ผู้ตรวจพิสูจน์ ต้องยึดถือปฏิบัติตาม คือ ต้องอ่านชุดทดสอบให้เข้าใจ
2. ผู้ทดสอบจะต้องสวมถุงมือทุกครั้ง เพื่อป้องกันเชื้อโรคจากตัวอย่างปัสสาวะที่อาจจะเข้าสู่ร่างกายเวลาสัมผัส
3. หลอดดูดตัวอย่างปัสสาวะ ให้ใช้ครั้งเดียวแล้วทิ้งเลย เพราะอาจทำให้เกิดการปนเปื้อนจากตัวอย่างอื่น
4. น้ำยาทดสอบที่ใช้ ควรใช้ในปริมาณที่กำหนดไว้ในคู่มือ อย่าใช้มากหรือน้อยเกินไป
5. ให้อ่านผลในที่ ที่มีแสงสว่างเพียงพอ หรือถ้าจำเป็นต้องอ่านในที่มืด ก็ขอให้ใช้แสงสว่างจากหลอดนีออน อย่าใช้แสงไฟจากหลอดสีเหลืองเป็นอันตราย
6. ผลการทดสอบเบื้องต้นเป็นแค่ผลการคัดกรอง ว่าผู้นั้นอาจจะมีการเสพหรือไม่เท่านั้น ไม่ได้เป็นคำตอบสุดท้าย ที่จะตอบได้ว่าผู้นั้นเสพยาหรือไม่
7. เมื่อได้ผลบวกในเบื้องต้น จะต้องนำตัวอย่างปัสสาวะที่เหลือในขวด ส่งไปยังห้องปฏิบัติการที่เชื่อถือได้ เพื่อตรวจยืนยันอีกครั้งหนึ่ง ก่อนที่จะรายงานผลเสนอออกไป

2.6.2 การตรวจพิสูจน์ยืนยันด้วยเครื่องแก๊สโครมาโทกราฟี-แมสสเปกโตรเมทรี

แก๊สโครมาโทกราฟี-แมสสเปกโตรเมทรี (Gas Chromatography-Mass Spectrometry)

เป็นวิธีที่สามารถทำนายชนิดขององค์ประกอบที่มีอยู่ในสารได้อย่างค่อนข้างแม่นยำโดยอาศัยการเปรียบเทียบ Fingerprint ของเลขมวล (Mass number) ของสารตัวอย่างนั้นๆ กับข้อมูลที่มีอยู่ใน Library นอกจากนี้ยังสามารถใช้ในการวิเคราะห์ได้ทั้งในเชิงปริมาณ (Quantitative analysis) และเชิงคุณภาพ (Qualitative analysis) GC-MS ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ ส่วนของเครื่อง GC (Gas chromatography) และส่วนของเครื่อง Mass spectrometer ทำหน้าที่ในการแยกองค์ประกอบของสารที่สามารถระเหยกลายเป็นไอ (Volatile organic compounds) ได้เมื่อถูกความร้อน กลไกที่ใช้ในการแยกองค์ประกอบต่างๆ ในสารตัวอย่าง อาศัยหลักของความชอบที่แตกต่างกันขององค์ประกอบในตัวอย่างที่มีต่อเฟส 2 เฟส คือ Stationary phase และ Mobile phase

องค์ประกอบที่สำคัญของเครื่อง GC สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ส่วน คือ

ภาพที่ 2 ส่วนประกอบพื้นฐานของ GC

1. Injector คือ ส่วนที่สารตัวอย่างจะถูกฉีดเข้าสู่เครื่องและระเหยเป็นไอก่อนที่จะเข้าสู่ Column อุณหภูมิที่เหมาะสมของ injector ควรเป็นอุณหภูมิที่สูงพอที่จะทำให้สารตัวอย่างสามารถระเหยได้แต่ต้องไม่ทำให้สารสลายตัว ตัวอย่างของ injector ได้แก่ Split, Splitless, On column

2. Oven คือ ส่วนที่ใช้สำหรับบรรจุ Column และเป็นส่วนที่ควบคุมอุณหภูมิของ Column ให้เปลี่ยนไปตามความเหมาะสมกับสารที่ต้องการวิเคราะห์ซึ่งการควบคุมอุณหภูมิของ Oven นั้นมี 2 แบบ คือ

- Isocratic Temperature

- Gradient Temperature ข้อดีของการทำ Gradient temperature คือสามารถใช้กับสารตัวอย่างที่มีจุดเดือดกว้าง (Wide boiling range) และยังช่วยลดเวลาในการวิเคราะห์

3. Detector คือส่วนที่จะใช้สำหรับตรวจวัดองค์ประกอบที่มีอยู่ในสารตัวอย่างและดูว่าสารตัวอย่างชนิดที่เราสนใจมีปริมาณอยู่เท่าใด

3. แนวคิดเกี่ยวกับความหมายของนิเวศวิทยาศาสตร์

ความหมายของนิเวศวิทยาศาสตร์ คือ "การนำความรู้ทางวิทยาศาสตร์ทุกสาขามาประยุกต์ใช้เพื่อพิสูจน์ข้อเท็จจริงในคดีความเพื่อผลในการบังคับใช้กฎหมายและการลงโทษ"

3.1 ความสำคัญของนิเวศวิทยาศาสตร์

ในปัจจุบันนี้ ได้เกิดปัญหาทางด้านอาชญากรรมขึ้นมากมาย ซึ่งการที่จะเอาตัวผู้กระทำผิดที่แท้จริงมาลงโทษตามกระบวนการยุติธรรมนั้น เป็นเรื่องที่สำคัญอย่างยิ่ง โดยเฉพาะจะต้องมีการรวบรวมพยานหลักฐานมายืนยัน ให้สามารถพิสูจน์ความผิดได้ อย่างชัดเจน ดังนั้นในประเทศที่พัฒนาแล้ว อาทิเช่น ประเทศญี่ปุ่น ยุโรป และสหรัฐอเมริกา จึงมีการนำเอาความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีต่าง ๆ มาพัฒนาใช้ในการตรวจพิสูจน์หลักฐานต่าง ๆ ให้ได้ผลที่ถูกต้องแท้จริงตามหลักวิทยาศาสตร์ ซึ่งได้ผลอย่างดียิ่งในการสืบสวนติดตามหาคนร้ายต่าง ๆ โดยเฉพาะประเทศญี่ปุ่น เมื่อเกิดคดีฆาตกรรมเกิดขึ้น สามารถจับกุมคนร้ายได้ถึง 90% โดยการใช้เครื่องมือวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ค้นคว้าวิจัย และผลิตขึ้นอย่างทันสมัย ผสานกับหลักนิติวิทยาศาสตร์นี้ ให้บรรลุผลได้เป็นอย่างมาก

จากประโยชน์ดังกล่าวข้างต้น จึงมีการนำเอานิติวิทยาศาสตร์มาใช้ในขอบเขตโดยทั่วไป ดังนี้

- 3.1.1 การตรวจสถานที่เกิดเหตุ และการถ่ายรูป (Crime Scene Investigation and Forensic)
- 3.1.2 การตรวจลายนิ้วมือ ฝ่ามือ ฝ่าเท้า (Fingerprint, Palmprint, Footprint)
- 3.1.3 การตรวจเอกสาร (Document) เช่น ตรวจลายเซ็น ลายมือเขียน
- 3.1.4 การตรวจอาวุธปืน และกระสุนปืนของกลาง (Forensic Ballistics)
- 3.1.5 การตรวจทางเคมี (Forensic Chemistry) เช่น ตรวจวิเคราะห์องค์ประกอบทางเคมีของสาร ต่าง ๆ
- 3.1.6 การตรวจทางฟิสิกส์ (Forensic Physics) เช่น ตรวจร่องรอยการเกี่ยวขัณรล
- 3.1.7 การตรวจทางชีววิทยา (Biological Trace Evidence) เช่น ตรวจเส้นผม คราบเลือด และคราบอสุจิ
- 3.1.8 การตรวจทางนิติเวช (Forensic Medicine) ได้แก่ งานนิติพยาธิ งานนิติวิทยา งานชีวเคมี
- 3.1.9 งานพิสูจน์บุคคล งานภาพการแพทย์

โดยสรุปแล้ว ถือได้ว่านิติวิทยาศาสตร์นี้เป็นการประยุกต์ใช้ความรู้ทางวิชาการทางด้านต่าง ๆ ผสมเข้ากับการบังคับใช้ทางกฎหมาย เพื่อเป็นประโยชน์ต่อกระบวนการยุติธรรม ให้สามารถอำนวยความยุติธรรมให้กับผู้เสียหาย และผู้ต้องหาได้เป็นอย่างดี ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่ประเทศไทยจะต้องส่งเสริมให้มีการพัฒนา ทางด้านการตรวจวิเคราะห์ต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้น

รวมถึงการนำเอานิติวิทยาศาสตร์นี้มา ส่งเสริมกระบวนการยุติธรรมของประเทศไทยให้ทัดเทียมกับนานาชาติประเทศ ซึ่งจะส่งผลอย่างดียิ่งต่อประชาชนคนไทยในท้ายที่สุด

4. แนวคิดเกี่ยวกับการสืบสวน (พลตำรวจโทวุฒิ วิทิตานนท์, 2549)

4.1 ความหมายของการสืบสวน

การสืบสวน (Investigation) หมายถึง การแสวงหาข้อเท็จจริงและหลักฐานเท่าที่กฎหมายอนุญาตให้ทำได้ เพื่อตัดสินตามความจริงที่ได้พบ

การสืบสวนอาชญากรรม (Criminal Investigation) จึงหมายถึง การค้นหาและซักถามภายใต้ขอบเขตของกฎหมาย เพื่อหาคนหรือสิ่งของที่ใช่ประกอบการกระทำผิด หรือละเว้นการกระทำตามกฎหมาย อันเป็นการซักถามสอบสวน จากสิ่งที่ย้อนหลังไปหาสิ่งที่ไม่รู้ โดยมีเป้าหมายเพื่อตัดสินตามความจริงเท่าที่จะพบได้ในขอบเขตของกฎหมาย

การสืบสวนโดยใช้นิติวิทยาศาสตร์ เป็นวิธีการสืบสวนโดยนำเอาความสำเร็จในด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมาช่วยในการ แบ่งเป็น 3 ประเภท คือ การชี้พิสูจน์ผู้ที่มีชีวิตและชันสูตรศพ การตรวจสถานที่เกิดเหตุ และการตรวจพิสูจน์ในห้องทดลอง

การสืบสวนคดีฆาตกรรมโดยใช้หลักการทางนิติวิทยาศาสตร์ หมายถึง การพิสูจน์เอกลักษณ์บุคคลโดยใช้หลักการทางนิติวิทยาศาสตร์ เช่น การตรวจ DNA การตรวจเส้นขน เส้นผม สารคัดหลั่ง การเปรียบเทียบเลือด น้ำลาย กระโหลกของผู้ตายที่นำไปสู่การสืบสวนหาผู้กระทำผิด เนื่องจากกรณีศึกษาที่ยกมาวิเคราะห์เป็นคดีฆาตกรรมที่ตั้งใจอำพรางความผิด และผู้กระทำผิดมีความรู้ความสามารถในการซ่อนศพและอำพรางคดี ทำให้การสืบสวนจะต้องนำหลักนิติวิทยาศาสตร์มาใช้ตรวจสอบอย่างละเอียด

การสืบสวน ความหมายในพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน หมายความว่า “การเสาะหาบทบาทยุติมา” และตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 2(10) ได้ให้ความหมายของการสืบสวนไว้โดยได้บัญญัติไว้ว่า “การสืบสวน” หมายถึงการแสวงหาข้อเท็จจริงและหลักฐาน ซึ่งพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจได้ปฏิบัติไปตามอำนาจและหน้าที่ เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน และเพื่อที่จะทราบรายละเอียดแห่งความผิด

จากความหมายของการสืบสวนดังกล่าว “การสืบสวนอาชญากรรม” จึงหมายถึง การที่เจ้าพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ ได้แสวงหาข้อเท็จจริงเพื่อหาตัวผู้กระทำผิด เพื่อนำตัวมาดำเนินคดีตามกฎหมาย ดังนั้นจึงอาจสรุปได้ว่า การสืบสวนนับเป็นการดำเนินงานตามขั้นตอนของพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ ซึ่งได้ปฏิบัติไปตามอำนาจหน้าที่ เพื่อแสวงหาข้อเท็จจริงและ

หลักฐานในการกระทำผิด อีกทั้งเพื่อบรรลุถึงวัตถุประสงค์ในการรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน

สำหรับรายละเอียดแห่งความผิดอันเป็นหลักสำคัญมีสาระสำคัญ 3 ประการ คือ

- จะต้องสืบสวนให้พบว่าได้มีการกระทำผิดกฎหมายเกิดขึ้นจริงหรือไม่
- ถ้ามีการกระทำผิดเกิดขึ้นจริงแล้วเป็นความผิดใด
- และใครเป็นผู้กระทำความผิดในคดีนั้น ๆ

4.2 ผู้มีอำนาจในการสืบสวน และเขตอำนาจของการสืบสวน

ผู้มีอำนาจในการสืบสวนคดีอาญาได้นั้น ก็คือ พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจนั่นเอง ทั้งนี้หากเป็นข้าราชการตำรวจก็ไม่จำกัดว่าจะเป็นชั้นยศใด จะเป็นสิบตำรวจตรี จนถึงพลตำรวจเอก ก็มีอำนาจเช่นเดียวกัน ในส่วนของฝ่ายปกครองนั้นให้หมายความรวมถึงนายอำเภอ ปลัดอำเภอกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน รวมถึงเจ้าพนักงานอื่น ๆ ก็มีอำนาจสืบสวนได้ทั้งสิ้น

เหตุที่เป็นเช่นนี้ก็กล่าวก็เพราะความหมายของ “พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ” นั้น ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 2(16) หมายความว่า เจ้าพนักงานซึ่งกฎหมายให้มีอำนาจและหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน ทั้งนี้ โดยให้รวมถึงพัสดิ เจ้าพนักงานสรรพสามิต กรมศุลกากร กรมเจ้าท่า พนักงานตรวจคนเข้าเมือง และเจ้าพนักงานอื่น ๆ ที่ทำการเกี่ยวกับการจับกุม ปรามปรามผู้กระทำความผิดกฎหมายซึ่งตนมีหน้าที่ต้องจับกุมหรือปรามปราม

สำหรับในเรื่องเขตอำนาจการสืบสวนคดีอาญานั้น ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มิได้มีบทบัญญัติระบุเรื่องเขตอำนาจการสืบสวนไว้โดยเฉพาะเช่นเดียวกับเรื่อง เขตอำนาจการสอบสวน แต่ในเรื่องเขตอำนาจการสืบสวนนั้น ศาลฎีกาได้วางบรรทัดฐานไว้ ปรากฏตามคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 140/2490 ว่า “ตำรวจมีอำนาจสืบสวนคดีอาญาได้ทั่วราชอาณาจักร ส่วนพนักงานปกครอง มีอำนาจสืบสวนได้อย่างจำกัดเฉพาะในเขตท้องที่ที่ตนประจำอยู่เท่านั้น” ซึ่งหมายความว่า ถ้าเป็นพนักงานฝ่ายปกครอง เช่น นายอำเภอก็จะมีอำนาจสืบสวนเฉพาะในเขตอำนาจที่อยู่ในความรับผิดชอบ ถ้าเป็นกำนัน ก็เฉพาะในเขตตำบลที่ตนมีเขตรับผิดชอบ ถ้าเป็นผู้ใหญ่บ้าน ก็เฉพาะในเขตหมู่บ้านเท่านั้น

นอกจากนี้ยังมีแนวคำพิพากษาศาลฎีกาพิพากษาเป็นบรรทัดฐานไว้ดังนี้

- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6708/2529 วินิจฉัยว่า ตำรวจดับเพลิง แม้จะมีหน้าที่ดับเพลิงก็ยังมีหน้าที่สืบสวนคดีอาญาได้
- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 199/2527 วินิจฉัยว่า จำเลยเป็นเจ้าพนักงานตำรวจ มีอำนาจทำการสืบสวนคดีอาญา และจับกุมผู้กระทำความผิดกฎหมาย

- คำพิพากษาฎีกาที่ 1670/2509, 500/2537 วินิจฉัยว่า ตำรวจมีอำนาจสืบสวนทั่วราชอาณาจักร แม้จะได้รับคำสั่งให้ไปทำหน้าที่อื่นก็ยังมีอำนาจการสืบสวน

- คำพิพากษาฎีกาที่ 140/2490 วินิจฉัยว่า ตำรวจมีอำนาจจับกุมผู้กระทำความผิดนอกท้องที่ที่ตนประจำการได้

- คำพิพากษาฎีกาที่ 4711/2542 วินิจฉัยว่า ตำรวจจับกุมโดยไม่ได้รับอนุญาตจากผู้บังคับบัญชาก่อน ไม่มีผลกับอำนาจที่มีอยู่ตามกฎหมาย

นอกจากอำนาจหน้าที่พนักงานฝ่ายปกครองและตำรวจดังที่กล่าวมาแล้ว ปัจจุบันจะมีเจ้าพนักงานที่มีอำนาจสืบสวนซึ่งอยู่ในความหมายของ “เจ้าพนักงานอื่น ๆ ที่มีอำนาจเกี่ยวกับการจับกุมปราบปรามผู้กระทำความผิด อีกทั้งหลายหน่วยงาน เช่น เจ้าพนักงานปราบปรามยาเสพติด หรือที่เรียกว่า ป.ป.ส. เจ้าพนักงานป้องกันปราบปรามการฟอกเงิน หรือ ป.ป.ง. เจ้าหน้าที่กรมสอบสวนคดีพิเศษ หรือ ดีเอสไอ เป็นต้น

4.3 หลักการสืบสวน

งานสืบสวนที่พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจได้ปฏิบัติไปตามอำนาจหน้าที่ เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน และเพื่อทราบรายละเอียดแห่งความผิดนั้น หากจะพิจารณาวิธีการปฏิบัติอาจแบ่ง “การสืบสวน” เป็น 2 ประเภทด้วยกัน คือ “การสืบสวนก่อนเกิดเหตุและการสืบสวนหลังเกิดเหตุ” ซึ่งพนักงานฝ่ายปกครองไม่ว่าจะเป็นตำรวจซึ่งมีหน้าที่บังคับใช้กฎหมายในการรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชนป้องกันปราบปรามอาชญากรรม รวมถึงฝ่ายปกครองอื่น ๆ เช่น สรรพากรที่มีหน้าที่จัดเก็บภาษี, ขนส่งมีหน้าที่จับกุมยานพาหนะขนส่งผิดโดยสารที่กระทำความผิดกฎหมาย, สุลกากรมีหน้าที่ควบคุมจัดเก็บภาษีดูแลสินค้านำเข้าส่งออก, ป.ป.ส.มีหน้าที่ป้องกันปราบปรามยาเสพติด เป็นต้น มีภารกิจและอำนาจหน้าที่ในการสืบสวนเพื่อรักษากฎหมายและรักษาความสงบเรียบร้อยด้วยกันทั้งสิ้น

4.4 ประเภทของการสืบสวน

หากแบ่งประเภทของการสืบสวนตามความหมายของคำจำกัดความดังกล่าวข้างต้นแล้ว เราอาจแยกประเภทการสืบสวนออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

4.4.1 การสืบสวนก่อนเกิดเหตุ หมายถึง การที่พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจที่มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบ ได้สืบสวนหาข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลที่ต้องสงสัยกระทำความผิด หรือสืบสวนหาร่องรอยพฤติการณ์ที่อาจมีการกระทำความผิดเพื่อสืบสวนไว้ก่อนที่จะมีเหตุการณ์เกิดขึ้น รวมถึงการสืบสวนหาข้อมูลท้องถิ่นกับอาคารสถานที่ แหล่งที่อาจเกิดอาชญากรรม หรือแหล่งที่ล่อแหลมต่อการประกอบอาชญากรรมได้ง่าย เพื่อที่จะนำมาวางแผนป้องกันอาชญากรรมไม่ให้เกิดขึ้น ซึ่งการสืบสวนหาข้อมูลก่อนเกิดเหตุนี้ มีนัยสำคัญต่อการป้องกันอาชญากรรมเป็นอย่างยิ่ง

ทั้งนี้เพราะ “การสืบสวนก่อนเกิดเหตุ” นั้น เจ้าพนักงานตำรวจได้ดำเนินการไปเพื่อประโยชน์ในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมและรักษาความสงบเรียบร้อย

4.4.2 การสืบสวนหลังเกิดเหตุ หมายความว่า เมื่อมีเหตุเกิดขึ้นก็ต้องสืบสวนหาตัวผู้กระทำความผิด ผู้สืบสวนจะต้องสืบสวนหาร่องรอยพยานหลักฐานจากบุคคลหรือสถานที่ สถานที่เกิดเหตุ เพื่อหาพยานบุคคล พยานเอกสาร พยานวัตถุ เพื่อสืบสวนสอบสวนหาตัวผู้กระทำความผิด และนำหลักฐานมายืนยันการกระทำความผิดอีกด้วย

ซึ่งในหลักการสืบสวนตามหลักสากลนั้น มีความมุ่งหมายเดียวกันกล่าวคือ เมื่อมีคดีเกิดขึ้นจะรู้ตัวผู้กระทำความผิดหรือไม่รู้ตัวผู้กระทำความผิดก็ตาม เมื่อพนักงานสอบสวนได้รับแจ้งความร้องทุกข์แล้วจำเป็นจะต้องมีการสืบสวนหาตัวผู้กระทำความผิดหรือหาตัวคนร้ายซึ่งอาจจะต้องแบ่งขั้นตอนในการสืบสวนหาร่องรอยหลักฐานรวมถึงพยานหลักฐานเพื่อนำมาประกอบการดำเนินคดีอย่างเป็นระบบ

4.5 ขั้นตอนการสืบสวนก่อนเกิดเหตุ

“การป้องกันอาชญากรรมมิให้เกิดขึ้นถือว่าเป็นงานหลักของตำรวจ” พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ทรงให้ข้อคิดเป็นพระราชดำรัสเกี่ยวกับการบริหารงานตำรวจที่ทรงคุณค่าไว้ว่า “การจับกุมผู้ร้ายนั้น ไม่ถือเป็นความชอบ เป็นแต่นับว่าผู้นั้นได้กระทำการครบถ้วนแก่หน้าที่เท่านั้น แต่จะถือเป็นความชอบ ต่อเมื่อได้ปกครองป้องกันเหตุร้าย ให้ชีวิตและทรัพย์สินของข้าแผ่นดินในท้องถิ่นนี้อยู่เย็นเป็นสุขพอสมควร” จากพระราชดำรัสดังกล่าว ตำรวจจะต้องวางแผนเพื่อป้องกันมิให้เหตุร้ายเกิดขึ้นจะดีกว่าเหตุร้ายเกิดขึ้นแล้วจึงจะตามจับคนร้าย ดังนั้น “การสืบสวนก่อนเกิดเหตุ” จึงเป็นภารกิจที่สำคัญที่ “นักสืบ” ที่จะต้องออกทำการสืบสวนแสวงหาข้อมูลในพื้นที่รับผิดชอบของตน เพื่อให้ทราบถึงข้อเท็จจริงในพื้นที่ ได้แก่ ข้อมูลบุคคล สถานที่ที่เกี่ยวข้องกับการเกิดอาชญากรรม รวมถึงความรู้รอบตัวอื่น ๆ ที่ควรจะต้องรู้เพื่อประโยชน์ในการป้องกันมิให้เกิดเหตุ เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน และยังสามารถสืบสวนเก็บข้อมูลไว้เพื่อประโยชน์ต่อการวางแผนงานในหน้าที่ของตำรวจอีกด้วย ซึ่งสรุปได้ดังนี้

4.5.1 ลักษณะภูมิประเทศ นักสืบจะต้องสืบสวนสภาพภูมิประเทศ หมู่บ้าน ชุมชน ถนนหนทาง ตรอก ซอย อาคารสถานที่สำคัญ ๆ แหล่งที่อาจก่ออาชญากรรมได้ง่าย ที่เปลี่ยว รวมทั้งเส้นทางรถไฟ ยานพาหนะรถยนต์ รถโดยสาร ฯลฯ

4.5.2 สถานที่ นักสืบจะต้องรู้และศึกษาหาข้อมูลเกี่ยวกับบ้านของบุคคลสำคัญ สถานที่ราชการที่สำคัญ ธนาคารสาขาใหญ่ สาขาย่อย ร้านทอง ร้านเพชร ร้านค้า ร้านสะดวกซื้อ โรงงานทุกประเภท โรงแรม หอพัก อพาร์ตเมนต์ สิ่งเหล่านี้ “นักสืบจะต้องรวบรวมเก็บไว้เป็นข้อมูลท้องถิ่น ปัจจุบันการจัดเก็บได้จัดเก็บไว้ในคอมพิวเตอร์ หรืออยู่ในระบบข้อมูลผ่านดาวเทียม

GPRS (General packet Radio Service) ซึ่งหมายถึง เป็นข้อมูลที่ถูกต้องตรงความเป็นจริงและ สะดวกต่อการค้นหาเป้าหมายอาคารสถานที่ได้เป็นอย่างดี

4.5.3 ประวัติบุคคล นักสืบจะต้องเก็บข้อมูลประวัติบุคคลพื้นไทย ประวัติบุคคลที่ ประกอบอาชีพ ที่เสี่ยงต่อการผิดกฎหมาย กลุ่มที่มีพฤติกรรมผิดปกติ เช่น มีที่อยู่เร่ร่อน มี พฤติกรรมที่น่าสงสัย นักสืบต้องเก็บประวัติทั้งบุคคลสำคัญที่ควรให้ความคุ้มครองและคนที่มี ประวัติ

4.5.4 ข้อมูลอื่น ๆ เช่น ข้อมูลที่พักแรม ข้อมูลหมายจับ ข้อมูลร้านค้าของชำ ข้อมูลที่ เห็นว่าเป็นประโยชน์ต่อการป้องกันปราบปรามมีมากมาย ทั้งนี้ต้องขึ้นอยู่กับ “ภาวะผู้นำ” ของ หน่วยงานนั้น ๆ ที่จะวิเคราะห์หรือพิจารณาเห็นความจำเป็นมากน้อยเพียงใด บางท่านอาจไม่เห็น ความสำคัญ บางท่านหากมองปัญหาครบวงจรก็จะเห็นความสำคัญและนำข้อมูลมาใช้ อาทิ สถิติ การเกิดอาชญากรรมนำมาเป็นข้อมูลลงแผนที่อาชญากรรมไว้ นำมาเขียนแผนป้องกันอุบัติเหตุ การ วางแผนการปล้นร้านทอง เป็นต้น

ที่กล่าวมาเป็นเพียงข้อมูลพื้นฐานที่ผู้สืบสวนจะต้อง “สืบสวนไว้ก่อนเกิดเหตุ” ซึ่ง ข้อมูลที่ กล่าวมาแล้วจะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม การจัดสายตรวจ เดินเท้า สายตรวจจรดยนต์ สายตรวจจรดจักรยานยนต์ สายตรวจทางเรือ ล้วนแล้วแต่มีความจำเป็นที่ จะต้องใช้ข้อมูลพื้นฐานมาวางแผนทั้งสิ้น นอกจากนี้ หากมีการสืบสวนก่อนเกิดเหตุไว้ดี “เมื่อ อาชญากรรมเกิดขึ้น” นักสืบสามารถวิเคราะห์ข้อมูลก่อนเกิดเหตุว่าคดีที่เกิดขึ้นน่าจะเป็นกลุ่ม คนร้ายกลุ่มใด ซึ่งรายละเอียดการสืบสวนก่อนเกิดเหตุนี้ นั้น มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับงานอื่น ๆ เกือบทุกด้าน ซึ่งรายละเอียดจะได้กล่าวเพิ่มเติมในโอกาสต่อไป

4.6 ขั้นตอนการสืบสวนหลังเกิดเหตุ

ผู้สืบสวนหรือนักสืบจะต้องระลึกไว้เสมอว่า ในการสืบสวนหาเรื่องราวและข้อเท็จจริง เกี่ยวกับอาชญากรรมที่เกิดขึ้น และสืบสวนหาตัวผู้กระทำผิดที่ได้หลบหนีไปนั้น ผู้กระทำผิด หรืออาชญากรอาจทิ้งร่องรอยหลักฐานบางอย่างไว้ จะเป็นพยานหลักฐานที่สำคัญที่จะนำมาใช้เป็น แนวทางการสืบสวน หรือบางคดีเกิดขึ้นแม้จะยังไม่ทราบว่ามีใครเป็นผู้เสียหายก็ต้องสืบสวนหา ผู้เสียหายด้วย หรือกรณีคดีฆ่าคนตายไม่ทราบแม้กระทั่งผู้ตายเป็นใคร และไม่ทราบว่าใครเป็น ผู้กระทำผิด เช่น ในกรณีผู้หญิงสาวถูกข่มขืนแล้วฆ่าตาย นำศพมาทิ้งไว้ที่ป่าละเมาะ ต้องพยายาม สืบสวนให้ได้ว่าผู้ตายเป็นใคร และใครเป็นผู้ทำให้ตาย สาเหตุที่ทำให้ตายเพื่ออะไร มีวัตถุประสงค์ อะไร เป็นต้น

“การสืบสวนหลังเกิดเหตุ” นักสืบจะต้องระลึกถึงหลักเบื้องต้นในการสืบสวน 5 ประการ ดังนี้

- สืบสวนให้ได้ว่าความว่า มีการกระทำผิดกฎหมายเกิดขึ้นจริงหรือไม่ เพราะบางบางครั้งบางคดี เช่น พบผู้ตายอาจตายเนื่องจากเกิดอุบัติเหตุ หรือบางคนตายเนื่องจากป่วย ไม่ใช่มีผู้ทำให้ตาย
- สืบสวนให้ได้ว่าความว่า คดีที่เกิดขึ้นเป็นคดีประเภทใด ตัวอย่าง เช่น บางคดีอาจเป็นลักทรัพย์ หรือบางครั้งอาจไม่ใช่ อาจมาแจ้งความเพื่อหวังเงินประกัน
- สืบสวนให้ได้ว่าความว่า ใครเป็นผู้กระทำผิด หรือมีใครเป็นผู้ร่วมกระทำผิด
- สืบสวนให้ได้ว่าความว่า มีพยานรู้เห็นเหตุการณ์หรือไม่ หากมีต้องพยายามหาหลักฐานมาประกอบการดำเนินคดีด้วย

-สืบสวนให้ได้ว่าความว่า คนร้ายหลบหนีไปอยู่ที่ใด จะต้องพยายามสืบสวนติดตามจับกุมผู้กระทำผิดมาดำเนินคดีเพื่อให้รับโทษตามกฎหมาย

การสืบสวนหลังเกิดเหตุนี้ เมื่อเหตุการณ์เกิดขึ้นแล้ว และได้มีการสืบสวนหาตัวผู้กระทำผิดมา ดำเนินคดีตามกฎหมายแล้ว ต่อมาแม้ตำรวจจะได้ตัวผู้กระทำผิดมาลงโทษแล้ว ก็จะต้องสืบสวนขยายผล หาข้อมูลศึกษาวิเคราะห์ป้องกันมิให้เกิดเหตุดังกล่าวซ้ำอีก ซึ่งในเรื่องนี้ถือเป็นเรื่องสำคัญ นักสืบที่ดีนั้นไม่เพียงแต่จับกุมผู้กระทำผิดได้แล้วก็ยุติ จะต้องมีความที่ค้นหาสาเหตุแก่นแท้ของอาชญากรรมที่เกิดขึ้น เพื่อหาแนวทางแก้ไขควบคู่ไปด้วย ก็จะถือได้ว่าเป็น “นักสืบที่ทำหน้าที่ครบถ้วนสมบูรณ์” ซึ่งรายละเอียดในการสืบสวนและวิธีการสืบสวนจะได้กล่าวต่อไป

4.7 วิธีการสืบสวน

ในการสืบสวนไม่ว่าจะเป็นการสืบสวนก่อนเกิดเหตุ เพื่อติดตาม “บุคคล” ที่เป็นเป้าหมาย หรือการสืบสวนหลังเกิดเหตุ เพื่อต้องการติดตามบุคคลผู้ต้องสงสัยที่น่าจะกระทำผิด หรือคนร้ายที่หลบหนี และฝ่ายเราเป็นผู้ที่จะต้องติดตามเพื่อจับกุมตัวมาดำเนินคดี “มีวิธีการสืบสวนหรือหลักการสืบสวน” ดังนี้

4.7.1 วิธีการสืบสวนโดยใช้ผู้สืบสวน คือการมอบหมายหรือการให้เจ้าหน้าที่ตำรวจหรือพนักงาน ฝ่ายปกครองที่มีอำนาจในการสืบสวน ทำการสืบสวนด้วยตนเองซึ่งมักจะเรียกกันว่า “นักสืบ” วิธีการนี้จะใช้ความสามารถของบุคคลเป็นหลัก จะใช้วิธีการใดต้องสุดแล้วแต่สถานการณ์และจุดมุ่งหมายของการสืบสวน เช่น บางครั้งอาจใช้วิธีสะกดรอยติดตาม บางครั้งอาจใช้สายลับเข้าไปสืบสวนโดยตำรวจปลอมตัวไปสืบสวนในเหตุการณ์นั้น ๆ

4.7.2 วิธีการสืบสวนโดยใช้วิทยาการ การนำความรู้ทางวิทยาการตำรวจมาใช้ในการพิสูจน์ทาง วิทยาศาสตร์ เพื่อใช้เป็นพยานหลักฐานในการเชื่อมโยงให้ได้ข้อเท็จจริงในการกระทำผิด หรือยืนยันการกระทำผิด ในการดำเนินคดีเพื่อให้ศาลลงโทษ เช่น การตรวจหาดีเอ็นเอ

หรือตรวจพิสูจน์ทางฟิสิกส์ การตรวจเปรียบเทียบลายพิมพ์นิ้วมือ นิ้วเท้า การตรวจพิสูจน์อาวุธปืน และเครื่องกระสุนปืน เป็นต้น

4.7.3 วิธีการสืบสวนโดยใช้เทคโนโลยี คือการนำเทคโนโลยีเข้ามาเป็นอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ ในการสืบสวน เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงและพยานหลักฐาน เพื่อทราบรายละเอียดในการกระทำผิด เช่น ใช้กล้องส่องในเวลากลางคืนเพื่อสะดวกต่อการติดตามตัวคนร้าย การใช้กล้องวิดีโอวงจรปิดเพื่อตรวจสอบพฤติกรรมหรือเฝ้ามองการประกอบอาชญากรรม การใช้คอมพิวเตอร์วิเคราะห์ข้อมูลการใช้โทรศัพท์ของกลุ่มคนร้ายหรือแก๊งค์คนร้ายเพื่อให้ทราบความสัมพันธ์เชื่อมโยงและการติดต่อเครือข่ายทางโทรศัพท์ การดักฟังทางโทรศัพท์ การใช้เครื่องตรวจสอบสารเสพติดจากตัวบุคคล การใช้เครื่องตรวจ X-RAY ยานพาหนะในการลักลอบขนย้ายยาเสพติดหรือสิ่งของผิดกฎหมาย เป็นต้น

4.7.1 การสืบสวนโดย “ผู้สืบสวน”

การที่ผู้สืบสวนได้รับมอบหมายหรือออกทำการสืบสวน ไม่ว่าจะด้วยตนเองหรือมอบให้ผู้อื่นสืบสวน แทน พึงระลึกเสมอว่า “นักสืบ” จะต้องยึดหลักการหรือต้องใช้วิธีการให้สอดคล้องกับ “เป้าหมาย” หรือ “วัตถุประสงค์” ที่จะทำการสืบสวน กล่าวคือ นักสืบจะต้องเลือกวิธีการสืบสวนให้เหมาะสม ซึ่งอาจแยกวิธีการสืบสวนโดยผู้สืบสวน ดังนี้

วิธีการ “เฝ้าจุดและการสะกดรอย” คือการไปเฝ้าดูหรือสะกดรอยติดตามคนร้าย

วิธีการ “เข้าเกลียว” คือ การปลอมตัวให้เข้ากับคนร้าย เพื่อสืบสวนหาข่าว

วิธีการ “นกต่อ” คือ การใช้บุคคลเข้าไปสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดของคนร้ายเพื่อเป็นสายให้ฝ่ายเรา

วิธีการ “ตกเบ็ดหรือล่อเหยื่อ” คือ เมื่อคาดการณ์ว่าคนร้ายจะกระทำผิดที่ใด ก็วางแผนให้คนร้ายมากระทำผิดบริเวณนั้น ในลักษณะ “ล่อ” ให้คนร้ายกระทำผิด เพื่อตกหลุมพรางของฝ่ายเรา

4.7.1.1 วิธีการเฝ้าจุดและสะกดรอย

การเฝ้าจุดและสะกดรอย คือ การมอบหมายให้บุคคลเข้าทำหน้าที่ติดตามผู้กระทำผิด หรือติดตามบุคคลที่สมควรหรือเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด เพื่อสืบสาวไปถึงตัวบุคคลและข้อเท็จจริงอื่น ๆ เพื่อให้ทราบข้อเท็จจริงให้แน่ชัด เช่น มีใครร่วมกระทำความผิดบ้าง สถานที่พบปะหรือนัดชุมนุมกันอยู่ที่ใด

ผู้ที่ได้รับมอบหมายให้เฝ้าจุดหรือสะกดรอย จะเริ่มงานจากบุคคลที่ผู้สอบสวนทราบอยู่แล้วว่าเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิด และดำเนินการติดตามความเคลื่อนไหวทุกระยะ โดยมีให้ผู้นั้นรู้ตัวหรือไม่ว่าตนถูกเฝ้า การเฝ้าจุดและสะกดรอยนี้ไม่ใช่ของง่าย ยากต่อการปฏิบัติเป็นอย่างยิ่ง เป็นงานที่ต้องใช้ความอดทน เพราะถ้าอยู่ห่างเกินไปเป้าหมายก็จะหลุดสายตา แต่ถ้าอยู่ใกล้เกินไปก็

อาจจะทำให้ผู้ที่ถูกสะกดรอยรู้ตัวเสียก่อน ฉะนั้นจึงเป็นงานที่จะต้องอาศัยความชำนาญ มีการวางแผนปฏิบัติการไว้ล่วงหน้า

ดังนั้นตำรวจซึ่งมีความจำเป็นที่จะต้องอบรมให้มีความรู้ในงานสืบสวน การสืบสวนติดตามบุคคลแต่ละประเภท ในกรณีที่เกิดขึ้นเฉพาะหน้า จะต้องมีวิธีการหรือต้องรู้จักใช้ชั้นเชิงให้ทันฝ่ายคนร้าย สิ่งสำคัญอย่างหนึ่งสำหรับผู้ปฏิบัติการในเรื่องนี้ก็คือจำเป็นจะต้องรู้จักภูมิประเทศสถานที่ เส้นทางที่จะต้องไปติดตาม เช่น ช่องทาง ถนน ตรอกซอกซอยต่าง ๆ ตลอดจนนิสัยใจคอฐานะความเป็นอยู่ รวมทั้งการแต่งกายของนักสืบจะต้องแต่งกายให้กลมกลืนกับสภาพแวดล้อม สอดรับกับบุคคลอื่น ไม่เด่นจนเป็นที่สังเกตได้ง่าย ดังนั้นบางครั้งนักสืบต้องปลอมตัวโดยแต่งกายให้เข้ากับสถานการณ์ เช่น แต่งเป็นคนกวาดถนน แต่งตัวเป็นบุรุษไปรษณีย์ แต่งตัวเป็นพนักงานต้อนรับ พนักงานเสิร์ฟ เป็นต้น

4.7.1.2 การเข้าเกลียว

การเข้าเกลียว คือ การปลอมตัวเข้าไปติดต่อกับคนร้ายโดยตรง วิธีนี้ขั้นแรกผู้ปฏิบัติการจะต้องปลอมแปลง หรือทำตัวให้กลายเป็นบุคคลอีกคนหนึ่งไปโดยมิให้ผู้ใดทราบว่าเป็นใครมาจากไหน แล้วจึงหาวิธีการติดสนิทกับคนร้าย โดยการทำให้สนิทชิดชอบ หากเข้าไปอยู่ร่วมกันหรือมีความเป็นอยู่ร่วมกันได้ยิ่งดี ในกรณีนี้นอกจากผู้สืบสวนจะต้องมีปฏิภาณไหวพริบอย่างยอดเยี่ยมแล้วยังจะต้องรู้จักแต่งกายแสดงกิริยาท่าทางการพูดจาให้สมกับสภาพและลักษณะของบุคคลประเภทที่ตนปลอมตัวนั้นด้วย

4.7.1.3 วิธีนกต่อ วิธีนกต่อ คือ การใช้บุคคลเข้าไปเป็นสาย เพื่อล่อให้คนร้ายหรือผู้ที่ต้องการสืบสวนหลงเชื่อ แสดงตัวหรือเผยวิธีการที่ผู้สืบสวนพึงประสงค์ออกมา เพื่อทำการจับกุม หรือปรากฏหลักฐานในการกระทำผิดอย่างเด่นชัด เช่น ใช้บุคคลเป็นสายเข้าไปติดต่อบริษัทหรือร้านค้าหรือล่อซื้อยาเสพติดจากผู้ค้า โดยกำหนดวัน เวลา และสถานที่ จากนั้นก็นัดหมายเพื่อให้เจ้าหน้าที่เข้าจับกุม เป็นต้น

4.7.1.4 วิธีตกเบ็ดและล่อเหยื่อ วิธีตกเบ็ดหรือล่อเหยื่อ ได้แก่ ในกรณีที่ใดที่มีการกระทำผิดเกิดขึ้นบ่อย เช่น การลักทรัพย์รถยนต์ รถจักรยานยนต์กันมาก หรือบางซอยมีคนร้ายวิ่งราวทรัพย์กันมากและเป็นประจำก็อาจใช้วิธีตกเบ็ด ตัวอย่าง เช่น ใช้รถจักรยานยนต์ของฝ่ายเราไปจอดไว้ รถที่จอดนั้นต้องมีความใหม่พอสมควร เพื่อเป็นการจูงใจให้คนร้ายลัก ต้องเตรียมน้ำมันในถังให้เหลือน้อยที่สุด และต้องจัดวางกำลังตำรวจ สายสืบ หรือบุคคลภายนอกไปนั่งเฝ้าจุดใช้เวลา 30-60 นาที เพื่อสังเกตพฤติกรรมของคนร้าย กรณีนี้ควรใช้ตำรวจร่วมงาน 3-4 คน และมอบหมายภารกิจให้ชัดเจน ให้ระมัดระวังเรื่องคนร้ายใช้อาวุธด้วย และตำรวจต้องมีวิทยุคอยแจ้งข่าวให้ทั่วถึงกันเกี่ยวกับการสกัดจับคนร้าย วิธีการตกเบ็ดดังกล่าวนี้เคยได้ผลมาแล้วมากมาย การ

ชุ่มตัวเพื่อสกัดจับคนร้ายของตำรวจจะต้องแนบเนียนและปะปนกับประชาชน เพื่อไม่ให้คนร้ายสงสัย

4.7.1.5 สายลับ

“สายลับ” เรามักจะพบเห็นในภาพยนตร์ที่เกี่ยวกับการสืบสวน มักจะมีคนร้ายเป็น “สายลับ” ให้กับฝ่ายตำรวจอยู่เสมอ ๆ แม้ปัจจุบันตำรวจหรือนักสืบก็ยังใช้สายลับอยู่ ดังนั้นคำว่า “สายลับ” นั้นก็ต้องมีคุณสมบัติที่ฝ่ายเราไว้วางใจได้ หากสายลับไม่ซื่อสัตย์กับฝ่ายเรา อันตรายย่อมเกิดขึ้นได้ทุกเมื่อ

ดังนั้น “สายลับ” จึงมีประโยชน์ถ้ารู้จักวิธีใช้ให้เหมาะสม จะทำให้รู้แผนการของคนร้าย หรือรู้รายละเอียดผู้กระทำความผิด ตัวการ ผู้สนับสนุน และวิธีการอันอาจหาพยานหลักฐานที่จะใช้อ้างยืนยัน “การกระทำความผิด” อีกทั้งทำให้ฝ่ายเราสามารถจับตัวคนร้ายได้โดยรวดเร็วและไม่ผิดพลาด

หลักในการเลือกสายลับ มีวิธีดังนี้

- ให้อำนาจมองไปเลือกดูในเขตพื้นที่ นำมาเป็นสายลับพิจารณาความเหมาะสมตามความถนัด
- ใช้วิธีเข้าไปคุยตีสันทากับเขาเพื่อทำความรู้จักว่าบุคคลนั้นเป็นคนชนิดใด มีภาวะจิตใจเป็นอย่างไร สามารถทำงานให้เราได้หรือไม่ เพื่อรู้เจตนาจริงว่าจะมาทำงานให้เราได้หรือไม่ และเขาต้องการอะไร
- เมื่อได้ตัวคนที่เป็นสายลับแล้วต้องนำมาฝึกหัด(Train) เพื่อใช้ในการปฏิบัติงาน
- Operation เป็นขั้นตอนของการนำสายไปปฏิบัติงาน

การปฏิบัติงานของสายลับ

สายลับที่ดีจะต้องใช้เมื่อมีความจำเป็นและจะต้องเข้ากับเป้าหมายได้ อีกทั้งต้องปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ของฝ่ายเรา การทำงานไม่ใช่คนเดียวเสมอไป บางครั้งต้องใช้สายลับอย่างน้อย 2 คน หรือ 2 สาย เพื่อให้มีการตรวจสอบข่าวหรือได้ข่าวมายืนยันว่าข่าวนั้นเป็นจริงหรือไม่ และทั้ง 2 คนจะต้องไม่รู้จักกัน คือต่างคนต่างก็ปฏิบัติงาน บางครั้งการทำงานของสายลับจำเป็นต้องมี Cut out หมายความว่าเมื่อนำข่าวมาจะต้องส่งกับบุคคลที่ไม่รู้อะไรเลย แล้วจะมีคนไปเอาข่าวมาแจ้งฝ่ายเราอีกทอดหนึ่ง เพื่อความปลอดภัย

วิธีได้ข่าวจากสายลับอาจแยกเป็น 4 กรณี คือ

กรณีแรก ได้แก่ ใช้คนนำส่งและให้คนไปรับ

กรณีที่สอง มักเป็นสถานที่ คือ การให้นำข่าวไปไว้ให้ตามสถานที่ที่กำหนดไว้

เช่น เช่าตู้ ปณ. พอเขียนข่าวเสร็จก็ใส่ตู้ไว้ พอถึงกำหนดก็จะมีคนไปไขตู้รับข่าว ประโยชน์คือทำให้ปลอดภัยแก่ผู้รับ – ส่ง

กรณีที่สาม การติดต่อส่งข่าวสารทางโทรศัพท์มือถือ ซึ่งปัจจุบันสะดวกรวดเร็ว แต่ต้องระมัดระวังการใช้โทรศัพท์ บางครั้งหากใช้เครื่องจดทะเบียนก็อาจถูกตรวจสอบได้ ควรใช้ระบบโทรศัพท์ที่ไม่ต้องจดทะเบียน

กรณีที่สี่ กรณีอื่น ๆ อาจส่งทางโทรสาร ส่งทาง E-mail ส่งทางอินเทอร์เน็ต โดยห้องสนทนา แลใช้รหัสที่รู้เพียง 2 ฝ่ายก็ย่อมทำได้

การทำงานในรูปสายลับ ต้องยึดหลัก 4 ประการ คือ

- Economic หลักประหยัด สายลับทั้งหลายต้องการเงิน เหตุนี้เราจำเป็นต้องมี Cut out เพื่อไม่รู้ว่าเขาต้องส่งข่าวให้ใครแน้อย่างตามใจสายลับมากเกินไป
- Effectiveness ต้องมีผลงาน
- Efficiency ต้องมีประสิทธิภาพ
- Equity ต้องมีความเป็นธรรม

การเตรียมตัวพบกับสายลับ

- เราต้องรู้ว่าการที่ฝ่ายเราไปพบกับสายลับ ต้องถามว่าฝ่ายเราต้องการอะไรจาก สายลับ โดยต้องเตรียมหัวข้อและบันทึกรายละเอียดไว้ให้ครบประเด็นที่ต้องการ ให้สายลับดำเนินการ
- ต้องรู้และทราบประวัติของสายลับเพียงพอที่จะมอบหมายงานให้
- ต้องมีการนัดหมายล่วงหน้า และบอกให้รู้ว่าเป็นพวกเดียวกัน เพราะทางปฏิบัติเมื่อเราไม่เคยพบสายลับมาก่อน จะต้องมีการนัดหมายหรือต้องมีการกำหนดเครื่องหมาย “บอกฝ่าย” อาจมีสัญญาณบอกฝ่ายจะไปยืนยันว่าเป็นพวกเดียวกัน
- ขณะพูดคุยนั้น พยายามตรวจสอบอารมณ์ ความรู้สึกว่าจิตใจของสายลับว่ายังจะร่วมทำงานกับเราอยู่หรือไม่ ซึ่งจะต้องใช้จิตวิทยาในการซักถามพูดคุยกัน
- พยายามตั้งอยู่ในความยุติธรรม พิจารณาจากความเป็นจริง เพราะสายบางคน รายงานเกินความจริง
- การควบคุมสายลับพยายามให้รู้สึกอบอุ่นใจ และได้รับความคุ้มครองจากฝ่ายเรา
- พยายามให้สายลับพูดมาก และให้ฝ่ายเราเป็นผู้ฟังให้มาก อย่าแสดงกิริยาเบื้อที่จะฟังสายลับพูด พยายามเก็บข้อมูลให้ได้
- การเตรียมตัวถาม ต้องเตรียมการถามจากง่ายไปหายาก อย่าแสดงตัวเป็นนายหรือเป็นครู ต้องเป็นกันเองให้มากที่สุด
- คำถามที่ถาม ถ้าสายตอบมาไม่ละเอียดชัดเจน จะต้องให้สายลับอธิบายคำตอบให้ชัดเจน พยายามเลี่ยงคำถามที่ก่อให้เกิดปัญหา ใช้คำถามง่าย ๆ ให้แยกความเห็นกับความจริงหรือข้อเท็จจริงไว้

- ข้อพึงระวัง อย่าพบสายลับผิดตัว เพราะหากฝ่ายคนร้ายเผลอตัวก็อาจส่งผู้อื่นมาแทนสายลับ และฝ่ายเราอาจถูกกลลวงได้ง่าย ซึ่งอันตรายอาจเกิดขึ้นได้

4.8 พยานหลักฐานกับงานสืบสวน

พยานหลักฐานที่จะใช้ประกอบการสืบสวนเพื่อดำเนินคดีอาญาหรือเพื่อนำขึ้นสู่ศาลในการพิจารณาคดีทั้งหลายทั้งปวง อาจแยกเป็น 3 ประเภท ได้แก่

- พยานบุคคล
- พยานเอกสาร
- พยานวัตถุ

นอกจากพนักงานสอบสวนหรือผู้มีอำนาจในการสอบสวนจะมีอำนาจหน้าที่ในการรวบรวมพยานหลักฐานแล้ว ฝ่ายสืบสวนก็มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าฝ่ายสอบสวนที่สามารถช่วยเก็บพยานหลักฐานเข้าสู่สำนวน ในอดีตที่ผ่านมาการปฏิบัติงานของ “ผู้สืบสวน” มักจะถือเป็นความลับ ดังนั้นจึงไม่อาจนำพยานหลักฐานที่ฝ่ายสืบสวนไปดำเนินการมา หรือได้รับรู้รับทราบและพบเห็นมาเพื่อมอบให้พนักงานสอบสวนรวมไว้ในสำนวน

ดังนั้น ผู้รวบรวมจึงได้ริเริ่มและดำเนินการให้ฝ่าย “สืบสวน” หรือ “นักสืบ” “ทำสำนวนการสืบสวน” โดยให้รวบรวมพยานหลักฐานที่ฝ่ายสืบสวนรวบรวมได้และมีความสำคัญในการดำเนินคดี เพื่อใช้เป็นพยานหลักฐานส่งให้พนักงานสอบสวนประกอบสำนวนการสอบสวน ซึ่งในการนำหลักฐานที่ฝ่ายสืบสวน สืบสวนมาได้เพื่อให้เข้าสู่สำนวนการสอบสวน อาจดำเนินการได้หลายวิธี คือ

1. การทำสำนวนการสืบสวนโดยบันทึกรายละเอียดตั้งแต่เริ่มสืบสวนมาโดยต่อเนื่อง จากนั้นก็ส่งให้พนักงานสอบสวน เพื่อใช้เป็นพยานหลักฐานในสำนวนการสอบสวน ให้พนักงานสอบสวนสอบปากคำเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้รับผิดชอบรวบรวมหลักฐานจนเป็น “สำนวนการสืบสวน” จากนั้นให้ส่งสำนวนการสอบสวนให้พนักงานสอบสวน และให้พนักงานสอบสวนสอบปากคำยืนยันหลักฐานทั้งหมดไว้อีกทางหนึ่งด้วย รายละเอียดจะได้กล่าวต่อไป

2. ให้พนักงานสอบสวน “รายงานรายละเอียดในการสืบสวนของบุคคลที่ทำการสืบสวน” ตั้งแต่เริ่มทำหน้าที่สืบสวนก่อนเกิดเหตุ ขณะเกิดเหตุ หลังเกิดเหตุ จนถึงการสืบสวนติดตามตัวคนร้าย ให้สอบสวนรายละเอียดเป็นคำให้การของ “ฝ่ายสืบสวน” ซึ่งอาจมีรายงานการสืบสวนประวัติคนร้าย ภาพถ่ายการติดตามตัว หลักฐานอื่น ๆ ประกอบคำให้การด้วยก็จะเป็นการดียิ่ง

3. “สั่งการให้สืบสวน” หมายถึง ผู้บังคับบัญชาตำรวจเมื่อได้สั่งการตรวจสอบการสอบสวน ก็ควรสั่งการไว้ โดยปกติการสั่งการไว้จะสั่งว่า “ให้ทำการสืบสวนหาตัวคนร้ายโดยด่วน” โดยจะดูจากแนวทางที่พนักงานสอบสวนสอบสวนไว้แล้ว จากนั้นก็ต้องมีการมอบหมายให้มี

ผู้รับผิดชอบในการสืบสวน ซึ่งปกติจะมีรายงานการสืบสวนทุกครั้ง หากเป็นคดีใหญ่ คดีสำคัญที่ประชาชนให้ความสนใจ ก็มักจะมีการประชุมคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนกันทุกครั้ง

ดังนั้น บันทึกรายละเอียดในการสั่งการทุกครั้ง บันทึกรายงานการประชุม การออกปฏิบัติงานสืบสวน ความคืบหน้าหรือผลของการสืบสวนหาตัวผู้กระทำผิดทุกครั้ง จนสามารถจับกุมคนร้ายได้ กรณีเช่นนี้ควรอย่างยิ่งที่จะต้องรวบรวมหลักฐานทั้งหมดเพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงในการดำเนินคดีทั้งฝ่ายสืบสวน ฝ่ายสอบสวน ให้เห็นความเป็นมาของคดี จนกระทั่งมีการสืบสวนหาตัวคนร้ายได้

เมื่อพนักงานสอบสวนได้รวบรวมข้อมูล รายละเอียดที่ฝ่ายสืบสวนดำเนินการมาตั้งแต่ต้นแล้ว นำประกอบไว้ในสำนวนการสอบสวน จนเมื่อเบิกความเป็นพยาน “นักสืบ” หรือฝ่ายสืบสวนที่รับผิดชอบในการสืบสวนหรือดูแลรวบรวมสำนวนการสอบสวน จะต้องเบิกความยืนยันพยานหลักฐานคือ “สำนวนการสืบสวน” หรือรายงานการสืบสวน” เพื่อให้อัยการยื่นต่อศาล เมื่อศาลได้รับรายละเอียดของ “สำนวนสืบสวน” ศาลก็จะได้ใช้ข้อมูลที่ฝ่ายสืบสวนรวบรวมมาประกอบการพิจารณาคดีต่อไป

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สมเกียรติ พงษ์จันทร์ : (2553) ได้ทำการศึกษาถึงประสิทธิภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปฏิบัติงานสืบสวนของข้าราชการตำรวจ ฝ่ายปฏิบัติการข่าว 3, 4 กองบังคับการตำรวจสันติบาล 1 กองบัญชาการตำรวจสันติบาล การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปฏิบัติงานสืบสวนของข้าราชการตำรวจฝ่ายปฏิบัติการข่าว 3, 4 กองบังคับการตำรวจสันติบาล 1 กองบัญชาการตำรวจสันติบาล และเพื่อเปรียบเทียบประสิทธิภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปฏิบัติงานสืบสวน หาข้อแตกต่าง ๆ ของ ข้าราชการตำรวจฝ่ายปฏิบัติการข่าว 3, 4 กองบังคับการตำรวจสันติบาล 1 กองบัญชาการตำรวจสันติบาล จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 132 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการวิเคราะห์ความแปรปรวน ผลการวิจัย พบว่า ประสิทธิภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปฏิบัติงานสืบสวนหาข่าว ของข้าราชการตำรวจฝ่ายปฏิบัติการข่าว 3, 4 กองบังคับการตำรวจสันติบาล 1 กองบัญชาการตำรวจสันติบาลในภาพรวมมีคะแนนเฉลี่ย อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก ทุกด้าน เรียงลำดับจากมากที่สุด คือ ด้านข่าวกรองของตำรวจ ด้านการสืบสวนในลักษณะที่เป็นสายลับ และด้านการเฝ้าตรวจ ผลการเปรียบเทียบประสิทธิภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปฏิบัติงานสืบสวนหาข่าว ด้านต่าง

ๆ ของ ข้าราชการตำรวจฝ่ายปฏิบัติการข่าว 3,4 กองบังคับการตำรวจสันติบาล 1 กองบัญชาการตำรวจสันติบาล จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ข้าราชการตำรวจ ที่มีอายุ อายุราชการ และระดับการศึกษา ต่างกัน มีความคิดเห็น ต่อประสิทธิภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปฏิบัติงานสืบสวนหาข่าว ด้านต่าง ๆ ในภาพรวม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านข่าวกรองของตำรวจ ข้าราชการตำรวจ ที่มีอายุ และอายุราชการ ต่างกัน มีความคิดเห็น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ปริญญารัชนินทร์ : (2552) ได้ทำการศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานสืบสวนของเจ้าหน้าที่ตำรวจ กองบังคับการตำรวจนครบาล 7 และเพื่อเปรียบเทียบปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานสืบสวนของเจ้าหน้าที่ตำรวจ กองบังคับการตำรวจนครบาล 7 จำแนกตามลักษณะประชากรศาสตร์ กลุ่มตัวอย่างคือ เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติงานอยู่ใน กองบังคับการตำรวจนครบาล 7 จำนวน 142 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการวิเคราะห์ความแปรปรวน ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานสืบสวนของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า เฉพาะด้านกฎหมายและกฎระเบียบ เจ้าหน้าที่ตำรวจ มีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก นอกนั้นอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับจากค่ามากไปน้อยคือ ด้านงานในความรับผิดชอบ ด้านความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงาน ด้านอิทธิพลของผู้กระทำผิด ด้านความร่วมมือจากประชาชนและหน่วยงานอื่น และด้านวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานสืบสวน ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ จำแนกตามลักษณะประชากรศาสตร์ พบว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีระดับการศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นในภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และเจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีอายุ และสถานภาพสมรสต่างกัน มีความคิดเห็นในภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ตามลำดับ

สุทธิรัตน์ ชื่นอารมย์ : (2551) ได้ทำการศึกษาถึงยุทธศาสตร์การป้องกันปัญหาอาชญากรรมของผู้นำชุมชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลคู่งกระดิน อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อค้นหายุทธศาสตร์การป้องกันปัญหาอาชญากรรมของผู้นำ ชุมชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลคู่งกระดิน อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ กำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Random Sampling) ได้แก่ คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลคู่งกระดิน จำนวน 20 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มี 3 ฉบับ คือ 1. โครงสร้างคำถามเพื่อเก็บข้อมูลการสนทนากลุ่ม เรื่อง ยุทธศาสตร์การป้องกันปัญหา อาชญากรรม 2. แบบสัมภาษณ์การดำเนินงานการป้องกันปัญหาอาชญากรรม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การ

วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ผลการวิจัย พบว่า ยุทธศาสตร์การป้องกันปัญหาหาเสพติดของผู้นำชุมชนตำบลคู้งกระดิน คือ การพัฒนา คุณภาพชีวิตของประชาชนตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง และสร้างความเข้มแข็งให้กับครอบครัว ได้แก่ 1) การพัฒนาคุณภาพชีวิต 2) การบริหารจัดการที่โปร่งใส มุ่งมั่นสามัคคีและเป็นที่ยอมรับ 3) การสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน 4) การใช้กีฬาเป็นยุทธศาสตร์ในการสร้างความเข้มแข็งให้กับเยาวชนให้ปลอดจากยาเสพติดได้ 5) การสนับสนุนงบประมาณที่เท่าเทียมและเป็นธรรม โปร่งใส 6) การสนับสนุนกิจกรรมในวันสำคัญต่างๆ และ 7) การจัดการความรู้ที่สอดคล้องกับบริบทของตำบลคู้งกระดิน เน้นการทำงานเชิงรุกร่วมกับการสนับสนุนให้ทุกภาคส่วนได้มีส่วนร่วม ในการดำเนินงาน รวมทั้งการสนับสนุนงบประมาณเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในตำบลร่วมกับการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนร่วมกับการพัฒนาศักยภาพของผู้นำชุมชนจะนำไปสู่การแก้ปัญหาหาเสพติดได้อย่างยั่งยืน

ชนหวรรณ ชื่นกลิ่นรูป: (2548) ได้ทำการศึกษาถึงความคิดเห็นเกี่ยวกับขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของ เจ้าหน้าที่ตำรวจกองกำกับการสืบสวนสอบสวนตำรวจภูธรภาค 7 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจกองกำกับการสืบสวนสอบสวนตำรวจภูธรภาค 7 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ทำหน้าที่ในกองกำกับการสืบสวนสอบสวนตำรวจภูธรภาค 7 รวมทั้งสิ้น 120 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจกองกำกับการสืบสวนสอบสวนตำรวจภูธรภาค 7 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบความมีนัยสำคัญทางสถิติด้วยค่า t-test และ F-test ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจกองกำกับการสืบสวนสอบสวนตำรวจภูธรภาค 7 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการได้รับการยอมรับและรู้สึกประสบความสำเร็จมีค่าสูงสุด รองลงมา ได้แก่ ด้านความมั่นคงของงาน ด้านความเชื่อมั่นและนับถือผู้บังคับบัญชา ด้านลักษณะและสถานภาพการปฏิบัติงาน ด้านความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคลากรในหน่วยงาน และด้านเงินเดือนและผลประโยชน์เกื้อกูลมีค่าต่ำสุดตามลำดับ ข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ สภาพการได้รับ – ไม่ได้เงินเพิ่มพิเศษรายเดือนสำหรับตำแหน่งผู้ปฏิบัติหน้าที่ด้านป้องกันปราบปรามหรือด้านสืบสวน ตำแหน่ง ยศ วุฒิการศึกษา อายุราชการ ไม่มีผลต่อขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจกองกำกับการสืบสวนสอบสวนตำรวจภูธรภาค 7 เว้นแต่ อัตราเงินเดือน ที่มีผลต่อขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจกองกำกับการสืบสวนสอบสวนตำรวจภูธรภาค 7

พงศธร ปิตุทิพย์: (2547) ได้ทำการศึกษาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่สืบสวน ในสังกัดกองบังคับการตำรวจนครบาล 4. มี

วัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ 1. เพื่อศึกษาภูมิหลังของเจ้าหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่สืบสวนในสังกัดกองบังคับการตำรวจนครบาล 4 กองบัญชาการตำรวจนครบาล 2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่สืบสวน ในสังกัดกองบังคับการตำรวจนครบาล 4 กองบัญชาการตำรวจนครบาล 3. เพื่อศึกษาหาแนวทางที่เหมาะสมในการแก้ไขปรับปรุง ระบบการบริหารงานของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ในส่วนที่เกี่ยวกับการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานด้านการสืบสวน ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่สืบสวน ในสังกัดกองบังคับการตำรวจนครบาล 4 กองบัญชาการตำรวจนครบาล จำนวน 177 นาย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ แบบสอบถามภูมิหลังของเจ้าหน้าที่ตำรวจ และส่วนที่ 2 เป็นแนววัดความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีต่อปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติหน้าที่ด้านสืบสวน ครอบคลุมตัวชี้วัด 17 ปัจจัย ได้แก่ กำลังพล ระบบงานและนโยบายของหน่วยงาน ปริมาณงาน งบประมาณ ยานพาหนะและน้ำมัน เชื้อเพลิง อุปกรณ์เครื่องมือและวิทยุสื่อสาร อาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืน รายได้และสวัสดิการ ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา สายลับ กลุ่มอิทธิพล ความร่วมมือของประชาชน การเสนอข่าวของสื่อมวลชน วิทยาการตำรวจ การประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ และลักษณะพื้นที่ ผลการศึกษาพบว่า 1. กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่า ภาพรวมของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานในระดับปานกลาง และปัจจัยด้านงบประมาณ ปัจจัยด้านยานพาหนะและน้ำมันเชื้อเพลิง ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานอยู่ในระดับน้อย 2. เจ้าหน้าที่สืบสวนที่มีอายุราชการไม่เกิน 10 ปี และเจ้าหน้าที่สืบสวนที่มีรายได้ไม่เพียงพอต่อค่าใช้จ่ายเห็นว่าหน่วยงานยังไม่ได้สนับสนุนปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จในการปฏิบัติหน้าที่สืบสวน ต่างจากเจ้าหน้าที่สืบสวนที่มีอายุราชการมากกว่า 10 ปี ขึ้นไปและเจ้าหน้าที่สืบสวนที่มีรายได้เพียงพอต่อค่าใช้จ่าย 3. เจ้าหน้าที่สืบสวนที่มีสถานภาพโสดเห็นว่าหน่วยงานยังไม่ได้สนับสนุนปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จในการปฏิบัติหน้าที่สืบสวนในปัจจัยด้านอุปกรณ์เครื่องมือและวิทยุสื่อสาร ด้านความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา ต่างจากเจ้าหน้าที่สืบสวนที่มีสถานภาพสมรสแล้ว และที่มีสถานภาพหย่าหรือหย่าร้าง ผลจากการวิจัยในครั้งนี้ทำให้ทราบถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติหน้าที่สืบสวนของเจ้าหน้าที่ตำรวจ และทราบแนวทางในการปรับปรุงการบริหารงานของหน่วยงานระดับสูงที่เกี่ยวข้องเพื่อประสิทธิภาพและพัฒนาการทำงานด้านสืบสวน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการจัดงบประมาณ การจัดหายานพาหนะและอุปกรณ์เครื่องมือ อาวุธปืนให้เพียงพอและทันสมัย และการจัดหารายได้เพิ่มเติมและมีสวัสดิการที่ให้แก่ผู้ปฏิบัติหน้าที่สืบสวน ตลอดจนการเสริมสร้างความสัมพันธ์และเข้าใจอันดีระหว่างหน่วยงาน ผู้ปฏิบัติ ประชาชน และสื่อมวลชน ซึ่งจะทำให้การปฏิบัติหน้าที่สืบสวนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การใช้นิติวิทยาศาสตร์ในการสืบสวนคดียาเสพติดประเภทยาไอซ์” เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Quality Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมองค์ความรู้ประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ได้จากการดำเนินงาน ขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ฝ่ายสืบสวน ที่มีการนำความรู้ทางด้านนิติวิทยาศาสตร์มาใช้ในการสืบสวนคดียาเสพติดประเภทยาไอซ์ รวมทั้งศึกษาถึงปัจจัย ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นระหว่างการปฏิบัติงานเพื่อศึกษาหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นต่อไป โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. รูปแบบการวิจัย
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
5. การสร้างแบบสอบถาม
6. การเก็บรวบรวมข้อมูล
7. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. รูปแบบการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การใช้นิติวิทยาศาสตร์ในการสืบสวนคดียาเสพติดประเภทยาไอซ์” เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Quality Research) มีวิธีดำเนินการศึกษาวิจัย โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการ โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Depth Interview) เพื่อศึกษาถึงการใช้ประโยชน์จากงานด้านนิติวิทยาศาสตร์ในการสืบสวนคดียาเสพติดประเภทยาไอซ์ของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านการสืบสวน

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยเรื่อง “การใช้นิติวิทยาศาสตร์ในการสืบสวนคดียาเสพติดประเภทยาไอซ์” ผู้วิจัยได้กำหนดประชากรเป้าหมายไว้คือ ได้แก่ เจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่ายสืบสวนซึ่งปฏิบัติงานในพื้นที่จังหวัดราชบุรีปฏิบัติงานเกี่ยวข้องการคดียาเสพติดประเภทยาไอซ์ ผู้วิจัยได้ขอความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่

สืบสวน จำนวน 10 คน โดยมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามด้วยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก

3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูล ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

1. การศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร (Documentary Study) โดยผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลจากหนังสือ ตำรา เอกสารจากทางราชการและหน่วยงานเอกชนที่เกี่ยวข้องอันเป็นการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อต้องการทราบข้อมูลและรายละเอียดต่าง ๆ ที่ครอบคลุมครบถ้วน ซึ่งสามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ให้สมบูรณ์

2. การศึกษาวิจัยภาคสนาม โดยลักษณะของการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ทำการเก็บข้อมูลจากเจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่ายสืบสวน โดยผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบตามวิธีการวิจัยไปทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ใช้เทคนิควิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) และการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Depth Interview) เพื่อศึกษาแง่มุมต่าง ๆ ในเรื่องดังกล่าวให้ได้ข้อมูลมาเสริมในภาพรวม

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกเป็นเครื่องมือในการวิจัย ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามขึ้น โดยมีขั้นตอนในการสร้างแบบสอบถามดังนี้

1. ทำการศึกษาหาข้อมูลจากเอกสาร งานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้

2. กำหนดขอบเขตในส่วนเนื้อหาของคำถามเพื่อให้ครอบคลุมประเด็นต่าง ๆ ที่จะทำการศึกษา ส่วนของแบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลภูมิหลังของกลุ่มตัวอย่างประชากรเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษา อันได้แก่ ตำแหน่งหน้าที่ ประสบการณ์การทำงาน สถานที่ในการปฏิบัติงาน

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกเกี่ยวกับความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ฝ่ายสืบสวนที่มีต่อการใช้นิติวิทยาศาสตร์ในการสืบสวนคดีอาชญากรรมประเภทยาไอซ์ ซึ่งเป็นคำถามปลายเปิดเพื่อให้กลุ่มตัวอย่างประชากรเป้าหมายได้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะตามประเด็นการสัมภาษณ์ โดยมีรายละเอียดคำถามเกี่ยวกับการดำเนินงาน ขั้นตอน

วิธีการปฏิบัติงาน ปัญหาและอุปสรรคของเจ้าหน้าที่ฝ่ายสืบสวน ที่มีการนำความรู้ทางด้านนิติวิทยาศาสตร์มาใช้ในการสืบสวนคดีอาชญากรรมประเภทยาไอซ์

5. การสร้างแบบสอบถาม

ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวกับการวิจัย โดยการศึกษาทฤษฎีและแนวความคิดเกี่ยวกับการดำเนินงาน ขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ฝ่ายสืบสวน ที่มีการนำความรู้ทางด้านนิติวิทยาศาสตร์มาใช้ในการสืบสวนคดีอาชญากรรมประเภทยาไอซ์ การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และการพัฒนาบุคคลในองค์กรจากตำรา ผลงาน การวิจัยวิทยานิพนธ์ ตลอดจนเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. นำแบบสอบถามที่ได้สร้างขึ้นแล้วให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ทำการตรวจสอบว่าครอบคลุมเนื้อหาไม่น้อยเพียงใด ทั้งนี้เพื่อให้แบบสอบถามมีความเที่ยงตรงทางด้านเนื้อหาและความเชื่อถือได้ จากนั้นจึงนำมาแก้ไขปรับปรุงให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น

3. วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกนั้น ผู้วิจัยจะใช้แบบสัมภาษณ์ที่ลักษณะของข้อคำถามปลายเปิด คำถามในแบบสัมภาษณ์ดังกล่าว มีความละเอียด เจาะลึกครอบคลุมในประเด็นความคิดเห็นปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการสืบสวนคดีอาชญากรรม ในแง่ ของบทบาทในการทำงานที่เกี่ยวข้องกับคดี รูปแบบวิธีการที่ใช้ในการปฏิบัติงานด้านการสืบสวน ปัจจัยที่ทำให้การสืบสวนประสบความสำเร็จ ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นระหว่างการทำงานในการสืบสวน รวบรวมพยานหลักฐานในคดี หรือการปฏิบัติในคดีที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งสัมภาษณ์เกี่ยวกับประวัติชีวิต ประวัติการทำงาน เพื่อนำมาอธิบายในภาพรวมและเพื่อเสริมผลการศึกษาวิจัยที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม

6. การเก็บรวบรวมข้อมูล

สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

ผู้วิจัยไปขอความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่ฝ่ายสืบสวน เพื่อแนะนำตนเองและชี้แจงรายละเอียดในการเก็บรวบรวมข้อมูล พร้อมทั้งขอความร่วมมือกับกลุ่มตัวอย่างในการเข้าสัมภาษณ์ โดยมีประเด็นตามแบบสอบถามที่ได้จัดทำขึ้น ผู้วิจัยได้มีโอกาสนำแบบสัมภาษณ์ให้ผู้ให้สัมภาษณ์แบบเจาะลึกได้ตามที่ต้องการเพียงลำพัง และในระหว่างการสัมภาษณ์หากผู้ให้ข้อมูลตอบไม่ตรงคำถามหรือไม่เข้าใจในส่วนใดก็จะอธิบายจนผู้ตอบเกิดความเข้าใจ โดยในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยได้บันทึกเทปและจดบันทึกคำตอบที่ได้ด้วยตนเอง จากนั้นจึงนำข้อมูลมาวิเคราะห์สรุปต่อไป

7. การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้แบบสอบถามกลับมาแล้ว ได้ทำการตรวจสอบข้อมูล ความถูกต้องสมบูรณ์ของข้อมูลทั้งหมดอีกครั้งหนึ่ง โดยคัดเลือกเอาเฉพาะแบบสอบถามที่สมบูรณ์ได้จำนวน 20 ราย ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกมาวิเคราะห์โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อให้ได้ข้อมูลสรุปที่สำคัญ ๆ และนำเสนอต่อไป

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การใช้นิติวิทยาศาสตร์ในการสืบสวนคดียาเสพติดประเภทยาไอซ์” เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ใช้วิธีการศึกษาจากเอกสารและการวิจัยภาคสนามประกอบกัน เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากเจ้าหน้าที่ตำรวจชั้นสัญญาบัตรและเจ้าหน้าที่ตำรวจชั้นประทวนที่ปฏิบัติงานด้านการสืบสวนคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด จำนวนทั้งสิ้น 10 ราย จากนั้นนำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมมาวิเคราะห์บทความ และถอดบทสัมภาษณ์ จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญตามประเด็นสำคัญ ดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ส่วนที่ 2 ประเด็นสัมภาษณ์ที่เกี่ยวกับการใช้นิติวิทยาศาสตร์ในการสืบสวนคดียาเสพติดประเภทยาไอซ์ ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 7 ข้อดังต่อไปนี้

1. บทบาทในการทำงานของท่านที่เกี่ยวข้องกับคดี
2. ความสัมพันธ์ของลักษณะยาไอซ์กับเขตพื้นที่
3. นิติวิทยาศาสตร์ด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐาน สาขาใดบ้างที่ท่านนำมาใช้ประโยชน์ หรือมีส่วนช่วยในการสืบสวนคดี
4. วิธีการในการนำความรู้ทางด้านนิติวิทยาศาสตร์มาใช้ในการสืบสวนสอบสวน หรือปฏิบัติงาน
5. ปัจจัยที่ทำให้การสืบสวนสอบสวน หรือปฏิบัติงาน ประสบความสำเร็จ
6. ปัญหาและอุปสรรคในการนำนิติวิทยาศาสตร์มาใช้ประโยชน์ในการสืบสวนสอบสวน หรือในการปฏิบัติงานในคดีที่ท่านเกี่ยวข้อง
7. ข้อเสนอแนะในการพัฒนางานด้านนิติวิทยาศาสตร์

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

จากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 10 ราย จากผู้ทำหน้าที่ในการปฏิบัติงานด้านการสืบสวนคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด 2 ฝ่าย คือ ผู้ปฏิบัติหน้าที่ด้านการป้องกันและปราบปราม กับผู้ปฏิบัติหน้าที่ด้านการสืบสวนคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด โดยมีประเด็นการสัมภาษณ์เกี่ยวกับยาเสพติดประเภทยาไอซ์ โดยพบว่าผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งหมดเป็นเพศชาย จำนวน 8 ราย มีหน้าที่ในการดูแลงานด้านการป้องกันและปราบปราม ส่วนเจ้าหน้าที่ผู้ดูแลงานด้านการสืบสวนคดี

ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดมีจำนวน 2 ราย กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดปฏิบัติหน้าที่ประจำอยู่ที่สถานีตำรวจภูธร เมืองราชบุรี โดยกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีระยะเวลาในการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด จำนวนไม่ต่ำกว่า 20 ปี 4 ราย มี 5 รายที่มีประสบการณ์ในการทำงาน ไม่ต่ำกว่า 15 ปี โดยพบว่ามีเพียง 1 รายเท่านั้นที่มีประสบการณ์ในการทำงานด้านการสืบสวนคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดเพียง 8 ปี

ส่วนที่ 2 ประเด็นสัมภาษณ์ที่เกี่ยวกับการใช้นิติวิทยาศาสตร์ในการสืบสวนคดียาเสพติดประเภท ยาไอซ์

1. บทบาทในการทำงานของท่านที่เกี่ยวข้องกับคดี

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ทั้งหมดเป็นข้าราชการตำรวจซึ่งปฏิบัติหน้าที่อันเกี่ยวข้องกับการสืบสวนคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดต่างกันสองส่วนคือ กลุ่มแรกเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่ด้านการสืบสวนคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ได้กล่าวถึงบทบาทของตนเองในการทำงานสามารถสรุปได้ดังนี้ สืบเสาะหาเบาะแสของผู้กระทำผิด กลุ่มผู้กระทำผิด อันเกี่ยวข้องกับการเสพหรือการค้ายาเสพติดผิดกฎหมาย และทำการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อวางแผนในการปฏิบัติการจับกุมด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่นการล่อซื้อ การสกัดจับ เป็นต้น เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานได้ยกตัวอย่างเทคนิควิธีการล่อซื้อว่า “หลายครั้งที่การสืบสวนคดีเกี่ยวกับยาเสพติดกรณียาก ๆ ไม่อาจใช้วิธีการจับทั่วไปได้ แต่ต้องมีการวางแผนล่อเพื่อจับกุมผู้กระทำความผิดพร้อมด้วยหลักฐาน บางครั้งก็เกิดมีข้อโต้แย้งว่าถูกยึดยึดหลักฐานหรือได้หลักฐานด้วยการหลอกลวง การใช้วิธีการล่อซื้อสารเสพติดในการเพื่อหาพยานหลักฐานเพื่อใช้ลงโทษผู้กระทำความผิดซึ่งวิธีการดังกล่าวนี้จะคุ้มครองผู้ปฏิบัติงานและคนบริสุทธิ์ได้ด้วย”

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญกลุ่มที่สองคือผู้ปฏิบัติหน้าที่ด้านการป้องกันและปราบปรามรับผิดชอบเกี่ยวกับการวางแผนดำเนินงานอำนวยการ สั่งการแผนการปฏิบัติงานและกำลังพล ควบคุมกำกับ ดูแล ตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผล ในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในการปราบปรามอาชญากรรมซึ่งเป็นการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติต่างๆ ที่มีโทษทางอาญา สามารถอธิบายถึงหน้าที่ปฏิบัติบางส่วนเช่น การจัดสายตรวจตามแผนการตรวจ สภาพการเกิดอาชญากรรม สภาพท้องที่ โดยพิจารณาถึงกำลังพลที่มีและทำการบริหารจัดการ จัดระบบการทำงานด้านสายตรวจเพื่อประโยชน์ในการรักษาความสงบเรียบร้อยและป้องกันอาชญากรรม เมื่อทำการกระทำความผิดก็ปฏิบัติหน้าที่ในการปราบปรามอาชญากรรมนั้น ๆ

2. ความสัมพันธ์ของลักษณะยาไอซ์กับเขตพื้นที่

เจ้าหน้าที่ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับยาไอซ์ว่า “ยาไอซ์” หรืออีกชื่อที่คนบางกลุ่มเรียกว่า “ห่วยยาบ้า” เป็นยาเสพติดกลุ่มเฟียร์วังการแพร่ระบาดรองลงมาจากยาบ้า สถานการณ์การแพร่ระบาดของยาไอซ์วันนี้ต้องยอมรับว่า เข้าสู่ภาวะรุนแรงโดยมีระบาดอย่างหนักในกรุงเทพมหานคร ซึ่งถือเป็นแหล่งพักพิงจากการไล่เลียงได้รับความนิยมนักมาในกลุ่มนักท่องเที่ยว กลุ่มลูกค้าเป็นกลุ่มวัยรุ่นที่ค่อนข้างมีฐานะเนื่องจากยาไอซ์เป็นยาเสพติดที่มีราคาสูง แหล่งผลิตอยู่ในประเทศเพื่อนบ้านส่งเข้ามาในกรุงเทพมหานคร และมีการกระจายต่อไป จังหวัดราชบุรีแม้ไม่ใช่จังหวัดที่ระบุเป็นทางลำเลียงยาเสพติดก็ตาม แต่ยังพบว่ามีการจับกุมผู้เสพและผู้ค้ายาไอซ์อยู่บ่อยครั้ง เจ้าหน้าที่คนหนึ่งได้ให้ข้อมูลถึงผู้ค้ายาเสพติดว่า แหล่งข่าวได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับเครือข่ายผู้ค้าว่ามีบางรายที่ซื้อมาจากเรือนจำในจังหวัดราชบุรี เครือข่ายผู้ค้าในเรือนจำจะเป็นผู้ติดต่อและนัดหมายให้ผู้เสพไปรับยาไอซ์มาจากจังหวัดอื่น ๆ แตกต่างกันไป จากนั้นจึงนำเข้ามาในจังหวัดทั้งเพื่อจำหน่ายให้ผู้ค้ารายย่อยและผู้เสพโดยจำหน่ายให้กับผู้เสพในราคารักริมละ 3,500 บาท ด้วยราคาส่งเสพติดประเภทนี้ค่อนข้างสูง กลุ่มลูกค้าจึงเป็นผู้มีฐานะดี ผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้ยกตัวอย่าง คดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดประเภทยาไอซ์ที่มีการจับกุมเมื่อประมาณเดือนเมษายน 2555 พบว่า มีการจับกุมผู้ค้ายาเสพติด ผู้ต้องหาและผู้เสพยาเสพติดรายนี้เป็นลูกสาวของผู้มีฐานะดีประกอบกิจการโรงพิมพ์ขนาดใหญ่ จบการศึกษาระดับปริญญาโทจากประเทศออสเตรเลีย ซึ่งเจ้าหน้าที่ได้ตั้งข้อกล่าวหาเมียเสพติดประเภท 1 ไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายและผู้เสพโดยผิดกฎหมาย ดำเนินการส่งให้พนักงานสอบสวนดำเนินคดีตามกฎหมายต่อไป

ในส่วนการแพร่ระบาดในเขตพื้นที่จังหวัดราชบุรีนั้น จะมีแนวโน้มเป็นไปตามสถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติดภายในประเทศ และปริมาณยาเสพติดที่มีภายในประเทศก็จะมาจากปริมาณการลักลอบนำเข้าจากประเทศเพื่อนบ้าน

เจ้าหน้าที่กล่าวว่า ช่วงใดที่มีนโยบายการเฟียร์วังสถานการณ์ยาเสพติดบริเวณชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้านอย่างเข้มงวด ปริมาณยาเสพติดก็จะน้อยลง ยิ่งถ้าเป็นช่วงที่รัฐบาลเร่งรัดปราบปรามยาเสพติดด้วยยังมีการพักยาเสพติดจำนวนมาก แต่ยาเสพติดเหล่านั้นก็มีปริมาณที่พักคอยอยู่จำนวนมากตามแนวชายแดน ซึ่งพร้อมที่จะลำเลียงเข้าประเทศไทยตลอดเวลา สังเกตได้จากเมื่อสิ้นระยะเวลาการเร่งรัดดังกล่าวปริมาณยาเสพติดจะมากขึ้น ปริมาณการจับกุมก็สูงขึ้นด้วย

ปัจจัยที่มีผลต่อปริมาณยาเสพติดอีกประการคือ สถานการณ์หากสถานการณ์ภายในประเทศเกิดเหตุการณ์สำคัญเช่นหากมีการเลือกตั้งปริมาณการระบาดของยาเสพติดจะสูงเนื่องจากกำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจต้องปฏิบัติหน้าที่ในการดูแลการเลือกตั้ง กระบวนการค้ายาเสพติดก็จะเร่งทำการลำเลียงยาเสพติดมีผลทำให้ปริมาณยาเสพติดในพื้นที่ก็จะมากตามไปด้วย

เนื่องจากจังหวัดราชบุรี มีการกระจายความเจริญที่แตกต่างกันในแต่ละอำเภอ หรือภายในอำเภอเดียวกันก็จะมีเขตพื้นที่การประกอบอาชีพที่แตกต่างกันไปด้วย เจ้าหน้าที่ท่านหนึ่งกล่าวว่า การจับกุมยาไอซ์จะพบมากในเมือง หรือในชุมชนที่มีสถานที่ท่องเที่ยว โอกาสที่จะพบมากกว่าคือ พื้นที่ที่มีความเจริญมากกว่าหรือกล่าวง่าย ๆ คือความเจริญมาก คนรวยมาก จะพบเจอยาไอซ์ได้มากกว่าพื้นที่เกษตรกรรมหรือชุมชนที่มีการกระจายรายได้ต่ำกว่า โดยพบว่าพื้นที่ทางการเกษตรกรรมสิ่งเสพติดที่จะพบได้มากกว่า คือ ยาบ้านนั่นเอง

เจ้าหน้าที่ยังได้ข้อมูลกับผู้วิจัยว่า ในพื้นที่จังหวัดราชบุรี คดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดประเภทยาไอซ์จะมีปริมาณน้อยกว่าคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดประเภทยาบ้า

สรุปได้ว่า ความสัมพันธ์ของลักษณะยาไอซ์กับพื้นที่ พบว่าพื้นที่ที่พบความเจริญทางด้านการขนส่งทางบกหรือเป็นย่านธุรกิจจะพบการแพร่ระบาดของยาไอซ์มากกว่า เขตพื้นที่ทางการเกษตรหรือแหล่งชุมชนแออัด

ลักษณะของยาไอซ์ที่พบในเขตพื้นที่จังหวัดราชบุรีส่วนมากเป็นการแพร่ระบาดของผู้ค้ารายย่อย และผู้เสพรายย่อยโดยข้อมูลนี้ได้มาจากการจับกุมที่ผ่านมาของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่จังหวัดราชบุรี โดยไม่รวมกลุ่มผู้ค้าซึ่งอยู่ในเรือนจำ ซึ่งพบว่ามีเครือข่ายอยู่ในต่างจังหวัดด้วย โดยอาจมีการจำหน่ายหรือจัดส่งยาเสพติดกันนอกจังหวัดราชบุรีภายใต้การสั่งการของผู้นำผู้ค้าในเรือนจำ

3. นิติวิทยาศาสตร์ด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐาน สาขาใดบ้างที่ท่านนำมาใช้ประโยชน์หรือมีส่วนช่วยในการสืบสวนคดี

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้กล่าวถึงการประยุกต์ใช้ความรู้ด้านนิติวิทยาศาสตร์แขนงต่าง ๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกับการตรวจพิสูจน์หลักฐานในคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในรูปแบบของการใช้ความรู้ดังกล่าวที่เข้ามามีส่วนช่วยในการสืบสวนคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดประเภทยาไอซ์ อุปสรรคของการจัดเก็บข้อมูลจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้งหมดเป็นข้าราชการตำรวจชั้นประทวน คลุกคลีในการทำงานด้านการสืบสวนมากกว่าการตรวจพิสูจน์ เนื่องจากไม่ใช่งานในหน้าที่หลักจึงให้ข้อมูลในหัวข้อดังกล่าวได้เพียงบางส่วน แต่อย่างไรก็ตามผู้วิจัยได้ทำการสรุปองค์ความรู้ทางนิติวิทยาศาสตร์แขนงต่าง ๆ ที่มีการประยุกต์ใช้ตามคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้กล่าวถึง ดังต่อไปนี้

3.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้กล่าวถึงการใช้ความรู้ทางนิติวิทยาศาสตร์ในแง่ความรู้ด้านฟิสิกส์ว่า “การทำงานส่วนมากจะเป็นการตรวจสอบทางกายภาพเสียมากกว่า ที่นิยมก็คือการดูสี ลักษณะผลึกน้ำหนักรูปร่าง ลักษณะการบรรจุ งานส่วนนี้เป็นการใช้ทักษะการจดจำลักษณะทางกายภาพจึงต้องใช้ประสบการณ์เข้ามาช่วยในการทำงาน”

จากการให้ข้อมูลสำคัญพบว่าการประยุกต์ใช้ความรู้ทางฟิสิกส์ที่เจ้าหน้าที่ใช้เหมือนกันคือการจดจำลักษณะทางกายภาพของตัวอย่างของกลางประเภทยาไอซ์ที่เคยพบเห็นบ่อย ๆ เมื่อจับกุมได้ของกลางต้องสงสัยว่าเป็นยาไอซ์ก็ทำให้คุ้นเคยและสามารถแยกแยะได้ จนสามารถระบุในเบื้องต้นได้ว่าอาจเป็นยาเสพติด เนื่องจาก ไอซ์ คือรูปแบบหนึ่งของ methamphetamine หรือยาบ้าบริสุทธิ์เกือบ 100 % มีลักษณะรูปร่างเป็นก้อนผลึกใสเหมือนน้ำแข็ง จนเป็นที่มาของชื่อที่มีการเรียกขานกันว่า ไอซ์

เจ้าหน้าที่ยังกล่าวถึงลักษณะสำคัญในการสังเกตรายาเสพติดประเภทนี้ว่า สามารถดูได้ไม่ยากลักษณะยาจะเป็นผลึกคล้ายน้ำแข็ง ผู้ให้ข้อมูลบางคนให้ข้อมูลการสังเกตว่ามีลักษณะเหมือนแก้ว นอกจากนี้ยังกล่าวว่า ไอซ์ คือชื่อตามท้องถนน ที่เรียกค่านี้นี้มาจากรูปร่างโปร่งใสคล้ายกระจกหรือน้ำแข็ง ซึ่งอาจมีสีสันทากหลายกันไป อาจออกสีชมพู ส่วนชื่ออื่น ๆ ของยาไอซ์ที่มีการเรียกกันคือ meth, crystal meth, krank และ tino แล้วแต่นิยมเรียกในแหล่งนั้นๆ

สรุปได้ว่าความรู้ทางฟิสิกส์ที่มีการประยุกต์ใช้ในการสืบสวนคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดประเภทยาไอซ์คือการตรวจสอบคุณลักษณะทางกายภาพของเม็ดยาเท่านั้น ซึ่งถือเป็นการทดสอบเบื้องต้นนั่นเอง ส่วนการตรวจพิสูจน์เพื่อยืนยันเอกลักษณ์นั้นสามารถกระทำได้โดยการประยุกต์ใช้องค์ความรู้แขนงอื่น

3.2 การตรวจพิสูจน์หลักฐานโดยใช้ความรู้ทางเคมี ผู้ให้ข้อมูลกล่าวว่า ความรู้ทางนิติวิทยาศาสตร์ในการตรวจพิสูจน์หลักฐานทางเคมี ถูกนำมาใช้ในการตรวจพิสูจน์ทั้งทางคุณภาพวิเคราะห์ คือการตรวจยืนยันว่าเป็นสารเสพติดต้องสงสัยจริง และการตรวจทางปริมาณวิเคราะห์ คือการตรวจว่าในตัวอย่มีสารเสพติดชนิดใด ผสมอยู่ในปริมาณเท่าใดนั่นเอง ซึ่งการทดสอบสามารถทำได้หลายวิธีการด้วยกันขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการใช้งาน นั่นคือ การตรวจพิสูจน์เบื้องต้นโดยใช้ชุดทดสอบ และน้ำยาเคมี ซึ่งสามารถสังเกตได้จากการแสดงผลเป็นสีของชุดทดสอบหรือการเปลี่ยนสีของน้ำยาเคมีนั้น ๆ

ส่วนการตรวจยืนยันผลจะต้องใช้เครื่องมือวิทยาศาสตร์มาทำการตรวจวิเคราะห์ เทคนิคการวิเคราะห์ที่นิยมใช้กันนั้นก็คือ การตรวจวิเคราะห์ด้วยเครื่องแก๊สโครมาโตกราฟี (Gas Chromatograph) หรือที่นิยมเรียกว่าเครื่อง GC ประสิทธิภาพการใช้งานของเครื่อง GC นั้น สามารถตรวจได้ทั้งด้านคุณภาพวิเคราะห์ คือ ตรวจยืนยันเอกลักษณ์ว่าเป็นยาไอซ์จริง และปริมาณวิเคราะห์ คือการตรวจหาปริมาณเพื่อพิสูจน์ให้รู้ว่าของกลางยาเสพติดนั้นมีความบริสุทธิ์ของตัวยาสีขาวเป็นเท่าใด

นอกจากนี้ยังมีการตรวจหาสารเสพติดในปัสสาวะ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลกล่าวว่าในการปฏิบัติงานวิธีการตรวจปัสสาวะว่ามีสารเสพติดหรือไม่เป็นวิธีการที่ใช้บ่อย เนื่องจากวิธีการดังกล่าวง่ายในการดำเนินการ สะดวกรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ เชื่อถือได้ในผลการตรวจ จากประสบการณ์ในการทำงานที่ผ่านมาพบความผิดพลาดน้อยมาก เจ้าหน้าที่จะใช้วิธีการดังกล่าวนี้เมื่อปฏิบัติหน้าที่สายตรวจแล้วพบผู้ต้องสงสัยเสพยา หรือเมื่อมีการตรวจสถานบันเทิง ก็จะดำเนินการโดยขอให้กลุ่มผู้ต้องสงสัยยินยอมให้ทำการตรวจปัสสาวะนั้นเอง การตรวจพิสูจน์เบื้องต้นส่วนใหญ่จะเป็นการตรวจ ณ จุดตรวจ โดยใช้ชุดทดสอบสำเร็จรูป เป็นการตรวจพิสูจน์เพื่อคัดแยกตัวอย่างปัสสาวะที่ให้ผลบวก คือมีความเป็นไปได้ว่าจะมีสารออกฤทธิ์ของ ยาบ้า เมทแอมเฟตามีน ไอซ์ ผสมอยู่ออกจากตัวอย่างปัสสาวะที่ไม่มีสารเหล่านี้ ผลการตรวจในขั้นนี้ไม่สามารถยืนยันความถูกต้องว่ามีการเสพยาบ้า ยาไอซ์ หรือไม่ จนกว่าจะผ่านการตรวจในขั้นยืนยันผล ชุดตรวจยาเสพติดอย่างแรกที่มีการผลิตและจำหน่าย คือ น้ำยามาร์ควิส ซึ่งมีลักษณะเป็นน้ำยาใสไม่มีสีบรรจุในหลอดแอมพูล ใช้ตรวจสอบยาเสพติดได้แก่ ยาบ้า(แอมเฟตามีน และเมทแอมเฟตามีน) และยาไอซ์ โดยยาเสพติดแต่ละชนิดจะให้สีกับน้ำยามาร์ควิส แตกต่างกัน ปัจจุบันนี้ น้ำยามาร์ควิส ก็ยังเป็นที่นิยมใช้ของหน่วยงานภาครัฐในการตรวจสอบเบื้องต้นพยาและเม็ดยาที่ต้องสงสัยว่าจะเป็นยาเสพติด ปัจจุบันมีชุดทดสอบหลายแบบหลายชนิดตามท้องจอร์ต่าง ๆ ได้ทำการสนับสนุนสามารถแบ่งชุดตรวจสารเสพติดในปัสสาวะได้ 2 ประเภท ชุดตรวจประเภทที่ 1 คือ ชุดตรวจหาสารเสพติดชนิด “หยด” ข้อดีของการใช้ชุดตรวจแบบหยด การใช้งานง่ายและสะดวกรวดเร็วสามารถใช้งานได้เมื่อมีตัวอย่างจำนวนมากจึง เหมาะสมกับการตรวจคนจำนวนมากๆ เนื่องจากวิธีการใช้งานค่อนข้างสะดวกและยังพบว่าโอกาสผิดพลาดจากการใช้งานต่ำอีกด้วย แต่อย่างไรก็ตามชุดตรวจแบบดังกล่าวนี้ก็ยังมีข้อเสียคือการใช้ชุดตรวจแบบหยดนั้น ราคาของชุดตรวจแบบหยดแพงกว่าชุดตรวจสารเสพติดแบบจุ่ม ส่วนประเภทที่ 2 คือ ชุดตรวจหาสารเสพติดชนิด “จุ่ม” ข้อดีของการใช้งานชุดตรวจแบบนี้คือช่วยให้หน่วยงาน ประหยัดค่าใช้จ่าย เพราะชุดตรวจแบบจุ่มจะมีราคาต่อหน่วยถูกกว่าชุดตรวจสารเสพติดแบบหยด แต่การใช้งานมีข้อเสียของการใช้ชุดตรวจแบบจุ่มบางประการคือโอกาสผิดพลาดจากการใช้งานจากผู้ใช้ มีสูงกว่าการใช้ชุดตรวจสาร

เสพติดแบบหยด นอกจากนี้วิธีการทดสอบจากการใช้ชุดตรวจแบบจุ่มก่อนข้างยุ่งยากกว่าชุดตรวจแบบหยดอีกด้วย

ซึ่งกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้กล่าวกับผู้วิจัยว่า เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านการสืบสวนเดิมที่ไม่มีความจำเป็นในการมีพื้นฐานความรู้ด้านการตรวจพิสูจน์ด้วยเครื่องมือวิทยาศาสตร์มากนัก เนื่องจากล่ากับการปฏิบัติงานเมื่อได้ของกลางมาแล้วก็จะทำการส่งของกลางยาเสพติดที่ทำการตรวจยึดได้ให้กับเจ้าหน้าที่นิติวิทยาศาสตร์เพื่อทำการตรวจวิเคราะห์ยืนยันเอกลักษณ์ของยาเสพติดและออกใบรายงานผลในลำดับการปฏิบัติงานอยู่แล้ว งานส่วนนี้เป็นภารกิจหลักของเจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐาน ซึ่งหน่วยงานนี้ในจังหวัดราชบุรีเราเรียกว่า “พิสูจน์หลักฐานจังหวัดราชบุรี”

สำหรับบทบาทหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ฝ่ายสืบสวนที่มีสำหรับงานด้านการตรวจวิเคราะห์ทางเคมี คือ การใช้ชุดทดสอบปัสสาวะในการทดสอบกับตัวอย่างปัสสาวะของผู้ต้องสงสัยซึ่งสามารถทำการทดสอบทันทีเมื่อมีการจับกุมผู้เสพ หรือผู้ต้องสงสัยเกี่ยวข้องกับการเสพยาเสพติด กลุ่มผู้ให้ข้อมูลได้อธิบายการใช้งานชุดทดสอบว่ามีหลายแบบ หลายยี่ห้อ และยกตัวอย่างการใช้งานมา 1 ชนิด ดังนี้

ใช้ที่คู่มือทำการดูปัสสาวะตัวอย่างใส่ลงในหลอดทดสอบ จากนั้นปิดฝาให้แน่นแล้วเขย่าหลอดทดสอบกลับไปมาจนผงเคมีละลาย เปิดฝาหลอดทดสอบออก แล้วหยดน้ำยาทดสอบลงไป 5 – 7 หยด ปิดฝาแล้วเขย่าหลอด ทดสอบสลับไปมา ประมาณ 10 ครั้ง ตั้งทิ้งไว้ประมาณ 1 นาที เพื่อให้แยกชั้น สังเกตสีที่เกิดขึ้น ในชั้นของน้ำยาทดสอบ ซึ่งเป็นชั้นล่าง โดยเทียบกับแถบเทียบสี หากไม่ปรากฏสีม่วงในชั้นล่าง ของน้ำยาทดสอบแสดงว่าได้ผลลบ หมายความว่าในตัวอย่างปัสสาวะที่ทดสอบนั้น ไม่มีสารในกลุ่มยาบ้า คือ Med. Amphetamine , Amphetamine หรือมีอยู่แต่ต่ำกว่า 3 ไมโครกรัม/มิลลิลิตร แต่หากปรากฏสีม่วงในชั้นของน้ำยาทดสอบ แสดงว่าได้ผลบวก หมายความว่า ในปัสสาวะที่ทดสอบ อาจมี สารในกลุ่มยาบ้า คือ Med. Amphetamine , Amphetamine มีน ซึ่งทั้งนี้ยังสรุปไม่ได้ว่าในปัสสาวะ จะมียาบ้าอยู่หรือไม่ การจะทราบผลที่แน่นอน จำเป็นต้องนำปัสสาวะในส่วนที่เหลือส่งให้สถานตรวจพิสูจน์ทำการตรวจขึ้นสูงต่อไป

3.3 การตรวจพิสูจน์หลักฐานโดยใช้ความรู้ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้กล่าวถึงการใช้ความรู้ด้านนิติวิทยาศาสตร์ในแขนงของงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในการนำมาประยุกต์ใช้ร่วมกับการทำงานที่เกี่ยวข้องกับคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด โดยสามารถแบ่งองค์ความรู้ที่มีการใช้งานออกเป็น 2 ส่วนดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 การใช้งานความรู้ทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในสำนักงาน ประกอบด้วยงานด้านการจัดทำฐานข้อมูล การค้นคืนข้อมูล และการสืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตในการสืบหาข่าว และติดตามข่าวตามสถานการณ์ หรือการส่งข้อมูลระหว่างผู้ปฏิบัติงานด้วยกันและระหว่างองค์กรที่มีความเกี่ยวข้องในการปฏิบัติงาน ก่อนให้เกิดประโยชน์คือเป็นเครื่องมืออำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานต่างๆ มีความสะดวก เป็นระบบต่อเนื่อง มีรูปแบบที่ชัดเจนเป็นมาตรฐานสากล ช่วยลดเวลาการจัดการงานในสำนักงานลง ช่วยลดค่าใช้จ่ายการปฏิบัติงาน สำนักงานลง ในด้านแรงงาน เครื่องมือ สถานที่จัดเก็บเอกสาร เพิ่มความสะดวกในการสืบค้นข้อมูล และการบูรณาการข้อมูลจากแหล่งต่างๆ ภายใต้งานที่เปลี่ยนแปลงได้ไม่คงที่ นำไปสู่การปรับปรุงวิถีปฏิบัติสำนักงานเป็นแบบโลกาวิวัฒน์ จากที่กล่าวมาทำให้งานด้านการสืบสวนได้รับประโยชน์อย่างมาก ที่นิยมใช้ในงานคือการรวบรวมข้อมูลการสืบสวน การบันทึกข้อมูลการจับกุมเพื่อทำการเก็บเป็นสถิติสำหรับการวิเคราะห์ขบวนการ และนำข้อมูลมาประยุกต์ใช้งานร่วมกับซอฟต์แวร์ต่างๆ ทำให้สะดวกในการเผยแพร่ต่อผู้ร่วมงาน ประชาชนและผู้บังคับบัญชาอีกด้วย

ส่วนที่ 2 คือการใช้งานวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือและระบบทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น วิทยุ เพื่อประโยชน์ในการสื่อสาร การตรวจสอบข้อมูลการโทรศัพท์ การติดตามตัวบุคคล ด้วยระบบโทรศัพท์ซึ่งอาศัยการทำงานของคลื่นแม่เหล็ก การใช้กล้องกระดุมในการเก็บหลักฐาน การใช้เครื่องบันทึกเสียง การถ่ายภาพ เป็นต้น

4. วิธีการในการนำความรู้ทางด้านนิติวิทยาศาสตร์มาใช้ในการสืบสวนสอบสวน หรือปฏิบัติงาน

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้กล่าวถึงวิธีการนำความรู้ทางด้านนิติวิทยาศาสตร์เข้ามาใช้ในการสืบสวนคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด โดยให้ข้อมูลว่า การทำงานด้านการสืบสวนบทบาทของนิติวิทยาศาสตร์ในการทำงานคือ การใช้เครื่องมือเพื่อมาช่วยในการสนับสนุนการทำงานการทำงาน เช่นก่อนการปฏิบัติงานก็จะมีการใช้งานของเทคโนโลยีสารสนเทศในการสืบค้นข้อมูล ยกตัวอย่างเช่น ข้อมูลพิกัดพื้นที่ ข้อมูลบุคคลในทะเบียนราษฎร์ การติดต่อประสานงานการขอข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตกับหน่วยงานภายนอกจำพวกข้อมูลการใช้โทรศัพท์ รวมทั้งการสืบหาข้อมูลการติดต่อตามจับกุมเจ้าหน้าที่ที่สามารถใช้ประโยชน์โดยการติดตามระบบสัญญาณโทรศัพท์ซึ่งการรายงานผลดังกล่าวนี้มักผ่านการใช้งานบนคอมพิวเตอร์ทั้งสิ้น ในการปฏิบัติงานก็จะมีการใช้งานวิทยุในการประสานงานกันระหว่างผู้ปฏิบัติงานในฝ่ายงานด้านการสืบสวนขณะปฏิบัติงาน โดยที่เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ทำงานสายปฏิบัติการจะได้รับเครื่องมือสื่อสารประเภทนี้ไว้ใช้งานกันอยู่แล้ว จากที่กล่าวมาข้างต้นเป็นเพียงการประยุกต์การใช้งานบางส่วนเท่านั้น เจ้าหน้าที่ได้ให้ข้อมูลกับผลวิจัยว่า ปัจจุบันความรู้ดังกล่าวพวกนี้ช่วยเหลืองานได้มาก เพราะทำให้เกิดความสะดวก รวดเร็ว ประหยัดเวลา

ข้อมูลเชื่อถือได้ บางครั้งเชื่อถือได้มากกว่าข้อมูลจากบุคคลเพราะไม่มีการบิดเบือนข้อเท็จจริงนั่นเอง

บทบาทของนิติวิทยาศาสตร์ที่สำคัญอีกด้านคือการนำความรู้ด้านการตรวจพิสูจน์มาใช้ในการตรวจพิสูจน์สารเสพติด การใช้งานเมื่อพบกลุ่มผู้กระทำความผิด หรือกลุ่มผู้ต้องสงสัยว่ามีพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเสพยาเสพติดการขอให้ทดสอบเบื้องต้นถึงการเกี่ยวข้องกับสารเสพติดโดยการตรวจปัสสาวะ เจ้าหน้าที่กล่าวว่า การตรวจสอบสารเสพติดนั้นมีด้วยกัน 2 ขั้นตอน คือการตรวจพิสูจน์เบื้องต้น ซึ่งเจ้าหน้าที่สืบสวน หรือเจ้าหน้าที่ป้องกันปราบปรามสามารถกระทำได้ด้วยชุดทดสอบสำเร็จรูป เมื่อพบว่ามีเกี่ยวข้องกับสารเสพติดแล้วก็จะเก็บตัวอย่างปัสสาวะหากให้ผลบวกคือพบว่ามีสารเสพติดก็ต้องทำการส่งตัวอย่างเพื่อตรวจพิสูจน์ยืนยันผล การตรวจพิสูจน์ยืนยันผลเป็นการตรวจพิสูจน์ในขั้นตอนที่ 2 ซึ่งของกลางจำพวกยาเสพติดทุกชนิดต้องทำการตรวจไม่ว่าจะเป็นการตรวจปัสสาวะ การตรวจเมื่อยา การตรวจผงยาเป็นต้น เมื่อพบการกระทำความผิดเจ้าหน้าที่จะตั้งข้อหากับผู้กระทำความผิดในข้อหาเมื่อยาเสพติดประเภท 1 ไว้ในครอบครองเพื่อเสพหรือเพื่อจำหน่ายโดยผิดกฎหมายและทำการส่งให้พนักงานสอบสวนดำเนินการตามกฎหมายต่อไป โดยทั่วไปคดีเกี่ยวกับยาเสพติดมักไม่ให้ประกันตัวเพราะเกรงว่าจะหลบหนี และคดีมีอัตราโทษสูง มีหลายครั้งที่พบว่าผู้ต้องหาพยายามวิ่งเต้นประกันตัว ประสบความสำเร็จบ้างบางรายก็ไม่ บางรายให้การรับสารภาพซึ่งส่วนมากไม่รับสารภาพในชั้นจับกุมหรือพนักงานสอบสวน แต่จะรับสารภาพในชั้นศาลเพราะมักได้รับคำแนะนำว่าเป็นประโยชน์มากกว่า และจะปฏิเสธในชั้นจับกุมก่อน มีบางกรณีรับสารภาพและไม่มีความประสงค์ต่อสู้คดี ศาลจะลงโทษสถานเบาโดยให้ลดโทษกึ่งหนึ่งหรือรอการลงโทษซึ่งเป็นอีกช่องทางหนึ่งของจำเลยในการเอกตัวรอดในคดี

คดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดสาระสำคัญอยู่ที่ของกลาง ธนบัตรปลอมซื้อถ้าวอยู่ในตัวผู้กระทำความผิดก็เป็นเรื่องยากในการต่อสู้คดี แต่ถ้าอย่างกลางไม่ได้อยู่ที่ผู้กระทำความผิดหรือยังเป็นข้อสงสัยว่าใครเป็นเจ้าของจำเลยก็มีหนทางในการต่อสู้คดี พยานในชั้นจับกุมและคนที่รู้เห็นเหตุการณ์เป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อรูปคดี

เนื่องจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้งหมดปฏิบัติงานในจังหวัดราชบุรี ดังนั้นเมื่อสอบถามในประเด็นหน่วยงานที่ได้ทำการติดต่อประสานงานด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานพบว่า หน่วยงานด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานที่กลุ่มเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านการสืบสวนคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดได้ทำการติดต่อประสานงาน คือ วิทยาการจังหวัดราชบุรี หรือที่เรียกว่า พิสูจน์หลักฐานจังหวัดราชบุรี ซึ่งมีสถานที่ตั้งอยู่ที่ ถนนอัมรินทร์ ตำบลหน้าเมือง อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี 70000

5. ปัจจัยที่ทำให้การสืบสวนสอบสวน หรือปฏิบัติงาน ประสบความสำเร็จ

จากประเด็นคำถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ทำให้การสืบสวนสอบสวน หรือปฏิบัติงาน ประสบความสำเร็จ สามารถสรุปได้เป็นประเด็นดังต่อไปนี้

5.1 ด้านบุคลากร ผู้ให้ข้อมูลส่วนหนึ่งกล่าวว่า ปัจจัยสำคัญอื่นใดในการส่งผลให้การสืบสวนคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดประสบความสำเร็จคือ ผู้ปฏิบัติงาน กล่าวคือผู้ปฏิบัติต้องเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเอง และปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด มีความเอาใจใส่ในการทำงาน มีความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น มีการพัฒนาตนเองในด้านการศึกษาหาความรู้ทั้งทักษะความรู้ในการทำงาน และทักษะความรู้รอบตัวเพราะจะเป็นประโยชน์ในการทำงานร่วมกับผู้อื่นและการมีข้อมูลเพียงพอในการทำงาน องค์ประกอบต่าง ๆ เหล่านี้จะส่งผลให้เกิดความสำเร็จในการทำงานได้

ผู้ให้ข้อมูลท่านหนึ่งกล่าวว่า โดยส่วนตัวมีการฝึกฝนตนเองอยู่เสมอ เสาะแสวงหาความรู้ใหม่ๆจากงานที่ทำ จากเพื่อนรุ่นพี่ซึ่งมีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า ผ่านความสำเร็จและความล้มเหลวมาแล้วหลายครั้งจนสามารถระบุได้ว่าวิธีการใดที่จะทำให้เกิดความสำเร็จในการทำงาน ผู้ให้ข้อมูลท่านหนึ่งได้กล่าวถึง มุมมองในการทำงานของตนเองว่า

“เวลาเกิดความผิดพลาดเกิดขึ้นในงานก็พยายามมองหาคนผิด ลืมไปว่าเราทำงานเป็นทีม ความผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นได้ตลอดเวลาจากผู้ร่วมงานทุกคน เมื่อคนเยอะโอกาสผิดพลาดก็สูง วันหนึ่งเราพลาดบ้างก็มองตนเองว่าควรรับผิดชอบร่วมกัน และยังเป็นพลังในการพัฒนาตนเอง เพราะไม่ต้องการให้ความผิดพลาดของทีมเกิดจากเรา”

มีผู้ให้ข้อมูลสำคัญอีกรายที่ให้ข้อมูลสนับสนุนบุคคลดังกล่าวข้างต้น โดย กล่าวว่า ความรอบคอบในการปฏิบัติงาน และเอาใจใส่ในการทำงาน รวมทั้งมีการฝึกฝนตนเองให้มีสมาธิจดจำข้อมูลเป็นสิ่งที่สำคัญ คิดวิเคราะห์ได้ คือ “คิดเป็นนั่นเอง งานสืบสวนตนเองแหละที่สำคัญไม่ต้องมองใครอื่น”

สรุป จากคำสัมภาษณ์ของกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้ว่า ส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับประสิทธิภาพของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน คือ เมื่อเจ้าหน้าที่สามารถพัฒนาตนเองในการทำงาน มีการปรับตัวในการทำงานร่วมกับคนอื่น ก็จะเป็นผู้มีประสิทธิภาพในการทำงานเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้การปฏิบัติงานประสบความสำเร็จ

5.2 ด้านงบประมาณ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญกล่าวถึงปัจจัยด้านงบประมาณว่า เป็นส่วนสำคัญที่ส่งผลให้การปฏิบัติงานประสบความสำเร็จได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว เนื่องจากการปฏิบัติงานคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดนั้น มีรูปแบบวิธีการทำงานที่เป็นแบบเฉพาะ คือ ในการปฏิบัติงานต้องมีการใช้งบประมาณในการปฏิบัติการ เช่น การล่อซื้อยาเสพติดเพื่อให้คนร้ายตายใจ บางครั้งต้องมีการล่อซื้อสินค้าล่อตลึงก่อน เพื่อให้สามารถสาวถึงผู้กระทำความผิดและทำการล่อ

ซื้อสื่อที่ใหญ่ต่อไป นอกจากนี้ยังมีการใช้งบประมาณในการดูแลสายลับ ตอบแทนแหล่งข่าว เนื่องจากต้องมีการใช้งานในรูปแบบนี้กันอยู่เป็นประจำหากไม่มีการตอบแทนบุคคลดังกล่าวก็จะทำให้บุคคลเหล่านั้นขาดแรงจูงใจในการร่วมงาน การใช้งบประมาณในส่วนที่จำเป็นอีกส่วนคือ การมีงบประมาณในการตอบแทนผู้ปฏิบัติงาน ลักษณะงานด้านการสืบสวนเป็นงานที่เสี่ยงการทำงานต้องให้เวลามาก ผู้ปฏิบัติงานต้องทุ่มเทในการทำงานจึงควรมีการสนับสนุนค่าตอบแทนให้คุ้มค่าเพื่อเป็นกำลังใจในการปฏิบัติงานด้วย

5.3 ด้านวัสดุอุปกรณ์ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญกล่าวว่า ปัจจัยที่สำคัญยิ่งในการปฏิบัติงานอีกอย่างหนึ่งนั่นก็คือ วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือที่ทันสมัยและจำเป็นต่อการปฏิบัติงานด้านการสืบสวน ยกตัวอย่างได้ เช่น การใช้งานยาพาหนะในการทำงาน ผู้ปฏิบัติงานใช้ประโยชน์ในการติดตามผู้กระทำความผิด ซึ่งการทำงานเป็นทีมก็ส่งผลให้ต้องมียานพาหนะจำนวนมากพอ เพื่อสนับสนุนเทคนิควิธีการ เพราะบางครั้งต้องมีการวางจุดติดตามไม่ให้คนร้ายรู้ตัวจึงต้องมียานพาหนะหลายคัน วางกำลังและตำแหน่งไว้ในจุดต่าง ๆ

การใช้วิทยุในการติดต่อประสานงานภายในทีมงานของผู้ปฏิบัติงานด้านการสืบสวน คดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด อุปกรณ์ดังกล่าวนี้ถูกนำมาใช้งานกันอยู่แล้วในการทำงานประจำของเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ และในงานสืบสวนก็เช่นกันต้องใช้งานเพื่อประสานงาน รายงานความก้าวหน้า หรือรายงานสถานการณ์ตลอดการทำงานเพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนงาน ต่อเนื่องหรือการปฏิบัติงาน

กล้องถ่ายภาพเป็นอุปกรณ์สำคัญอีกชนิดที่มีความจำเป็นในการปฏิบัติงานเนื่องจาก การจดจำบางครั้งอาจไม่สามารถถ่ายทอดให้กับบุคคลที่ไม่ได้อยู่ในเหตุการณ์รับรู้ได้อย่างครบถ้วน การบันทึกภาพจึงเป็นอีกวิธีการที่จำเป็นผู้ให้ข้อมูลท่านหนึ่งได้กล่าวว่า “หลายต่อหลายครั้งที่เห็นหน้าผู้ต้องสงสัยและต้องการบอกรูปพรรณสัณฐานให้ทีมงานเข้าใจได้แต่ไม่ประสบความสำเร็จยังคิดว่าถ้าถ่ายภาพมาคงดี” นอกจากนี้ภาพยังสามารถใช้เป็นหลักฐานในคดีได้อีกด้วย ปัจจุบันเทคโนโลยีด้านการถ่ายภาพมีเครื่องมือมาช่วยให้งานดังกล่าวง่ายขึ้น เช่นการถ่ายภาพจากกล้องในโทรศัพท์มือถือ เป็นต้น

เครื่องมือวิทยาศาสตร์ การสนับสนุนในส่วน of เครื่องมือวิทยาศาสตร์แม้ไม่ใช่เครื่องมือที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานด้านการสืบสวนโดยตรงแต่ก็มีความสำคัญในการส่งเสริมการทำงานด้านการสืบสวน และตามกฎหมายได้มีการระบุให้มีผลการตรวจพิสูจน์ยืนยันรวมอยู่ในคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดด้วย

5.4 ด้านระบบปฏิบัติงาน กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญซึ่งปฏิบัติงานในคดีเกี่ยวกับการสืบสวนคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ได้กล่าวโดยสรุปว่า ปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพในการ

ทำงานที่ระบบการปฏิบัติงานที่ดี งานด้านการสืบสวนคงหลักหลักไม่ได้ คือ การรับการข่าวที่ดี แหล่งข่าวเป็นข้อมูลสำคัญที่ทำให้งานเริ่มต้นได้ บางครั้งการทำงานไม่ทราบข้อมูลเนื่องจากพื้นที่ในความรับผิดชอบมีจำนวนมาก เจ้าหน้าที่มีจำนวนน้อยไม่เพียงพอ ดังนั้นการสนับสนุนให้มีระบบการทำงานที่มีผู้ให้ข้อมูลจำนวนมากจะทำให้งานสามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากการข่าวแล้วระบบการประสานงานด้านข้อมูลระหว่างเจ้าหน้าที่ภายในองค์กรก็มีความสำคัญยิ่งเช่นกัน บางครั้งพบว่าบางคนทราบข้อมูลบางส่วน อีกคนทราบข้อมูลอีกส่วนหากมีการประชุมแลกเปลี่ยนความรู้และการประสานงานเกิดขึ้นก็จะส่งผลได้ข้อมูลได้รับการบูรณาการจนเป็นข้อมูลที่สมบูรณ์สามารถนำมาใช้ในการสืบสวนคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดได้ นอกจากการประสานงานภายในองค์กรแล้ว การประสานงานระหว่างหน่วยงานก็มีความสำคัญกล่าวคือ บางครั้งการจับกุมผู้กระทำความผิดต้องสงสัยเสพยาเสพติด เจ้าหน้าที่ด้านการสืบสวนทำได้แค่เพียงทำการทดสอบสารเสพติดเบื้องต้น ซึ่งการตรวจพิสูจน์เบื้องต้นส่วนใหญ่จะเป็นการตรวจ ณ จุดตรวจ โดยใช้ชุดทดสอบสำเร็จรูป เป็นการตรวจพิสูจน์เพื่อคัดแยกตัวอย่างปัสสาวะที่ให้ผลบวก คือมีความเป็นไปได้ว่าจะมีสารออกฤทธิ์ไอซ์ แต่ผลการตรวจในขั้นนี้ไม่สามารถยืนยันความถูกต้องว่ามีการเสพยาบ้า ยาไอ หรือไม่ จนกว่าจะผ่านการตรวจในขั้นยืนยันผลด้วยเจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐาน ดังนั้นจึงเป็นการทำงานร่วมกันระหว่าง 2 ส่วนงาน คือการทำงานด้านการสืบสวน ต้องได้รับการตรวจพิสูจน์ยืนยันเอกลักษณ์ยาเสพติดจากหน่วยพิสูจน์หลักฐานก่อนเสมอจึงจะสามารถระบุความผิดแก่ผู้ต้องสงสัยได้ ดังนั้นหากมีการประสานงานที่ดีก็จะมีผลทำให้การทำงานมีประสิทธิภาพ เกิดความสะดวก รวดเร็ว นั่นเอง

6. ปัญหาและอุปสรรคในการนำนิติวิทยาศาสตร์มาใช้ประโยชน์ในการสืบสวนสอบสวน หรือในการปฏิบัติงานในคดีที่ท่านเกี่ยวข้อง

จากประเด็นคำถามเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการนำนิติวิทยาศาสตร์มาใช้ประโยชน์ในการสืบสวนสอบสวน หรือในการปฏิบัติงานในคดีที่ท่านเกี่ยวข้อง พบว่า ปัญหาและอุปสรรคในด้านดังกล่าวที่พบว่าเป็นปัญหามากที่สุด คือ ปัญหาด้านความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานด้านนิติวิทยาศาสตร์ของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน เนื่องจากนิติวิทยาศาสตร์เป็นการประยุกต์ใช้ความรู้ทางนิติวิทยาศาสตร์แขนงต่าง ๆ มาใช้ในการพิสูจน์หลักฐาน แต่พบว่าเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านการสืบสวนไม่ได้รับการศึกษาเรียนรู้ เฉพาะด้านนิติวิทยาศาสตร์หรืองานด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานแขนงต่าง ๆ มา ทำให้เป็นอุปสรรคในการใช้งานหรือเรียกว่าเป็นอุปสรรคในการใช้ความรู้ดังกล่าวเข้าร่วมในการทำงาน และด้วยระบบงานดังกล่าว ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติได้จัดบุคลากรด้านการพิสูจน์หลักฐานให้ทำหน้าที่ในการพิสูจน์หลักฐานไว้ตามหน่วยงานต่าง ๆ ของทุก

เขตพื้นที่ และทุกจังหวัด ซึ่งเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านการสืบสวนจึงมีความคุ้นเคยกับการส่งตัวอย่างของกลางหรือตัวอย่างต้องสงสัยให้กับบุคลากรด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานทำการวิเคราะห์มากกว่า

สำหรับความรู้ดังกล่าวที่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านการสืบสวนสามารถนำมาใช้ร่วมในการปฏิบัติงานได้คือ การใช้ชุดทดสอบสำเร็จรูป ซึ่งถือว่าการตรวจพิสูจน์เบื้องต้นเท่านั้น ชุดทดสอบเหล่านี้ผู้ปฏิบัติงานสามารถร้องขอได้จากศูนย์ต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด หรือที่มีแจกจ่ายจากสำนักงาน ปปส. ซึ่งผู้ให้ข้อมูลได้กล่าวว่า รูปแบบการปฏิบัติงานดังที่ได้กล่าวข้างต้นนั้นถือว่ามีความลงตัวแล้วกับระบบการทำงานในปัจจุบัน เพราะผู้ปฏิบัติงานด้านการสืบสวนใช้เพียงการทดสอบสารเสพติดเบื้องต้นก็สามารถใช้เป็นหลักฐานในการนำสืบ หรือจับกุมได้ ส่วนการตรวจพิสูจน์ยืนยันนั้นควรเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ซึ่งทำหน้าที่ด้านการตรวจพิสูจน์ก็จะส่งผลให้เกิดความยุติธรรมกับทุกฝ่ายอีกด้วย

ปัญหาด้านจำนวนบุคลากร โดยกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญกล่าวว่าบุคลากรผู้ปฏิบัติงานด้านการตรวจพิสูจน์มีจำนวนน้อยไม่เพียงพอกับจำนวนงาน จะเห็นได้จากบางครั้งเจ้าหน้าที่ฝ่ายสืบสวนมีการส่งของกลางต้องสงสัยเป็นสารเสพติดเพื่อรับการตรวจพิสูจน์ยืนยันเอกลักษณ์ของยาเสพติดก็ต้องรอผลเป็นเวลาก่อนช้านาน เนื่องจากต้องตรวจวิเคราะห์ตามลำดับการส่งตรวจเมื่อของกลางมีจำนวนมากเกินไปกำลังการทำงานจะรับได้ทันจึงเป็นที่มาให้ผลการวิเคราะห์ล่าช้า เพราะจำนวนผู้ปฏิบัติงาน ณ พิสูจน์หลักฐาน จังหวัดราชบุรี ไม่สอดคล้องกับปริมาณงาน

ปัญหาด้านเครื่องมือวิทยาศาสตร์เป็นปัญหาสืบเนื่องจากจำนวนบุคลากร เพราะนอกจากบุคลากรจะมีจำนวนน้อยแล้วยังพบว่าเครื่องมือวิทยาศาสตร์ที่ใช้ในการตรวจวิเคราะห์ก็มีจำนวนน้อยด้วยเช่นกัน จากประสบการณ์ที่เคยพบเจอมาพบว่าบางช่วงเวลาพบว่ามีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดเกิดขึ้นจำนวนมาก ถึงแม้เจ้าหน้าที่จะปฏิบัติงานเต็มเวลาแล้วก็ตาม ก็ยังพบว่าการทำงานไม่สามารถออกผลการวิเคราะห์ได้ทัน ผู้เกี่ยวข้องได้กล่าวถึงปัญหานี้ว่าแม้เครื่องมือมีจำนวนมากอย่างเดียวคงไม่ได้ต้องมีการเพิ่มจำนวนเจ้าหน้าที่ให้สอดคล้องกับงานด้วย นอกจากจำนวนเครื่องมือวิทยาศาสตร์ที่มีน้อยแล้วยังพบว่าเครื่องมือบางประเภทนั้น พิสูจน์หลักฐานจังหวัดราชบุรีก็ยังไม่ มี เช่น เครื่อง GC-MS (Gas Chromatography-Mass Spectrometry) เป็นต้น

ปัญหาด้านการใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศ ปัญหาและอุปสรรคดังกล่าวจะเกิดกับผู้ปฏิบัติงานเมื่อต้องการสืบค้นข้อมูลด้วยระบบอินเทอร์เน็ต พบว่ากลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญแทบทั้งหมด ไม่คุ้นเคยกับการใช้ทักษะทางคอมพิวเตอร์ในการสืบค้น หรือในการส่งข้อมูลเพื่อการสื่อสารเนื่องจากไม่ได้รับการอบรมในเรื่องดังกล่าวมาก่อน ส่วนเทคโนโลยีสารสนเทศประเภทอื่น

ๆ นั้นไม่พบว่ามีปัญหาในการใช้งานเกิดขึ้น เนื่องจากมีความคุ้นเคยจากการใช้งานเป็นประจำอยู่แล้ว เช่นการใช้วิทยุ เป็นต้น

สรุปปัญหาตามคำสัมภาษณ์โดยรวมได้ดังนี้ ยาเสพติดในภาพรวมมีความเห็นว่าการปฏิบัติงาน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปัญหาที่สำคัญที่สุด ได้แก่ ด้านงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ งบประมาณได้ไม่เต็มจำนวน สวัสดิการ ค่าตอบแทนและค่าข่าวน้อย รองลงมาคือด้านบุคลากร ที่มีไม่เพียงพอ ด้านโครงสร้างการบริหารงานและการประสานงานพบว่า การสั่งการในการปฏิบัติงานไม่เป็นเอกภาพ การประสานงานไม่มีรูปแบบที่ชัดเจน ที่สำคัญคือผู้บังคับบัญชาไม่เห็นคุณค่าและความสำคัญของการปฏิบัติงานทางด้านยาเสพติด ด้านนโยบายมีปัญหาติดขัด เนื่องจากนโยบายที่เน้นความประหยัด อีกทั้งนโยบายขาดความต่อเนื่องทำตามห้วงเวลาเท่านั้น ด้านการข่าวแหล่งข่าวที่ปฏิบัติหน้าที่มีปัญหาเกี่ยวกับความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน เนื่องจากเจ้าหน้าที่ไม่สามารถให้ความคุ้มครองแหล่งข่าวได้ ด้านการสืบสวนสอบสวนพบว่าเป็นอุปสรรคอย่างยิ่งในการลงพื้นที่สืบสวนสอบสวนเพราะไม่สามารถปฏิบัติงานได้อย่างเต็มรูปแบบการสืบสวนขยายผลไม่สามารถปฏิบัติต่อได้ เนื่องจากขาดความร่วมมือจากผู้ต้องหา ด้านการประชุมวางแผน พบว่าเจ้าหน้าที่อาศัยความชำนาญในพื้นที่และประสบการณ์การทำงานเป็นหลัก ขาดการทำงานเป็นทีม บางครั้งแผนที่วางไว้ไม่ได้นำไปใช้ในการปฏิบัติงานจริง ด้านการดำเนินการจับกุมบางช่วงไม่มีการจับกุมรวมทั้งปัญหาของการขอหมายค้นมีความล่าช้า อีกทั้งกลุ่มนักค้ามีรูปแบบการค้าที่แนบเนียนและสลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้นทำให้จับกุมได้เพียงรายย่อยการเข้าถึงนักค้ารายสำคัญมีความยากลำบาก ด้านการส่งดำเนินคดีพบว่าจะเป็นปัญหาในการดำเนินคดีของกระบวนการยุติธรรมในชั้นศาล ซึ่งจะเห็นได้ว่าในระดับผู้ปฏิบัติให้ความสำคัญสูงสุดในเรื่องงบประมาณ รองลงไปตามลำดับ คือด้านวัสดุอุปกรณ์ ด้านการข่าว ด้านบุคลากร ด้านความร่วมมือจากประชาชน ด้านนโยบายด้านกฎหมาย ด้านข้อมูลสถานการณ์ ด้านการประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และสุดท้ายคือด้านการบริหารจัดการ

7. ข้อเสนอแนะในการพัฒนางานด้านนิติวิทยาศาสตร์

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้เสนอแนะข้อมูลในการส่งเสริมให้มีการพัฒนางานด้านนิติวิทยาศาสตร์โดยการส่งเสริมให้มีการพัฒนาเทคนิคการตรวจวิเคราะห์ที่สำคัญและเครื่องมือวิทยาศาสตร์ที่ใช้ในการตรวจวิเคราะห์ที่ทันสมัยภายในหน่วยงานของตน โดยได้ยกตัวอย่างการตรวจวิเคราะห์สารเสพติดบนธนบัตรที่ปัจจุบันการตรวจวิเคราะห์ต้องทำโดยการส่งให้กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์เป็นผู้ทำการตรวจวิเคราะห์และรายงานผลกลับมาโดยที่หน่วยงานในจังหวัดไม่สามารถทำได้

ควรมีการสนับสนุนด้านบุคลากร ทั้งในแง่ของจำนวนบุคลากรควรมีการเพิ่มจำนวนให้เพียงพอกับปริมาณงาน นอกจากนี้ควรมีการส่งเสริมให้บุคลากรมีการเพิ่มพูนความรู้ในสายงานของตนด้วยการอบรม หรือการส่งบุคลากรให้เรียนรู้เพิ่มเติมระยะสั้น ในส่วนของเจ้าหน้าที่สืบสวนนั้นควรมีการส่งเสริมให้มีการอบรมความรู้ด้านนิติวิทยาศาสตร์โดยการส่งบุคลากรผู้มีความรู้ความสามารถเฉพาะด้านมาทำการถ่ายทอดความรู้ให้กับเจ้าหน้าที่ หรือมีการฝึกปฏิบัติงานด้านการตรวจพิสูจน์ในระยะสั้นให้กับเจ้าหน้าที่

ด้านงบประมาณควรมีการสนับสนุนให้เพิ่มงบประมาณค่าเบี้ยเลี้ยง ค่ายานพาหนะ และงบประมาณในการดำเนินการสืบสวน รวมทั้งงบประมาณในการศึกษาและวิจัย และสำหรับผู้มีความรู้ความสามารถเฉพาะทางควรมีการเพิ่มค่าวิชาความรู้ให้ด้วยเพื่อเป็นการสนับสนุนให้เจ้าหน้าที่ที่มีความกระตือรือร้นในการพัฒนาตนเอง นอกจากนี้ควรมีการสนับสนุนงบประมาณในการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือด้านการตรวจวิเคราะห์ที่ทันสมัยทันเทียมหน่วยงานด้านการตรวจวิเคราะห์ชั้นนำหน่วยอื่นภายในประเทศ นอกจากนี้ควรมีการสร้างระบบการจ่ายเงินส่วนต่าง ๆ ให้มีข้อกำหนดหรือระเบียบปฏิบัติในการรับเงินหรือการยืมเงินทดรองจ่ายให้มีความสะดวกและรวดเร็ว เนื่องจากงบประมาณเป็นตัวขับเคลื่อนการปฏิบัติงานนั่นเอง

ควรสนับสนุนให้มีการทำงานแบบบูรณาการร่วมกับหน่วยงานทั้งภายในและภายนอกองค์กรเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนความรู้ และเพื่อเป็นการส่งเสริมให้มีการทำงานร่วมกันในหลายหน่วยงาน โดยปกติการทำงานด้านนิติวิทยาศาสตร์เป็นการทำงานในห้องปฏิบัติการเสียมากกว่า หากมีการบูรณาการก็จะเป็นการส่งเสริมให้มีการพัฒนางานได้ดีขึ้น

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “การใช้นิติวิทยาศาสตร์ในการสืบสวนคดียาเสพติดประเภทยาไอซ์” เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์บุคลากรที่มีบทบาทหน้าที่ในการสืบสวนคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในการปฏิบัติงานซึ่งมีการนำเอาความรู้ด้านนิติวิทยาศาสตร์มาใช้ในการปฏิบัติงานดังกล่าว ซึ่งกลุ่มเป้าหมายในงานวิจัยนี้มีจำนวน 10 ราย ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยใช้วิธีการถอดแบบสัมภาษณ์ด้วยการวิเคราะห์ข้อความ ซึ่งผู้วิจัยขอเสนอแนะดังต่อไปนี้

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการนำนิติวิทยาศาสตร์มาใช้ในการสืบสวนคดีของเมทแอมเฟตามีนไฮโดรคลอไรด์พบว่า มีปัจจัยที่ส่งต่อความสำเร็จ 4 ด้านอันประกอบด้วย ด้านบุคลากร กล่าวคือผู้ปฏิบัติต้องเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเอง และปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด มีความเอาใจใส่ในการทำงาน มีความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น มีการพัฒนาตนเองในด้านการศึกษาหาความรู้ทั้งทักษะความรู้ในการทำงาน และทักษะความรู้รอบตัวเพราะจะเป็นประโยชน์ในการทำงานร่วมกับผู้อื่นและการมีข้อมูลเพียงพอในการทำงาน องค์กรประกอบต่าง ๆ เหล่านี้จะส่งผลให้เกิดความสำเร็จในการทำงานได้ ด้านงบประมาณ เป็นส่วนสำคัญที่ส่งผลให้การปฏิบัติงานประสบความสำเร็จได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว เนื่องจากการปฏิบัติงานคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดนั้น มีรูปแบบวิธีการทำงานที่เป็นแบบเฉพาะ คือ ในการปฏิบัติงานต้องมีการใช้งบประมาณในการปฏิบัติการ นอกจากนี้ยังมีการใช้งบประมาณในส่วนที่จำเป็นอีกส่วนคือ การมีงบประมาณในการตอบแทนผู้ปฏิบัติงาน ลักษณะงานด้านการสืบสวนเป็นงานที่เสี่ยงการทำงานต้องให้เวลามาก ผู้ปฏิบัติงานต้องทุ่มเทในการทำงานจึงควรมีการสนับสนุนค่าตอบแทนให้คุ้มค่าเพื่อเป็นกำลังใจในการปฏิบัติงานด้วย ด้านวัสดุอุปกรณ์ การได้รับการสนับสนุนด้าน วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือที่ทันสมัยและจำเป็นต่อการปฏิบัติงานด้านการสืบสวน ผู้ปฏิบัติงานใช้ประโยชน์ในการติดตามผู้กระทำความผิด ด้านระบบปฏิบัติงาน ปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงานที่ดี ระบบการปฏิบัติงานที่ดี งานด้านการสืบสวนคงหลีกเลี่ยงไม่ได้ คือ การรับทราบข่าวที่ดี แหล่งข่าวเป็นข้อมูลสำคัญที่ทำให้งานเริ่มต้นได้ บางครั้งการทำงานไม่ทราบข้อมูลเนื่องจากพื้นที่ในความรับผิดชอบมีจำนวนมาก เจ้าหน้าที่มีจำนวนน้อยไม่เพียงพอ ดังนั้นการสนับสนุนให้มีระบบการทำงานที่มีผู้ให้ข้อมูลจำนวนมากจะทำให้งานสามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้

ยังมีเรื่องระบบการปฏิบัติงานด้านการติดต่อกับหน่วยงานอื่น การทำงานด้านการสืบสวน ต้องได้รับการตรวจพิสูจน์ยืนยันเอกลักษณ์ยาเสพติดจากหน่วยพิสูจน์หลักฐานก่อนเสมอจึงจะสามารถระบุความผิดแต่ผู้ต้องสงสัยได้ ดังนั้นหากมีการประสานงานที่ดีก็จะมีผลทำให้การทำงานมีประสิทธิภาพ เกิดความสะดวก รวดเร็ว นั่นเอง

จากการศึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ฝ่ายสืบสวนในการสืบสวนคดีของเมทแอมเฟตามีนไฮโดรคลอไรด์ พบว่า คือ ปัญหาด้านความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานด้านนิติวิทยาศาสตร์ของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน เนื่องจากนิติวิทยาศาสตร์เป็นการประยุกต์ใช้ความรู้ทางนิติวิทยาศาสตร์แขนงต่าง ๆ มาใช้ในการพิสูจน์หลักฐาน แต่พบว่าเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านการสืบสวนไม่ได้รับการศึกษาเรียนรู้ เฉพาะด้านนิติวิทยาศาสตร์หรืองานด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานแขนงต่าง ๆ มา ทำให้เป็นอุปสรรคในการใช้งานหรือเรียกว่าเป็นอุปสรรคในการใช้ความรู้ดังกล่าวเข้าร่วมในการทำงาน ต่อมาคือปัญหาด้านจำนวนบุคลากร โดยกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญกล่าวว่าบุคลากรผู้ปฏิบัติงานด้านการตรวจพิสูจน์มีจำนวนน้อยไม่เพียงพอกับจำนวนงาน ตรวจวิเคราะห์ตามลำดับการส่งตรวจเมื่อของกลางมีจำนวนมากเกินกว่ากำลังการทำงานจะรับได้ทันจึงเป็นที่มาให้ผลการวิเคราะห์ล่าช้า เพราะจำนวนผู้ปฏิบัติงาน ณ พิสูจน์หลักฐาน จังหวัดราชบุรี ไม่สอดคล้องกับปริมาณงาน ปัญหาด้านเครื่องมือวิทยาศาสตร์พบว่าเครื่องมือวิทยาศาสตร์ที่ใช้ในการตรวจวิเคราะห์ก็มีจำนวนน้อยไม่เพียงพอกับการใช้งานด้านการตรวจพิสูจน์ และปัญหาในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เมื่อต้องการสืบค้นข้อมูลด้วยระบบอินเทอร์เน็ต พบว่ากลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญแทบทั้งหมด ไม่คุ้นเคยกับการใช้ทักษะทางคอมพิวเตอร์ในการสืบค้น หรือในการส่งข้อมูลเพื่อการสื่อสารเนื่องจากไม่ได้รับการอบรมในเรื่องดังกล่าวมาก่อน

จากการศึกษาแนวทางในการแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นในการสืบสวนคดีของเมทแอมเฟตามีนไฮโดรคลอไรด์ พบว่าควรมีการแก้ไขปัญหา 3 ด้านด้วยกันคือ ด้านบุคลากร ทั้งในแง่ของจำนวนบุคลากรควรมีการเพิ่มจำนวนให้เพียงพอกับปริมาณงาน นอกจากนี้ควรมีการส่งเสริมให้บุคลากรมีการเพิ่มพูนความรู้ในสายงานของตนด้วยการอบรม หรือการส่งบุคลากรให้เรียนรู้เพิ่มเติมระยะสั้นในส่วน of เจ้าหน้าที่สืบสวนนั้นควรมีการส่งเสริมให้มีการอบรมความรู้ด้านนิติวิทยาศาสตร์โดยการส่งบุคลากรผู้มีความรู้ความสามารถเฉพาะด้านมาทำการถ่ายทอดความรู้ให้กับเจ้าหน้าที่ หรือมีการฝึกปฏิบัติงานด้านการตรวจพิสูจน์ในระยะสั้นให้กับเจ้าหน้าที่ ต่อมาคือด้านงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ ควรมีการสนับสนุนให้เพิ่มงบประมาณค่าเบี้ยเลี้ยง ค่ายานพาหนะ และงบประมาณในการดำเนินการสืบสวน และสำหรับผู้มีความรู้ความสามารถเฉพาะทางควรมีการเพิ่มค่าวิชาความรู้ให้ด้วยเพื่อเป็นการสนับสนุนให้เจ้าหน้าที่ที่มีความกระตือรือร้นในการพัฒนาตนเอง นอกจากนี้ควร

มีการสนับสนุนงบประมาณในการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือด้านการตรวจวิเคราะห์ที่ทันสมัยทันเทียมหน่วยงานด้านการตรวจวิเคราะห์ชั้นนำหน่วยอื่นภายในประเทศ และสุดท้ายด้านระบบการปฏิบัติงานควรสนับสนุนให้มีการทำงานแบบบูรณาการร่วมกับหน่วยงานทั้งภายในและภายนอกองค์กรเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนความรู้ และเพื่อเป็นการส่งเสริมให้มีการทำงานร่วมกันในหลายหน่วยงาน

อภิปรายผลการวิจัย

การใช้นิติวิทยาศาสตร์ในการสืบสวนคดียาเสพติดประเภทยาไอซ์จากการสัมภาษณ์ในครั้งนี้ พบว่า เจ้าหน้าที่ผู้มีส่วนสำคัญในการปฏิบัติงานคือเจ้าหน้าที่สืบสวน และเจ้าหน้าที่ป้องกันปราบปราม และเจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐานจะเป็นผู้มีส่วนสำคัญร่วมกันในการปฏิบัติงาน ดังที่ สุวัฒน์ ใจหาญ(2522:85-86) กล่าวว่า การสืบสวน หมายถึง การเที่ยวเสาะแสวงหาในชั้นต้น เพื่อทราบข้อเท็จจริงของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นคดีอาญาขึ้นนั้นว่าเป็นอย่างไรมีสาเหตุเนื่องมาจากอะไร กระทำผิดฐานใด เพื่อสืบค้นจากฐานที่เกิดเหตุว่ามีอะไรตกหล่นหรือทิ้งร่องรอยไว้พอจะได้เป็นหลักฐานหรือเค้าเงื่อนว่าผู้กระทำความผิดเป็นใคร มีอะไรเป็นเครื่องพิสูจน์หรือมีใครรู้เห็นบ้าง นอกจากนั้นยังมีพยานหลักฐานในคดีนั้น ๆ อีกอย่างไรเพื่อเป็นทางที่จะทำการสอบสวนให้คดีมีมูลสำหรับฟ้องให้ศาลลงโทษผู้กระทำความผิดต่อไป

ลักษณะความสัมพันธ์ของลักษณะยาไอซ์กับพื้นที่ พบว่าพื้นที่ที่พบความเจริญทางด้านสถานบันเทิงมากหรือเป็นย่านธุรกิจจะพบการแพร่ระบาดของยาไอซ์มากกว่า เขตพื้นที่ทางการเกษตรหรือแหล่งชุมชนแออัด ส่วนการแพร่ระบาดในเขตพื้นที่จังหวัดราชบุรีนั้น จะมีแนวโน้มเป็นไปตามสถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติดภายในประเทศ และปริมาณยาเสพติดที่มีภายในประเทศก็จะมาจากปริมาณการลักลอบนำเข้าจากประเทศเพื่อนบ้าน ช่วงใดที่มีนโยบายการเฝ้าระวังสถานการณ์ยาเสพติดบริเวณชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้านอย่างเข้มงวด ปริมาณยาเสพติดก็จะน้อยลง ยิ่งถ้าเป็นช่วงที่รัฐบาลเร่งรัดปราบปรามยาเสพติดด้วยยังมีการพักยาเสพติดจำนวนมาก แต่ยาเสพติดเหล่านั้นก็มีปริมาณที่พักคอยอยู่จำนวนมากตามแนวชายแดน ซึ่งพร้อมที่จะลำเลียงเข้าประเทศไทยตลอดเวลา สังเกตได้จากเมื่อสิ้นระยะเวลาการเร่งรัดดังกล่าว ปริมาณยาเสพติดจะมากขึ้น ปริมาณการจับกุมก็สูงขึ้นด้วย ตามที่ คณะกรรมการวิสามัญศึกษาปัญหาการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด มีรายงานการประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๒๗ ดังกล่าวว่า ด้วยสถานการณ์ปัญหายาเสพติดของประเทศในปัจจุบันจัดได้ว่าอยู่ในขั้นวิกฤต โดยสถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติดได้ทวีความรุนแรงขึ้นอย่างรวดเร็ว เพราะมีการผลิตยาเสพติดทั้งภายในประเทศและมีการลักลอบนำเข้ามาจากต่างประเทศมากมายหลายชนิด เช่น เฮโรอีน ยาบ้า ยา

อี เป็นต้น ถึงแม้เจ้าหน้าที่จะได้ปราบปรามจับกุมการค้ายาเสพติดอย่างเข้มงวดและจริงจัง แต่ก็ไม่ได้ทำให้การแพร่ระบาดของยาเสพติดลดลงเลยแต่กลับทำให้ผู้ผลิตได้พัฒนายาเสพติดให้ออกฤทธิ์ได้แรงขึ้นและการตรวจพบสารเสพติดในตัวผู้เสพได้ยากขึ้น ทำให้เจ้าหน้าที่จับกุมได้ยากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ในการดำเนินการปราบปรามยาเสพติดยังมีเจ้าหน้าที่ของรัฐจำนวนไม่น้อยเข้าไปมีผลประโยชน์และมีส่วนเกี่ยวข้องกับการค้ายาเสพติดเสียเอง ทำให้การป้องกันและปราบปรามยาเสพติดไม่สัมฤทธิ์

ซึ่งในแง่ของการปฏิบัติงานแล้วการสืบสวนคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดนั้น มีการนำวิธีการในการนำความรู้ทางด้านนิติวิทยาศาสตร์ในแขนงต่าง ๆ มาใช้ในการสืบสวนสอบสวนอัน ได้แก่ การประยุกต์ใช้ความรู้ทางฟิสิกส์ที่เจ้าหน้าที่ใช้เหมือนกันคือการจดจำลักษณะทางกายภาพของตัวอย่างของกลางประเภทยาไอซ์ที่เคຍพบเห็นบ่อย ๆ เมื่อจับกุมได้ของกลางต้องสงสัยว่าเป็นยาไอซ์ก็ทำให้ค้นเคຍและสามารถแยกแยะได้ จนสามารถระบุในเบื้องต้นได้ว่าอาจเป็นยาเสพติด อีกส่วนสำคัญคือการนำความรู้ทางนิติวิทยาศาสตร์ในการตรวจพิสูจน์หลักฐานทางเคมี ถูกนำมาใช้ในการตรวจพิสูจน์ทั้งทางคุณภาพวิเคราะห์ คือการตรวจยืนยันว่าเป็นสารเสพติดต้องสงสัยจริง และการตรวจทางปริมาณวิเคราะห์ คือการตรวจว่าในตัวอย่มีสารเสพติดชนิดใด ผสมอยู่ในปริมาณเท่าใดนั่นเอง ซึ่งการทดสอบสามารถทำได้หลายวิธีการด้วยกันขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการใช้งาน นอกจากนี้ยังมีการใช้งานความรู้ทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในสำนักงานประกอบด้วยงานด้านการจัดทำฐานข้อมูล การค้นคืนข้อมูล และการสืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตในการสืบหาข่าวและติดตามข่าวตามสถานการณ์ หรือการส่งข้อมูลระหว่างผู้ปฏิบัติงานด้วยกันและระหว่างองค์กรที่มีความเกี่ยวข้องในการปฏิบัติงาน สำหรับความสำคัญด้านการใช้งานวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือและระบบทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น วิทยุ เพื่อประโยชน์ในการสื่อสาร การตรวจสอบข้อมูล การโทรศัพท์ การติดตามตัวบุคคลด้วยระบบโทรศัพท์ซึ่งอาศัยการทำงานของคลื่นแม่เหล็ก การใช้กล้องกระดุมในการเก็บหลักฐาน การใช้เครื่องบันทึกเสียง การถ่ายภาพ เป็นต้น

สำหรับปัญหาและอุปสรรคในการนำนิติวิทยาศาสตร์มาใช้ประโยชน์ในการสืบสวนสอบสวน ประกอบไปด้วยส่วนสำคัญต่าง ๆ คือปัญหาด้านความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานด้านนิติวิทยาศาสตร์ของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน เนื่องจากนิติวิทยาศาสตร์เป็นการประยุกต์ใช้ความรู้ทางนิติวิทยาศาสตร์แขนงต่าง ๆ มาใช้ในการพิสูจน์หลักฐาน แต่พบว่าเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านการสืบสวนไม่ได้รับการศึกษาเรียนรู้ เฉพาะด้านนิติวิทยาศาสตร์หรืองานด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานแขนงต่าง ๆ มา ทำให้เป็นอุปสรรคในการใช้งาน ปัญหาด้านจำนวนบุคลากร โดยกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญกล่าวว่าการปฏิบัติงานด้านการตรวจพิสูจน์มีจำนวนน้อยไม่เพียงพอกับจำนวนงานตามที ิचित วิชญชีวินทร์ : 2550 ได้กล่าวว่า สรุปได้ว่าปัญหาและอุปสรรคที่เป็น

ลักษณะพิเศษในการปฏิบัติงานปราบปรามยาเสพติดคือปัญหาด้านบุคลากรที่มีอยู่อย่างจำกัดและต้องปฏิบัติหน้าที่หลายส่วนงาน

ปัญหาด้านเครื่องมือวิทยาศาสตร์เป็นปัญหาสืบเนื่องจากจำนวนบุคลากร เพราะนอกจากบุคลากรจะมีจำนวนน้อยแล้วยังพบว่าเครื่องมือวิทยาศาสตร์ที่ใช้ในการตรวจวิเคราะห์ก็มีจำนวนน้อยด้วยเช่นกันบางชนิดยังพบว่าไม่มีความทันสมัยซึ่งเป็นส่วนที่ควรได้รับการสนับสนุนเป็นอย่างยิ่ง ตามที่ พิชิต พิทักษ์โลหพิตร: 2550 ที่กล่าวว่า ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นเป็นผลเนื่องจากงบประมาณที่ทางราชการจัดสรรมาให้ไม่เพียงพอ โดยเฉพาะด้านอุปกรณ์ เครื่องใช้ วัสดุ สิ่งของ ไม่ทันสมัย

จากการวิจัยได้มีการเสนอแนะในการพัฒนางานด้านนิติวิทยาศาสตร์ว่าควรควรมีการสนับสนุนด้านบุคลากร ทั้งในแง่ของจำนวนบุคลากรควรมีการเพิ่มจำนวนให้เพียงพอกับปริมาณงาน นอกจากนี้ควรมีการส่งเสริมให้บุคลากรมีการเพิ่มพูนความรู้ในสายงานของตนด้วยการอบรม ด้านงบประมาณควรมีการสนับสนุนให้เพิ่มงบประมาณค่าเบี้ยเลี้ยง ค่ายานพาหนะ และงบประมาณในการดำเนินการสืบสวน รวมทั้งงบประมาณในการศึกษาและวิจัย และควรสนับสนุนให้มีการทำงานแบบบูรณาการร่วมกับหน่วยงานทั้งภายในและภายนอกองค์กรเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนความรู้ ตามที่ ศรีสมภพ จิตร์ภิรมย์ศรี: 2550 ได้กล่าวไว้ว่า หน่วยงานภาครัฐ ภาคประชาชน และภาคเอกชนต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างจริงจัง และต่อเนื่อง และควรช่วยกันสอดส่องดูแลเป็นหูเป็นตาแจ้งข่าวให้กับเจ้าหน้าที่เพื่อลดจำนวนยาเสพติด และขจัดให้หมดไป อีกทั้งควรมีบทลงโทษผู้กระทำความผิดด้านยาเสพติดอย่างเด็ดขาดเพื่อเป็นเยี่ยงอย่างให้กับผู้ที่คิดเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยข้างต้นพบว่ามีข้อจำกัดบางประการที่เป็นอุปสรรคในการวิเคราะห์ข้อมูล เกี่ยวกับการใช้นิติวิทยาศาสตร์ในการสืบสวนคดียาเสพติดประเภทยาไอซ์ เพื่อส่งผลกระทบต่อประโยชน์ในการศึกษาต่อไป ทั้งนี้ผู้วิจัยขอเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายในครั้งนี้ ทำให้ผู้ศึกษาได้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้ปฏิบัติงานด้านการสืบสวนคดียาเสพติด ดังนี้

1.1 ด้านงบประมาณ จากการศึกษาวิจัยดังกล่าว พบว่า ควรมีการสนับสนุนให้มีการส่งเสริมการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ด้วยการสนับสนุนงบประมาณ โดยกระจาย

งบประมาณสู่กลุ่มบุคลากรผู้ปฏิบัติงานที่กล่าวคือ มีการเพิ่มค่าตอบแทน เพิ่มเบี้ยเลี้ยง เนื่องจากการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ด้านการสืบสวนต้องเสียสละอย่างมากในการปฏิบัติงาน ส่วนเจ้าหน้าที่ด้านการพิสูจน์หลักฐานนั้นการควรมีการเพื่อค่าตอบแทนเนื่องจากการจะเป็นการส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่กลุ่มดังกล่าวมีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานและพร้อมในการที่จะพัฒนาตนเอง หรือมีการส่งเสริมงบประมาณในการศึกษาหาความรู้ด้านการตรวจวิเคราะห์ซึ่งเป็นเทคนิควิธีการใหม่ๆ นอกจากนี้ควรมีการสนับสนุนให้งบประมาณในการทำวิจัยเนื่องจากการศึกษาหาความรู้ใหม่ๆ จะมีผลทำให้เกิดการพัฒนาทั้งบุคลากร และองค์กรอีกด้วย

1.2 ด้านบุคลากร ควรมีการสนับสนุนด้านบุคลากรด้วยการเพิ่มจำนวนบุคลากรผู้ปฏิบัติงานให้มีความเพียงพอกับปริมาณงาน นอกจากนี้ควรมีการพัฒนาบุคลากรผู้ปฏิบัติงานด้วย เช่น เจ้าหน้าที่ฝ่ายสืบสวนที่มีการจัดอบรมอยู่แล้วเป็นประจำก็ควรแต่ก็เป็นการอบรมที่แยกระดับชั้นยศ ควรมีการส่งเสริมให้มีการบูรณาการร่วมกันเพื่อให้เข้าใจถึงบทบาทของตนเองในการปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่น และยังเป็นการเข้าใจถึงการปฏิบัติงานตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาอีกด้วย สำหรับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านการตรวจพิสูจน์ควรมีการเพิ่มเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในจังหวัดราชบุรีเนื่องจากปริมาณงานมีมากกว่ากำลังการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติได้ทัน นอกจากนี้พบว่าเจ้าหน้าที่มิได้ปฏิบัติงานด้านการตรวจพิสูจน์อย่างเดียวเพราะบางครั้งยังมีการปฏิบัติงานด้านงานบริหาร หรือการอบรม ส่วนการพัฒนาด้านความรู้ของเจ้าหน้าที่ก็พบว่าเป็นการจัดอบรมเบื้องต้นแต่ยังไม่มีการสนับสนุนด้านการวิจัยและพัฒนา จนปัจจุบันเทคโนโลยีบางอย่างที่หน่วยงานด้านการตรวจวิเคราะห์อื่นมีการนำเทคนิคใหม่มาใช้แต่สำนักงานตำรวจแห่งชาติยังพบว่ายังไม่มีการสนับสนุนให้มีการส่งเจ้าหน้าที่ไปทำการอบรมร่วมกับหน่วยงานอื่น

1.3 ควรสนับสนุนด้านวัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือวิทยาศาสตร์ ทั้งด้านปริมาณและด้านคุณภาพ คือมีการจัดซื้อให้มีปริมาณเพียงพอกับความต้องการในการใช้งาน นอกจากนี้ด้านวัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือวิทยาศาสตร์ ควรเป็นวัสดุอุปกรณ์ที่มีคุณภาพ และมีประสิทธิภาพในการใช้งานสูงก็จะส่งผลให้เกิดความสำเร็จในการทำงาน

1.4 ด้านระบบการปฏิบัติงาน ควรมีการส่งเสริมให้มีการจัดระบบการแลกเปลี่ยนความรู้ในการทำงาน มีการประสานงานกันในการทำงานมากขึ้น เช่นส่งเสริมให้มีการจัดการประชุมเพื่อการปฏิบัติงานมากกว่าการทำงานตามประสบการณ์ ควรมีการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ระหว่างองค์กร

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 คดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดเป็นเพียงคดีอาญาประเภทหนึ่งจึงควรมีการสนับสนุนให้มีการศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของงานสืบสวนในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับคดีอาญาประเภทอื่น ๆ ด้วย และในคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดควรมีการศึกษารวมรวมองค์ความรู้ด้านการสืบสวนกับคดียาเสพติดทุกประเภท

2.2 เนื่องจากงานด้านนิติวิทยาศาสตร์มีหลายแขนง ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับความรู้ด้านนิติวิทยาศาสตร์แขนงต่าง ๆ กับงานสืบสวนอย่างจริงจัง

2.3 ควรกำหนดให้มีการทำการวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลสัมฤทธิ์ต่องานด้านการสืบสวนคดียาเสพติด

2.5 ควรมีการศึกษการใช้นิติวิทยาศาสตร์ในการสืบสวนคดียาเสพติดในเขตพื้นที่จังหวัดอื่น ๆ ด้วย

2.6 ควรกำหนดให้มีการศึกษาเปรียบเทียบการใช้นิติวิทยาศาสตร์ในการสืบสวนคดียาเสพติดในเขตพื้นที่จังหวัด เพื่อเป็นการสร้างรูปแบบการทำงานด้านการสืบสวนในการนำไปปรับใช้ในการทำงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

บรรณานุกรม

1. กนิษฐา ค้วงอินทร์. (2549). บทบาทของผู้นำชุมชนในการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชน. อำเภอพัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว.
2. กอบกุล จันทวโรม. (2545). กฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดในมิติของการปราบปรามการลักลอบค้ายาเสพติดทางทะเล. สำนักงาน ป.ป.ส. 1:13-17.
3. จุฑามณี สุทธิสีสังข์. (2540). เภสัชวิทยาเล่ม 1. ภาควิชาเภสัชวิทยา คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล กรุงเทพฯ: 113-120.
4. พลตำรวจโท วุฒิ วิฑิตานนท์. (2549). คู่มือประกอบการบรรยายให้กับนักศึกษา. หลักสูตรนิติศาสตร์บัณฑิต ในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2549.
5. วิโรจน์ สุ่มใหญ่. (2543). “ยาบ้า : มหันตภัยข้ามสหัสวรรษ”. สำนักพิมพ์ HOME SWEET HOME ลพบุรี: 1-115.
6. วิชามหาคุณ. (2551). การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด การสร้างเครือข่าย-การส่งต่อการติดตามและประเมินผล เด็ก เยาวชน ครอบครัว ชุมชนและสังคม. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
7. สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ความรู้เกี่ยวกับการใช้ชุดตรวจสอบตรวจหาสารเสพติดในปัสสาวะ. เข้าถึงเมื่อ 5 พฤษภาคม 2555. เข้าถึงได้จาก www.sri.cmu.ac.th/~nsac/Research_Acrobat/Urine_01.pdf
8. สำนักกิจการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม. (2550). บทสรุปการศึกษาวิจัยประจำปี 2550. นครปฐม: MisterKopy (Thailand).
9. อรณิษฐ์ บุญนาค. (2550). กลุ่มเยาวชนกับความรุนแรง: ปัญหาและแนวทางแก้ไข. เอกสารวิจัยส่วนบุคคล วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

ประเด็นสัมภาษณ์

เรื่อง การใช้นิติวิทยาศาสตร์ในการสืบสวนคดียาเสพติดประเภทยาไอซ์
(ในจังหวัดราชบุรี)

ประเด็นสัมภาษณ์
เรื่อง การใช้นิติวิทยาศาสตร์ในการสืบสวนคดียาเสพติดประเภทยาไอซ์
(ในจังหวัดราชบุรี)

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

1. ชื่อ-นามสกุล
2. ตำแหน่ง.....
3. หน่วยงานที่สังกัด.....
4. ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน.....
5. บทบาท และหน้าที่เกี่ยวข้องในคดี.....

ส่วนที่ 2 ประเด็นสัมภาษณ์ที่เกี่ยวกับการใช้นิติวิทยาศาสตร์ในการสืบสวนคดียาเสพติดประเภทยาไอซ์

1. บทบาทในการทำงานของท่านที่เกี่ยวข้องกับคดี

2. ความสัมพันธ์ของลักษณะยาไอซ์กับเขตพื้นที่

3. นิติวิทยาศาสตร์ด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐาน สาขาใดบ้างที่ท่านนำมาใช้ประโยชน์ หรือมีส่วนช่วยในการสืบสวนคดี

4. วิธีการในการนำความรู้ทางด้านนิติวิทยาศาสตร์มาใช้ในการสืบสวนสอบสวน หรือปฏิบัติงาน

5. ปัจจัยที่ทำให้การสืบสวนสอบสวน หรือปฏิบัติงาน ประสบความสำเร็จ

6. ปัญหาและอุปสรรคในการนำนิติวิทยาศาสตร์มาใช้ประโยชน์ในการสืบสวนสอบสวน หรือในการปฏิบัติงานในคดีที่ท่านเกี่ยวข้อง

7. ข้อเสนอแนะในการพัฒนางานด้านนิติวิทยาศาสตร์

ลงชื่อ

ผู้สัมภาษณ์

(ว/ค/ป)

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-นามสกุล ที่อยู่	นางสาวพรรณิย์ นวสิทธิ์ไพศาล 46/12 หมู่ 1 ตำบล ห้วยพลู อำเภอ นครชัยศรี จังหวัด นครปฐม 73120
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2548	สำเร็จการศึกษาปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาเคมี จากมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กรุงเทพฯ
พ.ศ.2552	ศึกษาต่อระดับปริญญาโทบัณฑิต สาขานิติวิทยาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ประวัติการทำงาน	
พ.ศ.2549-2551	นักวิทยาศาสตร์ ภาควิชาเคมี คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล (ศาลายา)